

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

CYRILOMETODĚJSKÁ TEOLOGICKÁ FAKULTA

Katedra pastorální a spirituální teologie

Roman Tomek

Mariánská úcta na Znojemsku a její
projevy

Diplomová práce

Vedoucí práce: ThLic. Michal Umlauf

Obor: Křesťanská výchova

OLOMOUC 2010

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracoval samostatně s využitím uvedených pramenu a literatury.

V Horních Kounicích dne 10. dubna 2010

Roman Tomek

Můj velký dík patří Panně Marii, které jsem celé studium i tuto práci svěřil. Kéž tato práce přispěje k jejímu lepšímu poznání a k poznání její úlohy v díle našeho vykoupení a přispěje tak k její oslavě – a tím k větší slávě Boží.

Moc děkuji ThLic. Michalu Umlaufovi za odborné vedení práce a za mnoho cenných rad a podnětů.

Rovněž děkuji P. Mgr. Josefu Dvořákovi a P. ThDr. Marku Dundovi za cenné informace a zapůjčení literatury.

Děkuji také manželce Blance a dětem Marii, Ondrovi a Petříkovi a také svým rodičům za trpělivost a podporu a všem přátelům za modlitby a povzbuzení.

Obsah

Úvod.....	3
1. Úcta k Panně Marii	8
1.1. Předobrazy P. Marie ve Starém zákoně.....	8
1.2. Postava Panny Marie v Novém zákoně	11
1.3. Církevní Otcové a počátky mariánské úcty	17
1.4. Velikost a rozlišení úcty k Panně Marii	19
1.5. Magisterium církve	20
1.5.1. Pohledy magistera papežů na postavu Panny Marie.....	20
1.5.2. II. vatikánský koncil	22
1.5.3. Jan Pavel II.....	24
1.5.4. Oprávněnost a důsledky vyhlášení dogmat	25
2. Soukromá mariánská zjevení	28
2.1. Zjevení v Paříži	34
2.1.1. Průběh zjevení.....	34
2.1.2. Zázračná medailka a její poselství	34
2.1.3. Přivádí ke Kristu	37
2.2. Lurdy.....	38
2.3. Fatimská zjevení a jejich souvislosti	39
2.3.1. Zjevení anděla, Fatimská zjevení – výzva k pokání	39
2.3.2. Rozhovor se sestrou Lucií.....	39
2.3.3. Požadavky Fatimy (Fatimské výzvy)	40
2.3.4. Dosud nevyjasněné skutečnosti	41
2.3.5. Mariánské kněžské hnutí	42
2.4. Zjevení v Amsterdamu a titul Spoluvykupitelka	43
2.4.1. Obraz a modlitba.....	43
2.4.2. Možnost vyhlášení dogmatu „Spoluvykupitelka.....	44
2.4.3. Učení II. vatikánského koncilu o Marii v této otázce	46
3. Ekumenické aspekty	48
3.1. Možnosti a podmínky ekumenického dialogu	48
3.2. Reformace a Mariánská úcta.....	51
3.2.1. Na cestě k jednotě	53
3.2.2. Následování Ježíše vede k mariánské úctě	55
3.3. Příčiny nedorozumění spočívají v nesprávném pojetí mariánské úcty.....	57
3.4. Zakotvení mariologie v teologických disciplínách	58
3.5. Myšlenky sv. Ludvíka M. Grigniona o mariánské úctě a sjednocení s Kristem.....	60
4. Mariánská úcta na Znojemsku	63
4.1. Stručná charakteristika Znojemska	63
4.2. Mariánské svatyně na Znojemsku.....	64
4.2.1. Hluboké Mašůvky	66
4.2.2. Lechovice – poutní místo mládeže	70
4.2.3. Popice u Znojma	71
4.2.4. Poutě „Nový Jeruzalém“ ve Vranově nad Dyjí.....	72
4.2.5. Horní Dunajovice, lokalita v Rybnících	72
4.2.6. Kostel Panny Marie, Matky jednoty křesťanů v Tavíkovcích	73
4.2.7. Fatimské dny v Moravském Krumlově.....	74
4.3. Specifické projevy mariánské úcty na Znojemsku.	75
4.3.1. Vliv P. Jindřicha Bartoše na utváření a podobu mariánské úcty.....	75
4.3.2. Společenství čistých srdcí. (SČS)	77

4.3.3. Marianky	79
4.3.4. Soluňáci	81
4.3.5. Doplnění pohledu na mariánskou úctu na Znojemsku.....	82
ZÁVĚR	85
RESUME	87
SUMMARY	88
BIBLIOGRAFIE.....	89
INTERNETOVÉ CITACE.....	93
SEZNAM ZKRATEK.....	96

Úvod

Rozhodl jsem se ve své práci věnovat tématu mariánská úcta. Protože žiji a pracuji na Znojemsku, chtěl bych pojednat o podobě a specifikách mariánské úcty právě v tomto kraji. Cílem mé práce však není vyčerpávající popis všech jejich projevů (projevů mariánské úcty), ale poskytnutí dostatečného vhledu na situaci tomto regionu.

O mariánské úctě na Znojemsku nechci pojednávat samostatně. Cílem práce je ukázat tuto problematiku v širším kontextu pojednání o mariánské úctě, který nastíní důvody, vznik, rozvoj, pohledy a faktory, které mariánskou úctu ovlivňují – tj. na vznik a rozvoj mariánské úcty a církevní nauky, mariánských zjevení a možností ekumenického dialogu.

Na počátku práce bylo shánění, četba a promýšlení materiálů - tištěných i elektronických, jejich uspořádávání a třídění. Velkou pomocí pro mne byly konzultace a rozhovory s kněžími. Také mi pomohly vlastní zkušenosti, protože popisovaná místa i formy mariánské zbožnosti v tomto kraji jsou mi známá a blízká. Tak postupně začínala tato práce nabývat svoji konečnou podobu.

Vzhledem ke stanovenému cíli je strukturována tak, že samotné části pojednávající konkrétně o mariánské úctě na Znojemsku – a která chce ukázat, že tato úcta je v tomto regionu správná, zdravá a odpovídá učení II. vatikánského koncilu – předchází tři části, které tuto úctu ovlivňují.

První část nazvaná Úcta k Panně Marii se snaží všeobecně popsat počátky mariánské úcty. Úvodní dvě kapitoly se zabývají Pannou Marií v Písmu svatém. První jejími předobrazy ve Starém zákoně a druhá popisuje, co o ní říká Nový zákon. V následujících kapitolách jsou stručně nastíněny pohledy církevních otců a popsány počátky a rozšíření mariánské úcty.

Pátá kapitola první části se zabývá učením Magisteria o Panně Marii. Je rozdělena na čtyři podkapitoly. V první je stručně popsán pohled papežů od Pia IX. do Pavla VI. a jejich přínos k rozvoji nauky a úcty k Panně Marii. Druhá podkapitola je věnována II. vatikánskému koncilu, třetí magisteru Jana Pavla II. a čtvrtá si všímá „mariánských“ dogmat, důvody a důsledky jejich vyhlášení.

Na vytváření církevní nauky o Marii a také na rozvoj, intenzitu a formy mariánské úcty měly a mají velký vliv mariánská zjevení, proto je druhá část věnována právě jim. V úvodu vysvětluje, co mariánská zjevení jsou a postoj církve k nim. Snaží se vystihnout příčiny, důvody a význam tohoto fenoménu. Také se snaží stručně popsat jejich rozšíření.

Další kapitoly jsou pak věnovány jednotlivým zjevením, Paříži, Lurdům, Fatimě a Amsterdamu.

Kapitola o pařížském zjevení z roku 1830 popisuje první zjevení z celé řady dalších, která následovala. Všímá si jeho průběhu a zaměřuje se na „záračnou“ medailku, která z tohoto zjevení vzešla a na její teologické a pastorační poselství, které obsahuje. Další kapitola stručně charakterizuje zjevení Panny Marie v Lurdech.

Třetí kapitola shrnuje význam fatimských událostí. Zabývá se jejími požadavky a možnými důsledky uposlechnutí nebo neuposlechnutí těchto požadavků na další vývoj světa a církve. Dále si všímá některých dosud nevyjasněných skutečností a zmiňuje se o Mariánském kněžském hnutí, které vzniklo a působí v souvislosti s událostmi ve Fatimě.

Čtvrtá kapitola této části se zabývá zjeveními Panny Marie v Amsterdamu. Protože požadavkem Panny Marie v těchto zjeveních je vyhlášení dogmatu „Spoluvykupitelka,“ zabývám se po krátkém popisu těchto zjevení možnostmi vyhlášení tohoto dogmatu. Jeho vyhlášení je z jedné strany vytrvale odmítáno. Ale na druhé straně jsou hlasy, které naopak požadují jeho vyhlášení, neutichají a nabývají na síle. Proto se další kapitola opět zabývá učením II. vatikánského koncilu, který ač tyto pravdy vyjadřuje jiným způsobem, v důsledku se vyhlášení dogmatu nebrání a vybízí k dalšímu zkoumání.

Z důvodu návaznosti na předcházející kapitolu - protože obava z přerušení ekumenického dialogu se jeví jedním z hlavních důvodů, které doposud brání vyhlášení tohoto dogmatu - a také proto, že i Znojensko je bolestně rozděleno nejednotou křesťanů, je třetí část práce věnovaná ekumenismu.

V první kapitole této části je znovu připomenuto církevní učení a zdůrazněno, že nijak nepopírá jediné Ježíšovo prostřednictví mezi Bohem a lidmi a vyznává podřízenost a úplnou závislost Mariiny úlohy na tomto prostřednictví. Kapitola se dále zabývá možnostmi a podmínkami ekumenického dialogu, kdy je a kdy není tento dialog možný.

V kapitole o reformaci se hovoří o tom, že v jejich začátcích nikdo nezpochybňoval vyšší Mariinu svatost ani to, že má být uctívána. Dále je zde ukázáno, že postoje chvály a úcty k Marii z reformačního hnutí zcela nevymizely. V podkapitole Na cestě k jednotě je popsána potíž protestantů, která spočívá v tom, že se k Marii nedokáží obracet v prosebné modlitbě i přesto, že k ní chovají úctu a obdivují její ctnosti.

Na životním příběhu manželů Hahnových, který uvádím, jsou ukázány těžkosti, ale i možnost překonání tohoto problému. V dalších kapitolách této části je poukázáno na to, že nezdravá a pokřivená mariánská úcta je příčinou mnoha nedorozumění a odmítání a na

příčiny a možnosti eliminace těchto jevů. Kapitola je ukončena krátkým pojednáním o mariánské úctě, jak ji ve svém učení podává sv. Ludvík M. Grignon.

Čtvrtá část pojednávající o mariánské úctě ve Znojenském regionu začíná stručnou charakteristikou Znojemska. Pokračuje výčtem chrámů zasvěcených Panně Marii a popisem těch nejvýznamnějších mariánských míst Znojemska. Třetí část popisuje některá specifika mariánské úcty na Znojemsku, zabývá se vlivem znojemského děkana Jindřicha Bartoše na utváření této úcty a popisuje jednotlivá společenství vcházející z tohoto regionu.

V závěrečném shrnutí je ukázáno, že mariánská úcta je správná a odpovídá učení II.vatikánského koncilu.

1. Úcta k Panně Marii

Již od počátku své existence chovala a chová církev velikou úctu k Marii. Nejprve byla tato úcta spojena s jejím mateřstvím, jako úcta k matce Ježíše, našeho Pána, v těsném spojení s ním. Romano Guardini ve své knize *O modlitbě* píše, že ji už její současníci vyhledávali a tázali se na Ježíše, protože byla jediná, která mohla svědčit o třiceti letech jeho života. Nelze si představit, že by k ní lidé nepřicházeli se svými starostmi a nesvěřovali se do její modlitby.¹

Úcta k Panně Marii je tedy v církvi přítomna od počátku. V následující kapitole se podíváme, jak o Panně Marii hovoří Písmo. Nejprve nahlédneme na stránky Starého zákona, který i když nepřímou, v mnohých předobrazech vystihuje charakteristiky a vlastnosti Panny Marie. V další části nahlédneme, jak a co hovoří o Panně Marii Nový zákon. Po tomto exkursu na stránky Písma bude následovat kapitola přibližující stanoviska některých církevních otců a pohled na počátky mariánské úcty.

1.1. Předobrazy P. Marie ve Starém zákoně

O Panně Marii nacházíme mnoho krásného i na stránkách SZ. Ne přímo, vždyť Maria je postavou novozákonní. Její obraz, její charakteristiku však můžeme rozeznat v mnohých předobrazech. Vždyť Bůh mluví k člověku nejenom svým slovem hlásaným proroky, ale i příběhy a událostmi.

Pramatka Eva je první žena. Hovoří o ní kniha Genesis 2,18 – 25 a 3,1 -22. Obě byly obdařeny Boží milostí, byly krásné, neposkvrněné hříchem. Obě byly pověřeny velkým úkolem. Eva měla svým potomkům předávat život nejen tělesný, ale i život duchovní. Tuto úlohu vystihuje i její jméno, Eva – matka živých. Eva však podlehla zkoušce a ztratila lidstvu život v milosti. Zavřela nám bránu milosti, Maria nám ji znovu otevřela,² zprostředkovala lidem nový život. Obstála, splnila Boží vůli. Stala se duchovní matkou všeho lidstva.

Žena, mezi níž a satana vložil Bůh nepřátelství, a která (její potomstvo) mu rozdrtila hlavu.(Ex 3.15). Je to zaslíbení dané už prarodičům v ráji po jejich pádu do hříchu.

---

¹ Srov. GUARDINI, R., *O modlitbě, uvedení do školy křesťanské modlitby*, s. 221 -227.

² Srov. *Zdravas Hvězdo moří*, Kancionál, s. 154.

Církev v této ženě stále jasněji poznává Marii, jak o tom učí II. vat. koncil:

„Knihy Starého zákona popisují dějiny spásy, v kterých se pomalu připravuje Kristův příchod na svět. Tyto první doklady – tak jsou čteny v církvi a chápány ve světle pozdějšího a úplného zjevení – poněkud stále jasněji ukazují postavu ženy, matky Vykupitelovy. V tomto světle je již nastíněna prorockými slovy v zaslíbení o vítězství nad hadem.“³

Maria byla od věčnosti v naprostém protikladu vůči satanovi, ani na okamžik nebyla zasažena hříchem. Proto, jako matka Vykupitele, prožívá stejné nepřátelství nad hadem, ten stejný zápas a také vítězství jako její Syn. Je zde naznačeno velkolepé dílo vykoupení Spasitele i důvěrná Mariina spolupráce na tomto díle jejího Syna. Církevní otcové již v prvotní církvi nazvali Ježíšovu matku „Novou Evou“, která měla důvěrnou účast s „Novým Adamem“, Ježíšem Kristem, v obnovení nadpřirozeného života, který první lidé ztratili.

Tak již na začátku Písma svatého se objevuje proroctví pojednávající o úloze Marie, Ženy – Matky Vykupitele, o velkém a konečném vítězství nad satanem. O této ženě mluví i poslední kniha Písma, Zjevení sv. Jana, jako o ženě oděné sluncem a o jejím konečném vítězství.

Abrahám, praotec vyvolený Bohem, který uvěřil. Jeho víra byla tak veliká, že je nazýván „Otec víry.“ Všechno opustil a odešel do neznámé země (Ex 12,1 – 4). Stal se praotcem vyvoleného národa. Obstál v náročné zkoušce, ve které ho Bůh žádal, aby obětoval svého jediného syna Izáka.

I Panna Maria měla své životní plány a představy o tom, jak naplní svůj život, jakým způsobem bude sloužit Bohu. Ale andělovým zvěstováním se všechno mění. Maria souhlasí, Maria věří, i když neví, co ji čeká. Věřící pod křížem, kde má obětovat svého Syna. Na rozdíl od Abraháma je její Syn opravdu obětován. Maria se neprotiví, ale přijímá vše s pokorou a odevzdaností do Boží vůle a důvěřuje v Boží plán spásy. I Marii proto můžeme nazývat Matkou víry. Tak je také nazývána a uctívána na poutním místě v Hlubokých Mašůvkách. A jako je Abrahám otcem vyvoleného národa, můžeme Marii nazývat Matkou Církve.

Maria může být přirovnána také k **Jákovu žebříku**, pomocí kterého sestoupí král, jak se to modlí Denní modlitba církve:

---

³ Koncil v této souvislosti a na tomto místě připomíná, že Maria je i pannou, která počne a porodí syna, jenž se bude nazývat Emanuel (Iz 7,14; Mich 5,2 -3). Srov. LG 55.

*„To je ten žebřík nebeský,
kterým sejde král andělský,
veselme se, radujme se.“⁴*

Dalším předobrazem Panny Marie ve SZ je **Archa úmluvy**. K jejímu zhotovení byl použit nejcennější materiál, který měli Izraelité k dispozici, byla vykládaná drahými kameny a zlatem. Byla vytvořena přesně podle pokynů samotného Boha (Ex 25,10 -22). Byly zde umístěny kamenné desky s Desaterem Božích přikázání a mana – předobraz Eucharistie.

V arše sídlila Boží Velebnost (Ex 29,43 -46). K arše přistupoval Mojžíš i kněží se žádostí o radu a bylo jim vyhověno (Ex 33,7 -11). Archa též chránila Izraelský národ před nepřáteli. Když ji ukradli, byli na rozdíl od svého očekávání nakonec rádi, že ji mohli vrátit zpět (1Sam 6,1 – 9).

I Panna Maria přesně odpovídá Božímu plánu, je taková, jakou ji chtěl Bůh mít. V arše byly umístěny nejcennější předměty, předobrazy, ale Maria nosila živé Slovo, Božího Syna. Když v arše byly umístěny kamenné desky s Božím slovem, oč krásnější musí být Maria – živý svatostánek? Neposkvřená, počatá bez poskvrny hříchu.

Jako k arše přicházeli se svými prosbami a žádostmi o radu, máme se i my utíkat k Marii, i nás bude chránit a pomáhat nám v boji s nepřítelem naší spásy.

Přenesení archy do chrámu je obrazem Mariina nanebevzetí. Archu úmluvy přenesli do nově postaveného chrámu a umístili do velesvatyně (1 Král 8,1 -11). I Maria ukončila svůj pozemský život přechodem do nebeské slávy. Byla nanebevzatá.

Betsabe (Bat-šeba), matka krále Šalamouna, měla jako Králova matka na královském dvoře velký vliv. Šalomoun si jako každý zbožný žid velmi vážil svojí matky. Měl ji po své pravici a byl vždy připraven vyhovět její žádosti (1Král 2,13 – 20). Betsabe je předobrazem Marie, i ji prosí mnozí o přímluvu. Mariina přímluva je vždy ve shodě s vůlí jejího Syna, proto jí, na rozdíl od Betseby, Ježíš nic neodmítne. Proto je nazývána přímluvkyní, orodovnicí.

Královna Ester zachrání Izraelský lid od smrtelného nebezpečí. Z titulu královny, kterou je proto, aby mohla uskutečnit tuto záchranu. Mordochaj měl jistotu, že přímluva

---

⁴ ČESKÁ LITURGICKÁ KOMISE, Denní modlitba církve, hymnus *Maria na svět přichází*, 3.sloka s. 1494.

Ester může zachránit národ. I my můžeme mít jistotu přimluvy Panny Marie, že nám vyprosí odpuštění a milosti, které potřebujeme. Musíme se však snažit spolupracovat s milostí a nespoléhat se opovážlivě na její přimluvu a Boží milosrdenství.

Matka Makabejských synů je příkladem neobyčejné statečnosti. Žasneme nad touto ženou – matkou, která nelpěla na záchraně pozemského života svých dětí. Posilovala je, aby vytrvaly a nezhadily Boží zákon, a všechny je vidí umírat. Věří, že Bůh jim dá nový a věčný život (2 Mak 7,27 – 29).

I Panna Maria vidí umírat svého Syna. Přes nesmírnou bolest, kterou pocítovala, podporovala svého Syna v jeho oběti pro svět. Mezi ženami, které šly v neděli pomazat Ježíšovo mrtvé tělo, evangelia Marii nezmiňují. Věřila, že vstal z mrtvých.⁵

1.2. Postava Panny Marie v Novém zákoně

V představách mnoha křesťanů existuje názor, že Nový zákon mluví o Marii velmi málo. Může tedy překvapit, že se z Písma můžeme dovědět o Marii více, než se na první pohled zdá.

Biblické poselství hovoří o Marii a o jejím životě jako o příkladu, který máme následovat. I my máme napodobovat příklad Panny Marie, máme plnit Boží vůli, máme, obrazně řečeno, rodit, přinášet Krista na tento svět. Také svědectví Nového zákona hovořící o Marii svědčí o vzrůstající úctě a poznání její úlohy v díle spásy.

V nejstarším, Markově evangeliu je Maria zmiňována pouze jednou, a v souvislosti s tím, když přišla s jeho učedníky a nechala si ho zavolat (srov. Mk 3,31 -35). To vyvolává Ježíšovu otázku, kdo tvoří jeho rodinu a svým následujícím „*vyjádřením klade duchovní příbuzenství nad tělesné. Nijak se tím ale nedotýká své matky. Maria v tomto duchovním příbuzenství zaujímá místo nejprvnější, protože vždy nejlépe vykonala, co si Bůh od ní přál.*“⁶ Není to automaticky přirozená rodina rodem, ale rodina vytvořená učednictvím.

V Matoušově evangeliu se tato scéna opakuje,⁷ hned v první kapitole je však poukázáno na nadpřirozené početí způsobené nikoli tělesným otcem, ale mocí Ducha

⁵ Srov. Inštitút Nepoškvrneného Srдца Panny Márie, *P. Mária vo sv. Písme*. [online]. [cit. 2009-12-12]. Dostupné z WWW:

< <http://www.maria.sk/index.php?link=pismo&sublink=pismo> >.

⁶ SEKRETARIÁT ČESKÉ LITURGICKÉ KOMISE, *Nový zákon*, poznámka k Mt 12,48 -50; s. 65.

⁷ Ještě, když mluvil k zástupům, hle, jeho matka a bratři stáli venku a chtěli s ním mluvit. Někdo mu řekl: „Hle tvá matka a tvoji bratři stojí venku a chtějí s tebou mluvit.“ On však odpověděl tomu, kdo mu to řekl: „Kdo je má matka a kdo jsou moji bratři?“ Ukázal na své učedníky a řekl: „Hle, moje matka a moji bratři. Neboť kdo činí vůli mého Otce v nebesích, to je můj bratr, má sestra i matka.“ (Mt 12,46 -50).

Svatého (srov. Mt 1,20). Maria je též zmiňována v Ježíšově rodokmenu (Mt 1,16). Rodokmen vyvolává vzpomínky na historii vztahu Boha s lidem Izraele a že si vybíral osoby, skrze které působil ve prospěch svého lidu. To platí i o Marii.⁸ I Mariino vyvolení a úkol jí svěřený jsou vázány na celou historii spásy. Zmíněním Marie v rodokmenu vedle skupiny čtyř starozákonních žen⁹ chce Matouš poukázat na význam a roli Marie.

Janovo evangelium představuje Marii jako matku Spasitele a Emmanuela. Nepopisuje podrobně Ježíšovo narození, ale jasně sděluje Ježíšovými slovy: „Ženo, hle tvůj Syn. Hle tvá matka.“ To má podle řeckého textu „eis ta idia“ hlubší význam než pouhé přijetí do domu. Jan zde zastupoval všechny a Ježíš tím ustanovil Mariino duchovní mateřství vůči všem lidem.

Má spoluvytvářet církevní komunitu i postoj jednotlivých učedníků jako matka. A Maria opět souhlasila, tak jako Kristus, dokonala všechno až do konce. Zjevení sv. Jana hovoří ve 12. kapitole o ženě. Tato žena je vnímána jako obraz církve. Je královnou, má měsíc pod nohama a korunu z hvězd. Je i matkou, její potomstvo jsou ti, kteří zachovávají Boží přikázání a jsou nositeli Ježíšova svědectví. Proto je Maria Matkou církve, která doprovází svůj lid pouští tohoto světa.

Maria počala z Ducha svatého (Mt 1,18) a tuto skutečnost chápe jako naplnění Izaiášova proroctví „Hle panna počne a porodí syna“ (Mt 1,18; Iz 7,14). Tímto způsobem Matouš zastává Ježíšovo panenské početí. S tím souvisí i způsob, jakým se Matouš vyjadřuje – nikdy nezmiňuje Josefa a jeho dítě, ale vždy hovoří o Marii jako o jeho matce a pod (Srov. Mt 1,18; 2,11). Tím je zdůrazněna sounáležitost Ježíše s Marií. Dítě a jeho matka jsou mezi sebou nerozlučně spjati.¹⁰

„I když v Matoušově evangeliu není možné objevit přímé prvky mariánské úcty, přesto je třeba připustit, že přesvědčení o Ježíšově narození z panny vedlo k mariánské úctě, neboť“ titul Bohorodička (theotokos) vyjadřuje Mariinu důstojnost a úctu.“¹¹

U sv. Lukáše nacházíme nesmírné rozšíření Mariiny úlohy. Hned v prvních dvou kapitolách jeho evangelia nacházíme pět míst, ve kterých Maria zastává významnou roli: zvěstování Ježíšova narození, navštívení Alžběty, Ježíšovo narození, představení Ježíše v chrámě, nalezení Ježíše v chrámě. Během Ježíšova veřejného působení je Maria zmíněna třikrát. 2 perikopy (Lk 4,16 -30 a 8,19 -21) jsou převzaty od Marka (Lk 11.27n), je vlastní. Na rozdíl od Matouše je v jeho vyprávění o Ježíšově narození Maria hlavní postavou.

Lukáš také řeší napětí mezi Ježíšovou rodinou vytvořenou učednictvím a rodinou

⁸ Srov. MAREČEK, P., *Maria u synoptiků a v pavlovských listech*, in *Maria z Nazareta*, s. 66.

⁹ Támar (Gn 38,12 – 30); Rachab (Joz 2,1 – 21); Rút (Rt 1,1 -17); žena Uriáše (2 Sam 11,1 -27).

¹⁰ Srov. MAREČEK, P., *Maria u synoptiků a v pavlovských listech*, in *Maria z Nazareta*, s. 65 -67.

¹¹ Tamtéž, s. 67.

přirozenou. Děje se tak ve vyprávění o zvěstování, kde Maria říká: „*At' se mi stane podle tvého slova*“ (Lk 1,38). Učedník je ten, kdo poslouchá a jedná podle Božího slova. Maria se tak stává první křesťanskou učednicí, protože mu naslouchá, srdcem souhlasí a uskutečňuje. Lukáš ukazuje Marii jako omilostněnou a požehnanou, která vše uchovává ve svém srdci a už v Magnificat začíná hlásat radostnou zvěst. Ukazuje ji jako poslušnou učednici.¹²

Anděl není poslán poprvé, aby zvěstoval důležité události, ale s tímto posláním byl poslán už dříve ve SZ. Abrahámovi zvěstoval narození Izáka (Gn 17), rodičům Samsona (Sd 13), Mojžíšovi (Ex 3), také v NZ např. Josefovi (Mt 1,20 -23), pastýřům (Lk 2,9 -12). To vypovídá o Ježíšově velikosti, je to tedy christocentrická zvěst, která je navíc spojena s panenským početím (srov. Lk 1,35) „*Toto zázračné početí*“, jak říká biblista Petr Mareček, „*zjevuje Boží stvořitelskou moc, avšak nesděluje o Marii nic více než to, že je nástrojem Božím.*“¹³ Tato výpověď je navíc zdůrazněna andělovým poukazem na početí neplodné Alžběty a ujištěním, že u Boha není nic nemožného (Lk 1,37). To je též přesvědčení celého SZ (Gn18,14; Iz 55,11; Jer 32,17.27).

Alžběta při prvním setkání s Marií jako první člověk chápe, co se s ní událo. Svým zvoláním: „*Požehnaná jsi mezi ženami a požehnaný plod života tvého*“ (Lk 1,42), dává poznat, že ví o Marině těhotenství i o původu jejího dítěte. Formulace její výpovědi byla ve SZ adresována významným ženám Izraele, které pomohly k záchraně Božího lidu (Sd 5,24; Jdt 13,18).¹⁴

„*Když takovéto prohlášení bylo adresováno i jiným ženám,*“ soudí Petr Mareček, „*není možné ho brát příliš v absolutním smyslu*“¹⁵ – jako prohlášení Marie za nejpožehnanější ženu vůbec, „*nicméně v tomto Alžbětině pozdravu zaznívají počátky křesťanské mariánské úcty.*“¹⁶

V Magnificat Maria poukazuje na to, že je to Bůh, který jedná, ona že je pouhou pokornou služebnicí, na které učinil veliké věci. Ona uvěřila a uposlechla, stala se matkou Spasitele a přijala tak s poslušností úkol, ke kterému byla vyvolena. Nazývá Boha svým Spasitelem, neboť i ona byla osvobozená od dědičného hříchu, i když jiným, vznešeným způsobem. Mariina výpověď o tom, že ji budou blahoslavít všechna pokolení (Lk 1,48b), ukazuje Marii jako prorokyni. Připomíná tak Áronovu sestru Miriam (Ex 15,20n), Deboru (Sd 5), Judit (Jdt 12). Z tohoto důvodu je Maria církevními otci nazývána prorokyní

¹² Srov. *Maria v Písmu svatém*, [online]. Mariina doba 2/2001, [cit. 2009-08-29]. Dostupné z WWW: < <http://vasekmacek.sweb.cz/md/muster10.htm> >.

¹³ MAREČEK, P., *Maria u synoptiků a v pavlovských listech*, in *Maria z Nazareta*, s. 69.

¹⁴ Tamtéž, s. 69.

¹⁵ Tamtéž, s. 70.

a mariánská úcta nazývá Marii Královnou proroků. Zařazení této Mariiny výpovědi do Lukášova evangelia je dokladem toho, že již v době jeho sepsání se objevují počátky mariánské úcty.

Podle její předpovědi bude mít její chvála stálé trvání, protože se týká všech budoucích pokolení. Jejím začátkem je chvíle, kdy se Maria stala Matkou Mesiáše, ne doba sepsání evangelia. Magnificat dosvědčuje Mariinu víru.¹⁷

V příběhu Ježíšova narození a jeho nalezení v chrámě je Maria představena jako ta, která sice všemu dokonale nerozumí, ale uvažuje a uchovává to ve svém srdci. Usiluje o růst ve víře. Je tak představena jako příklad k následování, jako pokorná služebnice poznávající a plnící Boží vůli.

Simeonovo proroctví při obětování Ježíše v chrámě (Lk 2,21 – 40) je možné chápat dvěma způsoby.¹⁸ V souvislosti s odmítnutím Ježíše, který nebude přijat, bude odsouzen a zabit. Maria, těsně spojená se svým synem, zakusí bolest tohoto odmítnutí, bolest Ježíšova utrpení. Bude spolutrpicí, bolestnou matkou. Druhou možností pochopení tohoto textu vychází z celého obsahu Lukášova evangelia. Obraz meče, o kterém mluví Simeon, vyjadřuje bolestný a náročný proces učení, chápání a naplňování Božího slova. Je však kritériem příslušnosti do Ježíšovy rodiny.

Zvolání neznámé ženy, která blahoslaví Marii slovy: „Blahoslavený život, který tě nosil a prsy, které tě kojily“ (Lk 11,28), je poslední zmínkou o Marii v Lukášově evangeliu. Podobá se Alžbětinu zvolání. Ježíš je neodmítá. „Částice „menoum“ v řeckém textu (Lk 11,28) nemá pouze odporovací význam, ale má rovněž funkci přechodové nebo pozměňující částice se stupňujícím charakterem (spíše; ale ještě více).“¹⁹ Je tak řečeno, že důvod blahoslavenství Ježíšovy matky není v tom, že ho porodila, ale že Boží slovo slyší, věří a zachovává je.

U sv. Jana se setkáváme s Marií ve dvou událostech, na svatbě v Káni (Jan 1,1-12) a pod křížem (Jan 19,25 -27). Slova evangelia dokládají, že první zázrak učinil Pán Ježíš na přímluvu Panny Marie. Sv. Tomáš Akvinský ukazuje tři hlavní body, podle kterých patří něco ze zázraku matce, něco Kristu a něco apoštolům, protože Maria zázrak svojí vírou obstará, Kristus učiní a apoštolé o něm vydají svědectví.²⁰ Maria nám svými slovy „Udělejte všechno, co Vám řekne,“ otevírá cestu k absolutní důvěře vůči Synu, a to

---

¹⁶ Srov. MAREČEK, P., *Maria u synoptiků a v pavlovských listech*, in *Maria z Nazareta*, s. 71.

¹⁷ Srov. Tamtéž, s. 71.

¹⁹ MAREČEK, P., *Maria u synoptiků a v pavlovských listech*, in *Maria z Nazareta*, Pozn. č. 43, s. 72.

²⁰ Srov. *Maria v Písmu svatém*, [online]. Mariina doba 2/2001, [cit. 2009-08-29]. Dostupné z WWW: <<http://vasekmacek.web.cz/md/muster10.htm>>.

představuje jádro mariánské úcty.²¹

Vyprávění sv. Jana o Marii pod křížem není podle církevních otců pouhým popisem události. Jan neukazuje Marii pouze jako přihlížející, ale jako tu, která stála pod křížem.²² Vnímá – li se tento postoj stání jako postoj liturgický, svědčí o aktivní Mariině účasti na oběti svého Syna. Maria souhlasila spolu s Ježíšem s jeho obětí, s plněním Otcovy vůle. Snad teprve tady, pod křížem, plně pochopila Boží plán a i tady souhlasila. Byla to pro ni obrovská zkouška, pokušení, chvíle největší bezútěšnosti. Tato zkouška dosáhla vrcholu Ježíšovým zvoláním: „Bože můj, Bože můj, proč jsi mě opustil?“ (Mk 15,33). Bylo to pokušení opustit Otce pro Syna. I když milovala svého Syna nesmírnou láskou, nemilovala ho na úkor Otcovy vůle. To bylo spojeno s velikou bolestí, ale i tady zůstala pokornou služebnicí plnící vůli nebeského Otce.²³ Byla mu jedinou útěchou, byla jedinou, která si „neposkvrnila ruce jeho krví,“ která nebyla poskvrněna hříchem a tím neměla podíl na jeho utrpení. Trpěla spolu s ním a ztotožňovala se s jeho záměrem, s jeho obětí.²⁴

Podíváme se nyní na **svědectví Nového zákona ještě z trochu jiného úhlu**. Musíme sice uznat, že tam toho o Panně Marii mnoho napsáno není, ale nalezneme zde zajímavé souvislosti. Je zajímavé, jak podotýká Petr Mareček, že je „*Maria jedinou dospělou osobou z příběhu Ježíšova dětství (Lk 1-2), která se znovu objevuje během jeho veřejného působení.*“²⁵ Nejen to. Maria je jediná, která „*nechybí v žádném ze tří základních momentů tajemství spásy.*“²⁶ Jsou to tři přesné chvíle, které spolu tvoří velké tajemství vykoupění. **Vtělení**, kdy se druhá božská osoba stala člověkem. **Velikonoční tajemství**, kdy Ježíš svou obětí na kříži zničil hřích a z jeho boku, jako z pramene milosrdenství, vytryskla krev a voda. A **Letnice**, kdy na církev sestoupil Duch Svatý, který nadále v dějinách zpřítomňuje Ježíšovo vykupitelské dílo.

Mariina přítomnost v těchto pro naši spásu rozhodujících událostech jistě nebyla náhodná. Ukazuje na její spojení se svým Synem a na významnou roli v dějinách naší spásy.

Události Velikonočního tajemství nejsou ohraničeny tím, co si připomínáme o Svatém týdnu. Nezačínají pro Ježíše jeho zatčením v Genezaretské zahradě. Podle svědectví Lukášova evangelia *byl Ježíšův veřejný život dlouhým a nezadržitelným*

²¹ Srov. *Maria.cz : Jádro mariánské úcty* [online]. Praha : Arcibiskupství pražské, Patorační středisko, 2005 - 2008 [cit. 2010-04-02]. Maria - matka Ježíše Krista. Dostupné z WWW: <<http://www.maria.cz/>>.

²² Výraz přihlížet – erat; stát – stare, naznačuje i úmysl.

²³ Srov. MAXA, J., *Syn a Matka*, podle prof. ThDr. Federico Suáreze, Srdíčko, roč. XII., č. 2/2008, s. 2-3.

²⁴ Tamtéž, s. 3.

²⁵ MAREČEK, P., *Maria u synoptiků a v pavlovských listech*, in *Maria z Nazareta*, s. 71.

²⁶ CANTALASSA, R., *Maria, zrcadlo církve*, s. 76.

„výstupem do Jeruzaléma“, kde dovrší svůj exodus (srov.Lk 9,31).²⁷

I pro Marii začalo velikonoční tajemství již setkáním v chrámě. Simeon jí vyjevil její utrpení. Hrozné utrpení o meči, který měl probodnout její srdce. A Maria to všechno ve svém srdci uchovávala. Kolik utrpení jí přinášely myšlenky na toto utrpení, které mělo přijít. Na všechna ta slova, která slyšela, i na události, které prožívala a kterým nemohla plně rozumět? Když archanděl Gabriel u ní splnil svou misi, zvěstoval jí Ježíšovo narození a oznámil Alžbětino těhotenství, odešel od ní.²⁸ Maria zůstala sama, sama se svým tajemstvím. Prožívala pochybnosti, tápání, hledání, cestu zrání, pout' víry spojenou s těžkostmi, námahou a utrpením. Nebyla ušetřena ničeho.

Svatý Pavel vysvětluje Ježíšův pozemský život v listu Filipánům těmito slovy: „Kristus Ježíš, ačkoli má božskou přirozenost, nic nelpěl na tom, že je rovný Bohu, ale sám sebe se zřekl, vzal na sebe přirozenost služebníka a stal se jedním z lidí. Byl jako každý jiný člověk“ (Flp 2,6 – 7). Tuto kenozi - sebezmaření – aplikuje sv. otec Jan Pavel II. také na Pannu Marii. Říká, že „Vírou se Maria dokonale sjednocuje s Kristem v jeho sebezmaření.“²⁹ A také, že „Pod křížem má Maria vírou účast na otřesném tajemství tohoto sebezmaření,“³⁰ kde se dokonalo, ale které začalo mnohem dříve.

Ať to bylo Ježíšovo hledání, když se ztratil v Jeruzalémě, jeho zdánlivé odmítnutí na svatbě v Káni nebo v situaci, kdy s ním chtěla mluvit a on se zeptal: „Kdo je má matka?“ (Mk 3,33). Kdy Ježíš „jakoby opravil poklonu ženy ze zástupu, která zvolala: „Blahoslavený život, který tě nosil a prsy, které tě kojily!“ On však řekl: „Spíše jsou blahoslaveni ti, kdo slyší Boží slovo a zachovávají ho“ (Lk 11,27 – 28).

Ani mezi ženami, které ho doprovázely a staraly se o něho ze svého majetku (srov.Lk 8,23), Maria není. A přitom by jistě ráda, jako každá matka, svému synovi prokazovala tyto služby. Jako Matka Boží byla Maria také , a to především , matkou člověka – svého syna. A přece se „zřekla všeho, co bylo v jejím povolání lidsky povznášející.“³¹ A neměla ze svého mateřství sebemenší výhody. „Mariina kenoze záležela v tom, že mohla uplatnit svá práva jako matka Mesiáše, ale nechala se o ně připravit.“³² Tak jako „Boží synovství neušetřilo Krista žádného ponížení, tak také Marii neušetřilo žádného ponížení postavení Boží Matky.“³³

Ježíš sám osobně vedl P. Marii, učil ji sebezáporu. Vyučoval ji svým slovem, které

---

²⁶ Srov. Tamtéž, s. 77.

²⁸ Srov. Lk 1,38.

²⁹ JAN PAVEL II., *Redemptoris Mater*, čl. 18.

³⁰ Tamtéž, s. 81.

³¹ CANTALAMESSA, R., *Maria, zrcadlo církve*, s. 82.

³² Tamtéž, s. 81.

³³ Tamtéž, s. 81.

očisťuje (Vy už jste čistí tím slovem, které jsem k vám mluvil...), slovem, které je „ostřejší než každý dvojsečný meč“, který „proniká až k rozdělení duše a ducha.“ (Žid 4,12) Dá se to vyjádřit těmito slovy: „*On sám se nechal vést za jednu ruku Otcem skrze Duchu, kam Otec chtěl: na poušť, aby tam byl pokoušen, na horu, aby tam byl proměněn, do Getsemane, aby se tam potil krví*“³⁴, a tak vždy plnil vůli Otce a sám ze sebe nic nekonal (srov. Jan 8,29), tak „*druhou rukou vede Ježíš Matku stejnou dráhou, aby plnila vůli Otce.*“³⁵

A Maria nikdy nereptala, vše s pokorou přijímala, nikdy se neprotivila této vůli. Byla Ježíšovou dobrou učednicí. Sv. Augustin říká:

*Což nebyla Maria „utvářena Kristem ještě dřív, než byl Kristus vytvořen v jejím lůně? Svatá Maria konala Otcovu vůli a konala ji úplně. Proto je pro Marii víc, že byla Kristovou učednicí, než že byla Kristovou Matkou. Je to víc a je to znamenitější výsada, že byla Kristovou učednicí, než že byla jeho Matkou. Maria byla šťastná, protože dřív než přivedla na svět Syna, nosila v životě Učitele. Proto je i Maria blahoslavená, že slyšela Boží slovo a zachovávala je.“*³⁶

Přes všechny těžkosti byla Maria radostnou služebnicí a lze říci, že „na cestě sebezmaření objevovala den co den stále novou radost. Naplnila se na ní slova evangelia, ve kterých zaznívají Ježíšova slova: „*Kdo nalezne svůj život, ztratí jej, kdo ztratí svůj život pro mne, nalezne jej*“ (Mk 10, 39). I v tom je nám příkladem.

„*Proto nyní, když je Maria oslavena v nebi vedle svého Syna, může k nám vztáhnout svou mateřskou ruku a vést také nás maličké za sebou a může říci ještě větším právem než apoštol: „Napodobujte mne, jako já napodobuji Krista”* (1Kor 11, 1).“³⁷

1.3. Církevní Otcové a počátky mariánské úcty

Ve spisech některých církevních spisovatelů se objevují prvky úcty k Marii. Ignác z Antiochie hovoří o Marii jako o panně a matce. Na základě novozákonních textů, které hovoří o Ježíši Kristu jako o novém Adamovi, označují Marii jako novou Evu Justin a Irenej. Tertulián ukazuje souvislost Mariina tajemství a tajemství církve. Origenes chápe Marii jako vzor dokonalého učedníka. Úkolem učedníka je Boží Matku napodobovat, a tak se i v něm mohl zrodit Kristus.³⁸ Podle něho, jak píše, se každá křesťanská duše stává

³⁴ CANTELAMESSA, R., *Maria, zrcadlo církve*, s. 83.

³⁵ Tamtéž, s. 83.

³⁶ Sv. Augustin, *Svaté pannenství*, 5-6, PL 40, 399 in CANTALAMESSA, R., *Maria, zrcadlo církve*, s. 86.

³⁷ CANTELAMESSA, R., *Maria, zrcadlo církve*, s. 83.

³⁸ Srov. POSPIŠIL, C. V., *Místo mariologie v dějinách, systematické teologii a v životě křesťanů*, in

Kristovou matkou a vtěluje ho do světa.³⁹ Napodobování P. Marie ve svých dílech žádají také sv. Ambrož a Jeroným. Ti ji oslavují jako vzor panenství.⁴⁰

Existují doklady o uctívání P. Marie jako Bohorodičky ve 3. století. Z tohoto období je i nejstarší mariánská modlitba dosvědčující tuto úctu. Je to modlitba „Pod ochranu tvou.“ Dochovala se na papýru z Rylands Library No. 470, který byl nalezen roku 1838 v Egyptě. V malých obměnách se tato modlitba vyskytuje v různých liturgiích, v rozšířené středověké formě byla, jako jedna z nejmocnějších modliteb citována II.vatikánským koncilem: „*Už za dávných časů blahoslavená Panna byla uctívána pod jménem –Bohorodičky – a pod její ochranu se utíkali věřící v modlitbách při všech nebezpečích a potřebách.*“⁴¹ Bylo to, v době vzniku modlitby, naléhavé volání o pomoc v nebezpečích a pronásledováních.

Příklad této modlitby ukazuje na zákonitost vývoje mariánské úcty. Její struktura je podobná úctě ke svatým, mučedníkům nebo vyznavačům, ale má i něco vlastního. „*Hlavní osa v řádu mariánské úcty není vytvářena určitými heroickými ctnostmi v přiblížení Kristu (jako mučednictví či vyznavačství), nýbrž jedinečnou tělesnou a duchovní milostí, jež je dána jednotou s Kristem a vyplývá z Božího mateřství.*“⁴² S tím je spojena Panenská čistota a přiznána úloha při vykoupení, kterou má na základě jednoty se Synem.⁴³

Ve čtvrtém století, když bylo na koncilu v Konstantinopoli (r. 381) uznáno jako článek víry Mariino trvalé panenství a později v Efezu (r. 431) vyhlášeno dogma o Božím synovství Ježíše, Panně Marii byl přiznán titul Bohorodička, úcta k ní ještě vzrostla a nadále vzrůstá.

To dosvědčují i slova koncilu, který říká: „*Hlavně po efezkém sněmu úcta Božího lidu k Marii podivuhodně vzrostla a projevovala se v uctívání, lásce, vzývání a napodobování, tak jako to vyjadřují její prorocká slova: Budou mě blahoslavít všechna pokolení, neboť mi učinil veliké věci ten, jenž je mocný.*“⁴⁴

Bylo to způsobeno podrobnějším popsáním a pochopením tajemství Krista, jeho postavy a způsob vykupitelského díla. Tím byly položeny základy k tomu, aby se

---

Teologické texty 5/2000, s. 205.

³⁹ Srov. ŠPIDLÍK, T., *Znáš Boha Otce, Syna i Ducha Svatého?*, s. 99.

⁴⁰ Srov. WEIS, M., *Mariánské zrcadlo*, s. 79.

⁴¹ LG 66.

⁴² SCHEFFCZYK, L., *Kapitoly z mariologie*, in Teologické texty 5/2000, s. 191.

⁴³ Srov. Tamtéž, s. 191.

⁴⁴ LG 66.

mariánská zbožnost, mariánská úcta i vnější mariánský kult mohly rozvinout.⁴⁵ Maria souhlasila s plným vědomím, bez protestů, s pokorou a odevzdaností.

1.4. Velikost a rozlišení úcty k Panně Marii

Je to úcta, která jí právem náleží a kterou teologie nazývá *absolutní kult hyperdulia*. Tato úcta je odlišná od úcty příslušející pouze Bohu jako Pánu, úcty, kterou nazýváme absolutní kult latríe. Důvod tohoto rozdílu spočívá v tom, že Maria, i přes svou velikost a privilegia, kterých se jí dostalo, je a zůstává tvorem. I přesto, že se stala matkou Božího Syna – skrze ni Bůh přijal tělo a stal se člověkem.

Předpona *hyper-dulia* však poukazuje na její výjimečnost a jedinečnost mezi všemi tvory. Vypovídá o mnohem větší úctě, která jí přísluší, než je úcta příslušející kterémukoli jinému tvorů.

Koncil o této úctě říká: „*Tato úcta, která byla v církvi vždycky, je sice zcela jedinečná, ale podstatně se liší od úcty klanění, která se vzdává vtělenému Slovu, stejně jako Otci i Duchu Svatému, a velmi ji podporuje.*“⁴⁶ Pěkně to vystihuje i známá mariánská píseň „Tisíckráté pozdravujem Tebe“⁴⁷ kde se zpívá:

*„Ty jsi po Bohu ta nejprvnější,
tobě čest a chválu nejpřednější
andělé a svatí vzdávají,
Královnou tebe nazývají.“*

Marii přísluší dokonce větší úcta, než je úcta ke všem světcům a světicím církve dohromady. Srovnáme – li mariánskou úctu s úctou k ostatním světcům, opravdu zjistíme, že mariánská úcta je opravdu mnohem větší a hlubší. Vyzývání a prvek přímlyvy je též širší. Vždyť Maria je vyzývána ve všech potřebách, jako prostřednice všech milostí.

Příčiny rozdílu, nesrovnatelnosti úcty ke svatým (mučedníkům i vyznavačům) a úcty k Boží matce spočívají v jedinečném úkolu a postavení Marie v řádu spásy a milosti. Takové „postavení“ v díle spásy nepřísluší žádnému jinému světci. Jedinečnost Marie je dar a vyvolení Boha a zároveň úkol, který ona přijala a naplnila.

Tak vstoupila do jedinečného vztahu nejen s Bohem, celou Nejsvětější Trojicí,

---

⁴⁵ Srov. SCHEFFCZYK, L., *Kapitoly z mariologie*, in Teologické texty 5/2000, s. 191.

⁴⁶ LG 66.

⁴⁷ *Tisíckráté pozdravujem tebe*, Kancinál, číslo písně 812, s. 572.

ale také do vztahu k celému lidstvu. Úcta k P. Marii je proto jedinečná a odpovídá velikosti tohoto Mariina postavení. Odpovídá velikosti úkolu, který má Maria v díle vykoupení. K tomuto úkolu byla Maria povolána a připravena. Byla utvořena jako Panenská Matka Boží. Neposkvrněná.

Ve svatých uctíváme Boha, nevzýváme a neuctíváme je pro ně samé, ale kvůli Boží moci, která v nich působila. Maria byla a je, jak ji nazval již při Zvěstování archanděl Gabriel, „Milostiplná“ a Pán je s ní (Lk 1,28). Byla plná Ducha Svatého, v ní hřích neměl místo. Nikdy se ani stínem nedotkl její duše. I Maria je uctívána, jak sama předpověděla v Magnificat, protože na ní Bůh učinil veliké věci. Ne pro ni samotnou, ale s ohledem na plán spásy, který měl s lidstvem.

V následující kapitole si přiblížíme učení Magisteria církve - seznámíme se s některými postoji, myšlenkami a dokumenty papežů, které se týkají osoby Panny Marie a úcty k ní. Také se v této kapitole seznámíme s podstatnými impulsy, které v pohledu na mariánskou úctu přinesl II. vatikánský koncil a s některými dalšími důležitými událostmi.

1.5. Magisterium církve

1.5.1. Pohledy magistera papežů na postavu Panny Marie

Pius IX., papež I. vatikánského koncilu vyhlásil dogma o Neposkvrněném početí Panny Marie. Stalo se to 8. prosince 1854 bulou *Ineffabilis Deus* (Nevýslovný Bůh). Píše se v ní: „*Učení, že přeblahoslavená Panna Maria byla v prvním okamžiku svého početí mimořádným darem Boží milosti a výsadou všemohoucího Boha, s ohledem na zásluhy Ježíše Krista, Vykupitele lidského pokolení, uchráněna čistou od každé poskvrny dědičného hříchu, je Bohem zjevené, a proto se musí od všech věřících pevně a vytrvala věřit.*“ (DS 2803).⁴⁸ Tato definice Pia IX. je chápána jako úkon bohopocty a projev oddanosti Marii. Pozitivně, jinými slovy⁴⁹, lze toto dogma vyjádřit takto: Maria je vyvolená

⁴⁸ BEINERT, W., *Slovník katolické dogmatiky*, s. 185.

⁴⁹ V kap.3.4. se budeme zabývat i dalšími pohledy současné teologické reflexe na toto dogma.

a omilostněná k nejvyšší vřoucímu a živému spojení s Kristem.⁵⁰

Lev XIII., mimo své snad nejznámější první sociální encykliky *Rerum novarum* vydal řadu encyklik o Panně Marii a o modlitbě svatého růžence. Jsou to tyto encykliky:

Supremi Apostolatus Officio (1.9.1883)

Superiore Anno (30.4.1884)

Octobri Mense (22.9.1891)

Magnáš Dei Matris (8.9.1892)

Laetitiae Sanctae (8.9.1893)

Iucunda Semper (8.9.1894)

Adiutricem Populi (5.9.1895)

Fidentem Piumque (9.9.1896)

Augustissimae Virginis Mariae (12.9.1897)

Pius X. vydal encykliku k 50. výročí vyhlášení dogmatu o Neposkvrněném Početí. Má název *Ad Diem Illum* (K onomu dni). Pojednává o zásluhách Panny Marie na vykoupení světa.

Benedikt XV. ve svém apoštolském listě *Inter soladicia* píše: „Skutečnost, že byla se svým Synem křížovaná a umírající, bylo v souladu s Božím plánem. Do jaké míry trpěla a skoro zemřela se svým trpícím Synem, do té míry podřídila svá mateřská práva nad svým Synem spáse člověka a obětovala ho – do té míry, jak dovedla – aby usmířila Boží spravedlnost. Můžeme tak oprávněně říci, že vykoupila lidské pokolení spolu s Kristem.“⁵¹

Pius XII. zasvětil v roce 1942 svět Neposkvrněnému Srdci Panny Marie. Od tohoto okamžiku nastává zlom v průběhu 2. světové války. Německá vojska přestávají postupovat. Následné velké porážky německé armády připadají na mariánské svátky.

Ve své encyklice *Mystici corporis* z roku 1943 hovoří o Marii, že „*jej*“ (Krista) „*na Golgotě přinesla v oběť věčnému Otci spolu s obětováním svých mateřských práv a své mateřské lásky jako nová Eva za všechny Adamovy děti.*“⁵² V apoštolské konstituci

---

⁵⁰ Srov. BEINERT, W., *Slovník katolické dogmatiky*, s. 185 – 186.

⁵¹ Srov. Inštitút Nepoškrveného Srdca Panny Márie, *Učiteľský úrad cirkvi*. [online]. [cit. 2009-12-12]. Dostupné z WWW: <<http://www.maria.sk/index.php?link=ucurad&sublink=ucurad>>, <<http://www.maria.sk/index.php?link=ucurad&sublink=inter>>.

⁵² WEIS, M., *Katolický týdeník*, č. 3/2004, in DOKLÁDAL, P., *Doba Mariina je zde*, s. 136.

Munificentissimus Deus vyhlásil dogma o nanebevzetí Panny Marie. Bylo to 1.11.1950. Před vyhlášením tohoto dogmatu vyzval biskupy celého světa k vyjádření se k této otázce. Učinil tak v dokumentu *Deiparae Virginis Mariae*.

V roce stého výročí vyhlášení dogmatu o Neposkvrněném početí vydal papež encykliku s názvem *Ad Caeli Reginam*. V církvi probíhal mariánský rok. Při jeho zakončení prohlásil Pius XII. Pannu Marii Královnou nebe a země. Bylo to 1.11.1954. Dvacáté století papež nazývá „mariánským stoletím“ a „Mariinou hodinou“.

Encyklika **Jana XXIII.** o Panně Marii má název *Grata Recordatio*. Vyšla 26.9.1959. Je vhodné podotknout, že Jan XXIII. také svolal, zahájil a vedl II. vatikánský koncil, v jehož průběhu zemřel.

Pavel VI. pokračoval ve vedení II. vatikánského koncilu. V jeho průběhu v projevu dne 21.11.1964 prohlásil Pannu Marii za Matku Církve. Obnovil zasvěcení světa Neposkvrněnému Srdci P. Marie. V apoštolské exhortaci *Signum Magnum* z roku 1967 nazývá současnou dobu „Mariinou dobou“ a vyzývá k osobnímu zasvěcení Neposkvrněnému Srdci a k životu podle tohoto zasvěcení. 2. února 1974 vydává apoštolskou exhortaci *Marialis Cultus*, která pojednává o mariánské účtě.

1.5.2. II. vatikánský koncil

Do pontifikátu Pavla VI. patří i dokončení II. vat. koncilu. Na tomto koncilu došlo k velké změně v sebepojetí církve. „*Stačí připomenout konstituce *Lumen gentium* a *Gaudimus et spes*, které vyjadřují, jak církev vnímá sebe samu jinak než po celá století dříve.*“⁵³

Pro pochopení církevního učení o Panně Marii má velký význam VIII. kapitola konstituce *Lumen Gentium*. Jednání koncilu byla velmi bouřlivá. Původně se mělo jednat o samostatnou konstituci *De Beata Virginie matre hominum*.⁵⁴ Tak to prosazovala jedna skupina církevních otců. Druhá skupina si přála začlenění tohoto pojednání do dogmatické konstituce o církvi. „*Když se právě o této otázce dne 7.12.1962 hlasovalo, bylo 1114 hlasů pro začlenění a 1074 hlasů pro samostatný dokument.*“⁵⁵ Tak se stalo toto pojednání

⁵³ ALBERICHT, E.; DŘÍMAL, L., *Katechetika*, s. 45.

⁵⁴ Srov. RŮŽIČKA, O., *Panna Maria trnem v oku ekumenismu.*, *TeDeum*. 2008, 2, s. 14.

⁵⁵ POSPÍŠIL, C. V., *Místo mariologie v dějinách, systematické teologii a v životě křesťanů*, Teologické texty

o Panně Marii součástí, 8. kapitolou konstituce *Lumen gentium*. Konala se však ještě mnohá jednání a úpravy předlohy 8. kapitoly této konstituce. Při závěrečném hlasování celého textu konstituce bylo již dosaženo mnohem výraznější shody. Je však také pravdou, že „*dodnes se mnozí přou, zda odmítnutí původního záměru samostatné mariánské konstituce bylo záměrným oslabením nauky o Panně Marii (prof. Romano Amerio, Michael Davies), nebo naopak jejím zdůrazněním (P. Karel Rahner, SJ, prof. Václav Wolf)*.“⁵⁶

V každém případě se jedná o dokument velké důležitosti. I když z něj bude v následujících částech této práce ještě vícekrát citováno, podíváme se na něj nyní blíže.

Tato 8. kapitola věroučné konstituce *Lumen Pentium* má název – **Blahoslavená Panna Maria, Matka Boží v tajemství Krista a církve**. Je rozčleněna do čtyřech částí.

Úvodní část, předmluva, začíná článkem 52 a má název **Maria v tajemství Kristově**. Další článek je nadepsaný **Maria a církev**. Závěrečný 54. článek úvodní části pojednává o tom, jaký byl **Úmysl sněmu**. Ten neměl v úmyslu „*předložit úplnou nauku o Marii, nebo rozhodnout otázky, které nebyly prací teologů dosud plně objasněny*.“⁵⁷

II. část se zabývá **Mariinou úlohou v dějinách spásy**. V pěti člancích (55 -59) se zabývá tématy Matka Mesiáše ve Starém zákoně a při zvěstování. Další se věnuje Marii a Ježíšovu dětství, popisuje Mariinu činnost v době Ježíšova veřejného působení a po nanebevstoupení.

III.kapitola má název **Blahoslavená Panna a církev**.(články 60 - 65). Zde je Maria vylíčena jako služebnice v díle vykoupení a posvěcení (60 - 62). Jako panna a matka je Maria vzorem církve (63 -64). 65. Článek se zabývá Marií, „*kteřá září jako celému společenství vyvolených jako vzor ctností*.“⁵⁸ I to je důvod, proč k ní věřící „*pozvedají své oči*“ a církev „*rozjímá o ní ve světle Slova, které se stalo člověkem*.“⁵⁹

IV., závěrečnou část této kapitoly s názvem **Mariánská úcta v církvi**, tvoří články zabývajícími se rázem, podklady a duchem mariánské úcty a mariánského kázání. Poslední, 68. článek 8. kapitoly a tím i celé konstituce *Lumen gentium*, hovoří o Marii jako o znamení jisté naděje a útěchy pro Boží lid na jeho pouti. Vybízí: „*Všichni věřící v Krista necht' ustavičně přednášejí Matce Boží a Matce lidí své prosby, aby ona, která svými modlitbami pomáhala prvotní církvi, také nyní – když je výšena na nebi nad všechny svaté i anděly – ve společenství všech svatých se přimlouvala u svého Syna*.“⁶⁰

V krátkosti lze shrnout, že „*Konstituce představuje Matku Boží jako osobu, která*

5/2000, s. 205.

⁵⁶ RŮŽIČKA, . O., *Panna Maria trnem v oku ekumenismu.* , *TeDeum* . 2008, 2, s. 14.

⁵⁷ LG 54.

⁵⁸ LG 65.

⁵⁹ LG 65.

⁶⁰ LG 69.

*se exemplárně otevírá působení Boží milosti a tak se stává modelem pro církev.*⁶¹ Jako autentickou ukazuje koncil takovou mariánskou zbožnost, která „*tkví v následování Ježíše Krista po vzoru jeho Matky.*“⁶²

Rozdíl od dřívějšího pohledu na Pannu Marii, který spočívá v tom, že její velikost byla především chápána jako výsada., je pohled koncilu zaměřen více na Mariinu víru. Na Marii se pohlíželo jako na někoho, kdo je vyjmut z toho, čemu jsou vystaveni obyčejní lidé. Že byla uchráněna nejen z poskvrny prvotním hříchem a z porušení – to jsou skutečnosti, skutečné Mariiny výsady potvrzené dogmaty o Neposkvrněném Početí a Nanebevzetí. – ale také z běžných těžkostí, které doléhají na člověka - od únavy a bolestí, od starostí, pochybností, nevědomosti a tápání, od pokušení a bojů. Tento mylný pohled nejen nepřibližuje Marii k Ježíši, ale spíše ji od něj vzdaluje.

Oproti tomu pohled na Marii, která byla vystavena zkouškám, těžkostem, která musela kráčet, postupovat ve víře, její velikost nesmírně zvětšuje. Je tak lépe poukázáno na její spojení s Ježíšem, který „*sám byl vyzkoušen ve všem možném jako my, kromě hříchu*“ (Žid 4,15).

1.5.3. Jan Pavel II.

Za 26 a půl roku trvání svého pontifikátu o P. Marii mnoho řekl i napsal. Byl velkým mariánským ctitelem, jí cele odevzdaný. Svědčí o tom i jeho biskupské heslo „*Totus Tuus.*“ - Celý Tvůj. Toto heslo si vypůjčil od sv. Ludvíka M. Grigniona. „*Je to zkrácená forma úplného zasvěcení Matce Boží, která zní „Totus tuus ego sum et omnia mea Tua sunt. Accipio Te in mea omnia . Praebe mihi cor tium, Maria*“.⁶³ To v překladu znamená: „*Jsem celý tvůj a všechno mé je tvé. Přijímám tě úplně za svou. Daruj mi své srdce, Maria.*“

Mariánské úcty se přímo týká encyklika *Redemptoris Mater* – O blahoslavené Panně Marii v životě putující církve. Touto encyklikou vyhlásil mariánský rok. Tímto rokem, který začal slavností Soslání Ducha Sv. 7.6.1987, chtěl sv. Otec nejen připomenout, že Maria předešla vstup Ježíše Krista do dějin lidstva, ale také v Mariině světle zdůraznit, že dějiny lidstva od uskutečnění tajemství vtělení vstoupili do plnosti času, a že Církev

---

⁶¹ POSPÍŠIL, C. V., *Místo mariologie v dějinách, systematické teologii a v životě křesťanů*, in Teologické texty 5/2000, s. 205.

⁶² Tamtéž, s. 205.

⁶³ JAN PAVEL II., *Dar a tajemství*, s. 38.

je znamením této plnosti.⁶⁴ Tento rok svým způsobem předcházel Jubilejnímu roku 2000.

Apoštolským listem *Rosarium Virginis Mariae – Růženec Panny Marie* sv. Otec pojednává o této modlitbě, nabízí nový způsob její modlitby a rozšiřuje ji o tajemství Světla. Aby byla tato modlitba více zdůrazněna a oceněna, vyhláší od října 2002 do října 2003 Rok růžence. Protože, jak píše sv. Otec: „*Růženec objevený ve své plnosti vede až k samotnému srdci křesťanského života a poskytuje každodenní duchovně a pedagogicky plodnou příležitost k osobnímu rozjímání, k formaci Božího lidu a k nové evangelizaci.*“⁶⁵

Ve své encyklice věnované Eucharistii hovoří Jan Pavel II. o Marii jako o eucharistické ženě. „*Maria je žena eucharistická svým celým životem. Církev, hledíc na Marii jako na svůj vzor, je povolána následovat ji i v jejím vztahu k tomuto nejsvětějšímu tajemství.*“⁶⁶

V jubilejním roce 8. října 2000 s 1500 biskupy a 80 kardinály obnovil Jan Pavel II. na Svatopetrském náměstí v Římě zasvěcení Neposkvrněnému Srdci P. Marie. Jeho vztah k Fatimským událostem byl, zvláště po atentátu, který byl na něho spáchán ve výroční den zjevení, hluboký. Fatimu osobně navštívil, poprvé o prvním výročí atentátu v r. 1982, aby Panně Marii poděkoval za záchranu při atentátu. Obnovil zde zasvěcení, které zopakoval ještě v r. 1984 a v Mariánském roce 1987 - 88.

Do tohoto stručného výčtu patří také nový **Katechismus Katolické církve** vydaný ke 30. výročí zahájení II. vatikánského koncilu. Tento katechismus byl 11.10.1992 podepsán Janem Pavlem II. Zahrnuje, jak říká sv. otec Jan Pavel II. v jeho úvodu, „*věci nové i staré (srov. Mt 13,52), protože víra je vždy táž a zároveň je zdrojem zcela nového světla.*“⁶⁷ Předkládá ucelené učení o Panně Marii na mnoha místech. Pojednává nebo se o ní zmiňuje (asi – bezmála) 80 článků. Jeho nauka se odkazuje na Písmo svaté Starého i Nového zákona a učení církevních otců. Mnoho textů čerpá z nauky II. vatikánského koncilu, zvláště z konstituce *Lumen gentium*. Cituje také dřívější koncily a církevní dokumenty. Hojně je zde odkazováno na encykliku Jana Pavla II. *Redemptoris Mater*.

1.5.4. Oprávněnost a důsledky vyhlášení dogmat

Jak bylo řečeno výše, pro rozvoj mariánské úcty mělo velký význam vyhlášení dogmat. Doposud byla církví definována čtyři dogmata, která se týkají Panny Marie.

⁶⁴ Srov. JAN PAVEL II., *Redemptoris Mater*, čl. 49.

⁶⁵ JAN PAVEL II., *Rosarium Virginis Mariae*, čl. 3.

⁶⁶ JAN PAVEL II., *Ecclesia de Eucharistia*, čl. 53.

⁶⁷ JAN PAVEL II., apoštolská konstituce *Fidei depositum*, KKC, s. 10.

Jsou to:

1. Neposkvrněné početí
2. Stálé panenství
3. Boží mateřství
4. Nanebevzetí s tělem i duší.

Nejdříve a původně se však církev snažila proniknout a lépe vysvětlit tajemství Ježíše Krista. Toto vymezení nauky bylo nutné k tomu, aby církev mohla rozpoznat bludné nauky a hájit neporušenost víry. Začalo být však čím dál jasnější, že splnění tohoto úkolu není možné bez pochopení tajemství jeho Matky. Vtělení je tak těsně spojeno s Marií, že bez ní není možné je vysvětlit. Proto je také Maria zmiňována ve všech vyznáních víry.⁶⁸

Konstantinopolský koncil⁶⁹ v roce 381 potvrdil božství Ježíše Krista (to udělal už koncil v Niceji⁷⁰ roku 325, když zavrhl Ariovo učení. To tvrdilo, že Boží Slovo není pravým Bohem, ale od Boha stvořenou nejvyšší bytostí a také božství Ducha Svatého. V nicejsko-řeckém vyznání víry je vtělení Syna definováno slovy: „Skrze Ducha Svatého, z Marie Panny.“

Koncil v Efezu⁷¹ vyhlásil v r. 431 Marii Bohorodičkou, protože chtěl odsoudit Nestorovo učení. Ten tvrdil, že „*Maria nezrodila Boha, nýbrž člověka, na kterého následně sestoupilo Slovo.*“⁷² A tedy „*Maria je matkou Ježíše Krista a ne Boha.*“⁷³

Tato (a i ostatní) dogmatická prohlášení jsou v životě církve velikou událostí. Neobjevily se však jakoby zničehonic, ale představují vyvrcholení určitého procesu zrání. „*Kořeny vědomí církve ohledně určité pravdy víry jsou hluboce zapuštěny v samotném zjevení, v událostech dějin spásy i ve slovech Písma, které o těchto událostech vypovídají a ukazují na jejich pravý význam.*“⁷⁴ Vyhlášením dogmatu nevzniká nic převratně nového. Definovaná pravda již v církvi existuje, její přítomnost musí být alespoň implicitní a to od počátku existence Kristovy církve. Nemění se tedy počet vyznávaných pravd víry, ale pouze vědomí závaznosti určité pravdy. „*Dogmata si nenárokují, že by vyslovovala nepřekonatelnou plnost poznání, nicméně jsou zcela bezpečnými a důvěryhodnými ukazateli na cestě do hlubin pravdy víry.*“⁷⁵ Věřoučná prohlášení Učitelského úřadu církve

⁶⁸ Srov. MINAŘÍK, M., *Mariánská dogmata*, s. 25.

⁶⁹ Konstantinopolský koncil roku 381 – odsouzení subordinacionismu a modalismu DS 151, kánony odsouzení Sabelia, Macedoniana, ebonitů a Aria DS 152 -177.

⁷⁰ Niceský koncil, rok 325 – odsouzení Áriových bludů DS 130 a křtu heretiků DS 127 – 128.

⁷¹ Efezský koncil, rok 431 – zavržení nestorianismu, DS 264 a pelagianismu, DS 267 – 268.

⁷² MINAŘÍK, M., *Mariánská dogmata*, s. 26.

⁷³ Tamtéž, s. 26.

⁷⁴ POSPÍŠIL, C.V., *Nanebevzetí Bohorodičky ve světle dokumentů magistera*, s. 3.

⁷⁵ Tamtéž, s. 5.

tak vlastně završují a korunují to, co církve již od počátku věřila a vyznávala, i když třeba ne ještě zcela dokonale. **Na rozvoji tohoto poznání** a s tímto poznáním spojený **vzrůst víry a úcty, měly a mají také vliv soukromá zjevení**. V následující kapitole se proto budeme tímto fenoménem zabývat. Nejprve pojednáme o významu soukromých zjevení všeobecně, potom o zjeveních Panny Marie. Některým z nich se pro jejich důležitost budeme věnovat podrobněji a všimneme si některých souvislostí.

2. Soukromá mariánská zjevení

Mariánská zjevení náleží k živým dějinám církve. Je třeba je určovat jako imanentní, tj. obraznou událost, představu ve vědomí a tím jako mystický jev. Mariánská zjevení se určují jako psychogenní (duševní) představy.⁷⁶ Zde působení na smysly nevychází z vnějšího předmětu jako při tělesných jevech, ale „zde působí Bůh svou podporou, a tím že navazuje na duševní život člověka a dává poznávat normálně neviditelné osoby (Krista, Marii, svaté) nebo minulé události (narození, ukřižování Ježíše) jako přítomné, smysly poznatelné (viditelně a slyšitelně)“⁷⁷

Na rozdíl od veřejného zjevení, které „dosáhlo svého definitivního naplnění v Ježíši Kristu – slovu, které se stalo člověkem. V něm nám Bůh odhalil svůj plán spásy a v tomto smyslu je Zjevení jisté a nepřekonatelné,“⁷⁸ jsou soukromá zjevení mimořádnými projevy Boží lásky k člověku. Přes určitou podobnost je zde podstatný rozdíl se zjevením Zmrtvýchvstalého. Ta totiž patří k prvokřesťanským dějinám zjevení a jsou podstatné, nosné pro další vyznání víry, což o mariánských zjeveních neplatí.⁷⁹ Mariánská zjevení, jako všechna ostatní soukromá zjevení, nesměřují k rozšíření nauky víry, ale k praktickému chování věřících. Jejich smysl je v tom, jak uvádí Tomáš Akvinský, že povznášejí mravní život věřících.⁸⁰ „Nejsou samoučelná, nehledají senzaci, ale zvláštním způsobem nám osvětlují to, co stojí dávno v Bibli, ale co jsme svou zahleděností do tohoto světa a do sebe zapomněli.“⁸¹ Jejich smyslem je „probouzet k životu skleslý a vyprahlý lid Boží, zdecimovaný masovou kulturou smrti a násilí a propadající malomyslnosti a skepsi.“⁸²

Na otázku: „Jaký význam mají podle Vašeho názoru soukromá zjevení pro život Církve a jednotlivého křesťana?“⁸³ odpověděl významný německý teolog Karl Rahner těmito slovy: „Soukromá zjevení jsou svou podstatou příkazem, podle kterého mají křesťané jednat v určité historické situaci. Ve skutečnosti přinášejí zjevení jen to, co už dávno známe z věrouky a teologie.“

A přece nejde o nic zbytečného.⁸⁴ A pokračuje: „Protože to, co v určité situaci je nutno konat jako Boží vůli, se nedá logicky jednoznačně odvodit pouze ze všeobecných

⁷⁶ Srov. BEINERT, W., *Slovník katolické dogmatiky*, s. 183.

⁷⁷ Tamtéž, s. 183.

⁷⁸ ALBERICHT, E.; DŘÍMAL, L., *Katechetika*, s. 65.

⁷⁹ Srov. BEINERT, W., *Slovník katolické dogmatiky*, s. 184.

⁸⁰ Srov. Tamtéž, s. 184.

⁸¹ DOKLÁDAL, P., *Doba Mariina je zde*, s. 151.

⁸² Tamtéž, s. 151.

⁸³ Tamtéž, s. 155.

⁸⁴ RAHNER, K., in DOKLÁDAL, P., *Doba Mariina je zde* s. 155.

*zásad dogmatiky a morálky a to ani tehdy, když si pomůžeme rozborem dané situace.*⁸⁵

Dále pokračuje o podstatě soukromého zjevení: *„Zdá se nám, že podstatou prorockého „soukromého zjevení“ v křesťanském smyslu je příkaz, který Bůh vnukl jednomu údu Církve a kterým oznamuje, jak má Církev jednat v určité historické situaci.*⁸⁶ A dále K. Rahner říká: *„Proroctví mají tedy v církvi i přes ukončenost zjevení svůj nezastupitelný význam, který není možno nahradit všeobecnou teologickou teorií, ani přirozenou či nadpřirozenou moudrostí.*⁸⁷

Z uvedeného vyplývá, že soukromá zjevení mají svou důležitost a význam. I přes to, že někteří proti nim projevují nemalé výhrady a argumentují poukazem, že „vše máme v bibli a nic dalšího už nepotřebujeme.“

Mezi soukromá zjevení, která měla velký vliv pro celou církev, bylo zjevení sv. Juliány z Lütichu. Toto zjevení, které se událo v roce 1209, mělo velký vliv na vzrůst úcty k Nejsvětější Svátosti a vyvrcholilo ustanovením slavnosti Těla a Krve Páně.

Další významnou událostí bylo zjevení Božského Srdce, které obdržela sv. Markéta Marie Alacogue v roce 1672. Přispělo k zvýšení úcty Ježíšovu Srdci a zavedení smírné pobožnosti devíti prvních pátků.

V roce 1931 měla zjevení milosrdného Pána Ježíše sv. Faustina Kovalská. Požádal ji, aby nechala namalovat obraz zmrtvýchvstalého Krista, který vidí a opatří ho nápísem „Ježíši, důvěřuji Ti.“ Ovocem tohoto zjevení je rozšíření důvěry k Božímu milosrdenství. Svátek tohoto milosrdenství, o kterém Ježíš řekl, že touží, *„aby svátek Milosrdenství byl útočištěm a úkrytem pro všechny duše a zvláště pro ubohé hříšníky,*⁸⁸ ustanovil papež Jan Pavel II.⁸⁹

Mezi soukromá zjevení, která mají vliv na celou církev, patří také zjevení mariánská. *„Je jich stále více. Snad proto, že reakce lidí na pravé zjevení Boží je neuvěřitelně ubohá, nedostačující, přímo apatická.*⁹⁰ Proto Bůh ve své dobrotě posílá svou Matku, aby lidi přivedla k nápravě života a k návratu k němu, svému Synu a našemu Spasiteli.

Na otázku, proč je takové množství mariánských zjevení, proč se vlastně Panna Maria lidem zjevuje a v čem spočívá význam těchto zjevení, odpovídá v Úvodu ke své

⁸⁵ RAHNER, K., in DOKLÁDAL, P., *Doba Mariina je zde*, s. 156.

⁸⁶ Tamtéž, s. 156.

⁸⁷ Tamtéž, s. 156.

⁸⁸ DOKLÁDAL, P., *Doba Mariina je zde*, s. 93.

⁸⁹ Je až symbolické, že sv. otec zemřel na první sobotu měsíce dubna večer před 2. nedělí velikonoční – svátkem Božího Milosrdenství, který sám ustanovil.

⁹⁰ DOKLÁDAL, P., *Doba Mariina je zde*, s. 150.

knize František Press: „*Význam mariánských zjevení, nehovoříme-li o jejich moci ochranné, projevující se ve dvacátém století, je v zásadě trojí: Místa zjevení jsou především duchovními středisky modliteb, do kterých směřují poutníci z celého světa. Podle Mariina přání mají být na těchto místech, rozmístěných po mapě celého světa, budovány důstojné kultovní svatyně.*“⁹¹

Dále uvádí, že jsou to místa, na kterých často dochází k tělesným i duchovním uzdravením a častým konverzím. K ozřejmění této skutečnosti dává Maria často vytrysknout léčivému prameni. Jako příklad uvádí Lurdy a slovenskou Turzovku, kde došlo ke zjevením a vytrysknutí pramene s léčivou vodou v roce stého výročí Lurdských zjevení.⁹²

Jako nejzávažnější důvod uvádí František Press, že na místech zjevení P. Maria sděluje svá poselství lidem dnešního světa. Ta jsou určena všem, bez rozdílu ras a politické a náboženské příslušnosti, věřícím i nevěřícím. Říká: „*Tato poselství mají význam prorocký. Maria nám především dává výstrahu před silami zla, jež moderní člověk sám rozpoutal a jež sám nedovede opět pokojně utlumit a usmířit, a to jak v měřítku intimně lidském, tak i národním a celosvětovém.*“⁹³

Dále poukazuje na Mariino oznámení o své úloze. Její poselství neskončilo, ale pouze začínalo před dvěma tisíci lety. A také, „*že toto poslání vrcholí právě v moderní době; že právě dnes stojíme na prahu převratných událostí, za nichž Svatá Panna, spolu se svým Synem, jako Paní všech národů – Spoluvykupitelka, Prostřednice a Zastánkyně, svede druhý boj s odvěkým nepřítelem a vítězně ho porazí.*“⁹⁴

O významu a oprávněnosti soukromých zjevení se vyjádřil i významný teolog Hans Urs von Balthasar, když řekl: „*Nemáme očekávat už další zjevení trojjediného Boha světa*“ (protože již bylo ukončeno) „*Ale porozuměli jsme už Božímu zjevení v celé hloubce a plnosti? Nepotřebujeme snad stále nových osvětlení, abychom mohli pochopit, jakou hloubku milosti obsahuje? Ale zároveň, jaké požadavky na nás klade? Jak absolutně nás zavazuje? A kdo víc než Maria, „ecclesia immaculata“, by byl kompetentní, aby nám podával tato vždy nová, potřebná vysvětlení?*“⁹⁵

Bezesporu však platí, že Církevní pohled na tato mariánská zjevení je a musí být opatrný, obezřetný. Ne všechna z takového ohromného počtu mariánských zjevení jsou pravá, opatrnost církve je proto plně na místě. Církev tyto jevy pečlivě zkoumá

---

⁹¹ PRESS, F., *Maria...Mariánská zjevení a poselství lidem 20. století*, s. 13.

⁹² Srov. Tamtéž, s. 13.

⁹³ Tamtéž, s. 13.

⁹⁴ Tamtéž, s. 13-14.

⁹⁵ BALTHASAR, H.U.von, citováno podle DOKLÁDAL, P., *Doba Mariina je zde*, s. 157.

a spolupracuje při tom s odborníky různých vědních oborů, např. psychologie a psychiatrie.

Kritéria, která na prvním místě církevní hierarchie uplatňuje, shrnuje ve svém článku Radomír Malý do čtyř bodů. Je to:

- „ a) shoda údajného poselství s naukou církve a s Evangeliem. (sv. Pavel píše: „Kdyby vám sám anděl hlásal jiné evangelium, než to, které jsme vám hlásali, buď proklet. “Jediný blud tedy stačí, aby takové „zjevení“ bylo odmítnuto jako nepravé.
- b) Viditelná znamení Boží přítomnosti a jejího působení, jako mimořádná uzdravení, obrácení a jiné zázraky.“⁹⁶

Další dva body se týkají osobností vizionářů. Jedná se o

- „ c) Pravdomluvnost vizionářů a jejich psychická vyrovnanost. V případě dětí je třeba prozkoumat, jestli nejsou předmětem manipulace ze strany dospělých.
- d) Poslušnost vůči kompetentní církevní autoritě.“⁹⁷

Ta zjevení, která církev na základě takového pečlivého zkoumání uzná za pravá, nikoho nezavazují a jako taková nejsou předmětem povinné víry. Ta je vyžadována pouze u dogmat. Podle učení církve jsou mariánská zjevení soukromými zjeveními. „Ohledně nich je vhodná lidská víra, která se řídí pravidly moudrosti. Je tu možné uctivé odmítnutí, kritická zdrženlivost (DS 3011).“⁹⁸ U zjevení, která jsou uznána za pravá, vypovídá toto uznání o souladu zjevení s učení církve a o existenci důvodů pro víru v tato zjevení, protože přinášejí dobré plody.⁹⁹

Soukromá zjevení tedy katolíka nezavazují k víře, protože plnost zjevení nám byla dána v Ježíši Kristu. A to ani tehdy, jsou-li tato mimořádná zjevení církví oficiálně uznána. R. Malý k tomu dodává: „ Kdo však apriori jakékoli mimořádné zjevení odmítá, jedná nemoudře a o mnohé se ochuzuje. Kdo nepřijímá poselství Panny Marie z Lurd, La Saletty a zvláště z Fatimy, která nejsou ničím jiným než aktualizací evangelia, odhaluje tím, že se těžko vyrovnává i s některými pasážemi Nového zákona....“¹⁰⁰

P. Dokládál se k tomu vyjadřuje, když píše: „Církev je (tyto směrnice) přijala jako obecné učení na základě stavu, ve kterém se nachází.“¹⁰¹ A s povzdechem dodává: „Poselství živého Boha je určeno libovolnému nakládání za strany lidí. Vše je vlastně

⁹⁶ MALÝ, R., *Církví uznaná mariánská zjevení po II.světové válce. Immaculata*. 1997, 2, s. 22-23.

⁹⁷ Tamtéž, s. 22-23.

⁹⁸ BEINERT, W., *Slovník katolické dogmatiky*, s. 184.

⁹⁹ Srov. Encyklika Pia X., *Pascendi Dominici gregis*, in ŠVUBOVÁ, H., *Mariánská zjevení*, Farní zpravodaj Šumperk, č. 1, leden 2009.

¹⁰⁰ MALÝ, R., *Církví uznaná mariánská zjevení po II.světové válce. Immaculata*. 1997, 2, s. 22-23.

¹⁰¹ DOKLÁDAL, P., *Doba Mariina je zde*, s. 163.

*zpochybněno a odsunuto někam na okraj.*¹⁰² A pokračuje: „*Není závazné věřit tomu, co říká nebeská Matka při kontaktu se současným světem,*“¹⁰³ a to ani tehdy, když církev toto zjevení přijala jako pravé.

I přesto, že soukromá zjevení nejsou pro věřícího katolíka závazná, mají velký vliv na vývoj spirituality, lidové zbožnosti i církevní nauky. Patří mezi ně např. Lurdy a Fatima. Nyní si naznačíme, pochopitelně neúplně, **chronologický přehled mariánských zjevení posledních 170 let.** Něktými mariánskými zjeveními a jejich vlivem se budeme zabývat poněkud podrobněji.

První významné mariánské zjevení, kterým byla zahájeno období, které lze nazvat „mariánská doba církve a světa,“¹⁰⁴ se uskutečnilo v 19.století. Bylo to v samém srdci tehdejšího světa, v Paříži na Rue du Bac. Toto zjevení sv. Kateřině Labouré se uskutečnilo v roce 1830.

Následovalo další mariánská zjevení v La Salettě (1846) ,v Lurdech (1858) a na dalších místech - v Pontmainu (1871), v Pellevoisinu (1876) a na samém konci století v Tilly-sur-Seules. „*Stojí za povšimnutí*“ upozorňuje autor knihy o mariánských zjeveních František Press, že „*až do té doby všechna místa zjevení ležela ve Francii, oné prvorozené dcery církve.*“¹⁰⁵

Od dvacátého století začínají mariánská zjevení probíhat i na jiných místech Evropy. V roce 1917 probíhají od května do října velmi významná zjevení ve Fatimě v Portugalsku, ve třicátých letech Beauraing a Banneux v Belgii. Po 2. světové válce probíhají zjevení v Amsterdamu (1945 -1959) a na mnoha jiných místech. V roce 1958 začala probíhat zjevení na slovenské Turzovce, od roku 1965 ve španělském Garabandalu.¹⁰⁶

Od sedmdesátých let se zjevení uskutečňují na mnoha místech celého světa. „*...hovoří se o stovkách mariánských zjevení: od Koreje po Rwandu, od Austrálie až po USA. Zapálená širitelka Mariiných poselství Španělka Esperanza Ridruejo jich od druhé světové války napočítala 40, René Laurentin 55.*“¹⁰⁷

Velkým světovým fenoménem se stalo bosenské Medžugorje. Zjevení zde probíhají nepřetržitě každý den již od června 1981 a trvají až dodnes. Medžugorje se stalo třetím nejnavštěvovanějším poutním místem světa, kde se dějí mnohá obrácení. Poselství Panny

---

¹⁰² Tamtéž, s. 163.

¹⁰³ Tamtéž, s. 163.

¹⁰⁴ Srov. MINAŘÍK, M., *Mariánská dogmata*, s. 42.

¹⁰⁵ PRESS, F., *Maria....Mariánská zjevení a poselství lidem 20. století*, s. 12.

¹⁰⁶ Srov. Tamtéž, s. 12.

¹⁰⁷ MALÝ, R., *Církví uznaná mariánská zjevení po II.světové válce. Immaculata*. 1997, 2, s. 22-23.

Marie vyzývající k pokání, smíření, modlitbě, půstu a obrácení jsou pravidelně překládány a rozšiřovány po celém světě. Pod vlivem Medžugorje vznikají četné modlitební skupiny a mnoho jiných dobrých aktivit.

Podle serveru romereports.com. ustanovil papež Benedikt XVI. komisi na zkoumání pravosti zjevení v Medžugorje. Komise je součástí Kongregace pro nauku víry a povede ji kardinál Camillo Ruini. Toto zkoumání má ukončit všechny nejasnosti a dohady ohledně těchto událostí.¹⁰⁸

Na otázku, proč je v současné době tolik mariánských zjevení a tak četná Mariina poselství odpovídá ve své knize František Press. Píše: „*Mariánská poselství vytvářejí apokalyptickou vizi budoucnosti a ukazují nám, že právě my, naše generace, stojíme na konci časů,*“ tj. *Na konci staré epochy, nenávratně odsouzené k zániku. Právě proto jsou její zjevení v poslední době stále čtenější a zasahují snad všechny zeměpisné oblasti světa.*“¹⁰⁹

Panna Maria jako naše nebeská milující Matka dělá vše, aby zachránila své děti, lidstvo před zkázou. A četnost jejích zjevení, naléhavost jejích poselství svědčí o tom, že situace je opravdu kritická. Lidstvo je ohroženo více než si uvědomuje a než si je ochotno připustit.

Právě poselství Fatimy klade důrazný a naléhavý požadavek na pokání, na smíření s Bohem a návrat k němu, na celkovou nápravu života. Vyslyšení nebo nevyslyšení těchto požadavků má pak velký dopad na vývoj světových událostí, budoucnost lidstva i věčnou spásu nebo zavržení mnoha lidí.

I když jsou události Fatimského zjevení dostatečně známé, pro jejich závažnost se u nich v krátkosti zastavíme. Dříve se však budeme věnovat zjevením, která událostem ve Fatimě předcházela. Pojednáme o zjevení, které před 180 lety jakoby zahájilo sérii Mariiných zjevení, o pařížském Rue du Bac. Potom se blíže zastavíme u zjevení v Lurdech.

---

¹⁰⁸ Srov. Magnifikat Slovakia o.z. [online]. 5.3.2010 [cit. 2010-03-09]. *Benedikt XVI. ustanovil komisiu pre Medžugorie!*. Dostupné z WWW: <<http://www.magnificat.sk/nd/clanky/bustan.html>>.

¹⁰⁹ PRESS, F., *Maria....Mariánská zjevení a poselství lidem 20. století*, s. 14.

2.1. Zjevení v Paříži

Tato zjevení v roce 1830 jsou velice důležitá ke správnému pochopení ostatních zjevení. Je v nich obsaženo všechno, co Panna Maria řekla v pozdějších zjeveních a dále doplňovala a upřesňovala. Možno říci, že těmito zjeveními začala Panna Maria uskutečňovat svůj plán, ve kterém v následných zjeveních pokračovala a pokračuje.

2.1.1. Průběh zjevení

Jak jsem již uvedl, první z celé řady bezpočtu dalších mariánských zjevení se uskutečnilo v pařížském klášteře na ulici du Bac. Proběhlo ve třech etapách. První, přípravné zjevení se událo v noci z 18. na 19.července 1830, týden před vypuknutím červencové revoluce. O ní, ale také o válce v roce 1870, o Komuně v roce 1871 a o všech hrůzách, které tyto události přinesou, byla svatá Kateřina Labouré informována Pannou Marií. Dostala též příslib, že všichni, kteří přijdou k tavnímu oltáři a budou s důvěrou prosit, dostanou velké milosti.

Druhé, nejdůležitější ze tří zjevení, které se svaté Kateřině dostalo, se uskutečnilo 27. listopadu 1830. Byla sobota před 1. adventní nedělí při rozjímání. Událo se ve třech obrazech. V těchto obrazech sestra Kateřina pochopila svůj úkol – dát udělat takovou medailku, kterou při zjevení viděla.

Třetí zjevení se událo v prosinci a bylo podobné předchozímu. Sestra Kateřina se při něm přesvědčila, že se 27. listopadu nemýlila. Od svého zpovědníka měla totiž nařízeno, že tomuto zjevení nesmí věřit. Znovu obdržela příkaz nechat razit medailku, kterou 27.listopadu při zjevení viděla. Když později toto zjevení popisovala, zakončila těmito slovy: „Jak krásné bude slyšet: Panna Maria je Královna vesmíru, je hlavně Královna Francie. Děti budou volat: Je královnou každého člověka.“¹¹⁰

2.1.2. Zázračná medailka a její poselství

Tato medaile se začala razit v roce 1832. Její původní název byl „Medaile Neposkvrněného Početí.“ Díky jejímu neobvykle rychlému rozšíření nejen po Evropě, ale po celém světě a díky mimořádným událostem, které toto rozšíření provázely, brzy

---

¹¹⁰ Srov. EYLER, P. J., *Neposkvrněná a její medaile*, s. 14-18.

dostala název „Zázračná medailka.“ Z celého světa přicházela svědectví a zprávy o rozšiřování víry, o mnohých obráceních, tělesných i duchovních uzdraveních.¹¹¹

„Nový podnět k rozšíření Zázračné medailky vyšel od svatého Maxmiliána Marii Kolbeho (+1941) a od hnutí, která založil a která se od něj inspirovala. V roce 1917 totiž ‚zázračnou medailku‘ přijal jako poznávací znamení pro Zbožnou jednotu Vojska Neposkvrněné,¹¹² kterou založil v Římě, když byl mladým řeholníkem řádu Menších bratří františkánů.“¹¹³

Zázračná medaile, podobně jako i jiné předměty zbožnosti, nefunguje sama o sobě automaticky. Není to talisman, předmět, který má kouzelnou moc a sám o sobě zaručuje ochranu toho, kdo jej nosí. Takový přístup by byl pověrou.¹¹⁴ Panna Maria přislíbila těm lidem, kteří tuto medailku budou s důvěrou nosit, že obdrží četné milosti. To je však podmíněno modlitbou, důvěrou, vírou, vytrvalostí a snahou o dobrý život podle křesťanské víry. Na přední straně medaile stojí Panna Maria na zeměkouli. Z prstenů, které má na ruce, vyzařují paprsky milosti. Tento obraz je orámován nápisem – modlitbou: „Ó Maria, beze hříchu počatá, oroduj za nás, kteří se k Tobě utíkáme.“ Na druhé straně medaile je písmeno M. Tvoří podstavec Ježíšova kříže. Pod ním je Ježíšovo Srdce s trnovou korunou a hned vedle tohoto Nejsvětějšího Srdce je Neposkvrněné Srdce Panny Marie, které je probodnuté mečem. Tento výjev je orámován dvanácti hvězdami.

Přední strana medaile připomíná dogma o Neposkvrněném Početí. Šlape hadovi po hlavě. To je biblický obraz z knihy Genesis (Gn 3,14), Ona rozdrtí jeho hlavu, on ji nikdy neporazí. Nikdy ji v ničem nesvedl. Byla uchráněna dědičného hříchu a v celém svém životě beze zbytku plnila Boží vůli. Nepromarnila žádnou milost.

Paprsky, které vycházejí z rukou Panny Marie, představují milosti, o které lidé prosí. Když se sv. Kateřina ptala Panny Marie, proč některé drahokamy nezáří, dostala odpověď, že jsou to milosti, o které lidé neprosí.¹¹⁵ Je to poukaz nejenom na to, že je Panna Marie Prostřednicí všech milostí, jejíž památku slaví církev 8. května. Každou

---

¹¹¹ Nejznámějším zázrakem, který má souvislost s medailkou se udál 20. ledna 1842 v Římě. Bylo to náhlé obrácení Alfonse Ratisbonna. Tento židovský bezvěrec přijal medailku Neposkvrněné ze zdvořilosti od svého přítele. Krátce potom vešel do kostela sv. Ondřeje delle Frate a uviděl Neposkvrněnou v takové podobě, jak je znázorněná na Zázračné medailce (Srov. DOMANSKI, J., Myšlenky sv. Maxmiliána M. Kolbeho o Panně Marii, s. 133.).

¹¹² Rytířstvo Neposkvrněné (Militia Immaculatae) MI, bylo založeno 16. října 1917. Cílem MI je šířit království Nejsvětějšího Srdce Ježíšova skrze Neposkvrněnou, jinak řečeno slouží Neposkvrněné při jejím poslání, které plní jako Matka Církve. Jedná se o obrácení hříšníků, zvláště odpadlíků od víry a těch, kteří ještě neznají Ježíše Krista a také o posvěcování všech pod ochranou Neposkvrněné a skrze Ni. Členové plní toto poslání posvěcováním sebe, aby mohli dávat ze své plnosti druhým. Centrum Rytířstva Neposkvrněné se v ČR nachází v Brně na Minoritské ulici čp. 1.

¹¹³ KONGREGACE PRO BOHOSLUŽBU A SVÁTOSTI, *Direktář o lidové zbožnosti a liturgii, směrnice a zásady*, s. 141.

¹¹⁴ Srov. KKC 2111, také LG 67., také PAVEL VI., *Marialis cultus*, čl. 38.

¹¹⁵ Srov. EYLER, J. P., *Neposkvrněná a její medaile*, s. 53.

milost, kterou dostáváme, dostáváme prostřednictvím Panny Marie.

Drahokamy, které vyzařovaly nebo nevyzařovaly potřebné milosti, odkazují na modlitbu sv. růžence. P. Maria měla na každém prstě tři prsteny s drahokamy, které odpovídaly velikosti prstenů. 15 drahokamů odpovídá 15 desátkům. Je to apel k modlitbě svatého růžence, k důvěře a k tomu, abychom prosili. Růženec v té době ještě neměl takovou podobu, jakou známe dnes.¹¹⁶ Právě modlitbou sv. růžence se máme na P. Marii obracet, protože je to modlitba velmi silná a jí milá.

Heslo, nápis – Ó, Maria, beze hříchu počatá, oroduj za nás, kteří se k tobě utíkáme – se stalo povzdechem, střelnou modlitbou, kterou nás P. Maria naučila. Rozšířila se po celém světě. Byla přeložena do téměř všech jazyků. Modlí se ji jednotlivci i celá společenství. Např. členové Rytířstva Neposkvrněné se tuto modlitbu modlí každý den.

Na medaili šlape Panna Maria hadovi po hlavě. Ona ho porazí. On se jí velice bojí a nenávidí ji. Tato porážka, od Marie, od té, kterou se mu nikdy nepodařilo svést, je pro něj větší potupou, než kdyby byl poražen samotným Bohem. Ona je čistá, neporušená, pokorná, nejpokornější ze všech tvorů. A byla to právě satanova pýcha, jeho sebezalíbení, odmítnutí poslušnosti Bohu, která ho svrhla do propasti a zavržení. Tam chce, ve své zlobě, závisti a nenávisti, svrhnout i ostatní. Na rozdíl od satanova „Nebudu sloužit“ ona nikdy nechtěla nic jiného, než plnit Boží vůli. Proto též na ní Bůh vykonal tak velké věci (Srov. Lk 1,49). Ona může zachránit i ty, kteří se uchýlí pod její ochranu, kteří se jí odevzdají. K vítězství nám pomůže Boží milost, kterou dostáváme jejím prostřednictvím. Jí její Syn nic neodmítne. Proto též sv. Ludvík M. Grignion hovoří o mariánské úctě jako o nezbytné pro naši spásu.¹¹⁷

Písmeno ‚M‘ na druhé straně medaile je Mariiným monogramem. To, že tvoří podstavec kříže, znamená, že ji, Marii, nelze oddělit od jejího Syna. Jako je písmeno ‚M‘ pod křížem, který je symbolem Ježíšovy výkupné oběti, tak stála Maria pod křížem svého Syna. Stabat Mater. Její ano pod křížem, pod kterým souhlasila s jeho obětí, je vyvrcholením jejího celoživotního ano - fiat při zvěstování. Má tak podíl na jeho vykupitelské oběti.

Nejsvětější Ježíšovo srdce ovinuté trním a Neposkvrněné srdce Mariino probodnuté mečem jsou na medaili těsně vedle sebe. Je tak ukázáno na jejich těsné spojení, nemožnost jednoho od druhého oddělovat. Skrze Mariino srdce, které je průplavem, kterým přichází na svět každá milost pramenící ze zdroje všech milostí, Ježíšova srdce. Cesta k Ježíši tak vede vždy skrze Marii, Prostřednici všech milostí, což potvrzuje nezbytnost mariánské

---

¹¹⁶ Růženec se modlil tak, že se prstýnky s deseti zrnky posunovaly mezi palcem a ukazovákem.

¹¹⁷ Viz. GRIGNIONI, L. M., *O pravé mariánské úctě*, s. 15 – 44.

úcty.

Výjev druhé strany medaile je orámován dvanácti hvězdami. Je to poukaz na začátek 12. kapitoly Zjevení sv. apoštola Jana, Žena oděná sluncem s měsícem pod nohama a s korunou z dvanácti hvězd kolem hlavy (ZJ 12,1). Hvězdy jsou též symbolem dvanácti apoštolů a svatých, kteří následovali Ježíše a prostřednictvím Panny Marie dosáhli vítězství. O tomto výjevu ze Zjevení sv. Jana pojednává např. J. Brož.¹¹⁸

Této mariánské symboliky použili i zakladatelé Evropské unie pro vlajku tohoto národního společenství. Je to tak, i když to dnes mnozí nepřiznávají. Volba tohoto symbolu je pochopitelná, protože vznikala v srdcích křesťanských politiků Evropy. Komisí byl vybrán na svátek Neposkvrněného početí Panny Marie 8.12.1955.¹¹⁹

2.1.3. Přivádí ke Kristu

Dalším významným poselstvím plynoucím z pařížského zjevení je zdůraznění úcty k eucharistii. „*Panna Maria je zcela ve službách Krista a cílem mariánské úcty je vést ke Kristu. Posláním Panny Marie bylo dát nám Krista. Stala se Matkou Krista, aby ho dala světu.*“¹²⁰

Panna Maria doporučila sv. Kateřině, aby se svým trápením přicházela ke svatostánku. „Přijďte sem k oltáři. Zde dostanou milosti všichni, kteří budou prosit s důvěrou a horlivě. Dostanou ji velcí i malí.“ Při třetím zjevení stála Panna Maria kousek nad svatostánkem. Svatostánek byl zaplavený paprsky, které vycházely z jejích rukou. Vždyť Ježíš v Eucharistii je nejvzácnější dar, který nám dala Panna Maria, Matka Eucharistie! Plnost milostí můžeme dosáhnout jen Eucharistií. Ona je souhrnem všech milostí a Panna Maria nás k ní vede. Zjevení v Rue du Bac vedou k Eucharistii.¹²¹

Ale nejen tato „úvodní“ zjevení Panny Marie, ale i všechna ostatní jasně poukazují na Ježíše přítomného v Nejsvětější svátosti.

„*Když nás Panna Maria přivádí k eucharistii, dává nám poznat kněze, celou církev, hierarchii, kult, jehož středem je eucharistie. Připomíná nám, že milosti, které církev rozdává, nám získal Pán Ježíš a Maria jedinečným způsobem spolupracovala. Přijímáme je prostřednictvím naší Matky církve.*“¹²²

¹¹⁸ Viz. BROŽ, J., *Panna Maria v Janovských spisech*, in *Maria z Nazareta*, s. 88-89.

¹¹⁸ Srov. VLK, Miloslav, *Právě začínáme*, [online]. Kardinál.cz, 18.12.2008 [cit. 2009-09-04]. Dostupné z WWW: <<http://www.kardinal.cz/index.php?cmd=article&articleID=310>>.

¹²⁰ EYLER, J. P., *Neposkvrněná a její medaile*, s. 27.

¹²¹ Srov. *Pastorační poselství*, [online]. [cit. 2009-08-27]. Dostupné z WWW: <<http://vasekmacek.sweb.cz/medailka/medailka6.htm>>

2.2. Lurdy

Panna Maria se zde poprvé zjevila sv. Bernadetě Soubirousové, tehdy čtrnáctileté, 11. února 1858. Zjevení trvala až do 16. července. Panna Maria se zde zjevila celkem 18krát. Bylo to čtyři roky po vyhlášení dogmatu o Neposkvrněném početí, které bylo vyhlášeno 8. prosince 1854 papežem Piem IX. Tato zjevení se tak jeví jako potvrzení tohoto mariánského dogmatu, potvrzením správnosti kroku Pia IX., který učinil, po předchozím oslovení biskupů církve, bulou *Ineffabilis Deus*. Panna Maria se Bernadetě představila slovy: „Jsem Neposkvrněné Početí.“ Bylo více než zřejmé, že něco takového si prostá a nevzdělaná Bernadeta nemohla vymyslet. Pramen, který zde vytryskl, léčivé účinky jeho vody a četná uzdravení¹²³ i mnohá obrácení jsou dalšími nepřímými důkazy pravosti zjevení.

Liturgická památka P. Marie Lurdské se slaví 11. února. Pod názvem „Zjevení Neposkvrněné Panny Marie v Lurdech“ ji povolil roku 1891 papež Lev XIII. a sv. Pius X. ji rozšířil na celou církev.¹²⁴ Četná tělesná uzdravení svědčí o tom, že Bohu, P. Marii záleží na celém člověku, na jeho těle i duši. I proto se tento den také slaví jako Mezinárodní den nemocných. Dochází zde také k četným uzdravením duše, k mnohým obrácením nevěřících i zatvrzelých hříšníků.

Výzva P. Marie v Lurdech je výzvou k modlitbě (především sv. růžence) a k pokání. V tomtéž duchu vyznívá i modlitba, kterou se církev tento den modlí. „*Milosrdný Bože, ty víš, jak jsme nestáli. Vyslyš naše prosby a na přímluvu neposkvrněné Rodičky svého Syna nám přispěj na pomoc, abychom se zbavili svých poklesků a povstali k novému životu.*“¹²⁵

Lurdská zjevení „*probudila v církvi zájem o modlitbu a službu lásky a podnítila péči o trpící a nemocné.*“¹²⁶ Na mnoha místech se začaly stavět Lurdské jeskyně se sochou sv. Panny a Bernadety. Ty se staly mnohde centrem duchovního života farností, jejich okolí i celých krajů.¹²⁷ Píseň „*Slyš, jaký to nad řekou*“¹²⁸ inspirovaná těmito zjeveními a její četné obdoby¹²⁹ se staly neodmyslitelnou součástí mnohých poutí a procesí.

¹²³ Za 100 let (1858 – 1958) bylo jako zázračných uznáno 58 uzdravení (Srov. WEIS, M., *Mariánské zrcadlo* s. 93).

¹²⁴ Srov. WEIS, M., *Mariánské zrcadlo*, s. 93.

¹²⁵ *Vstupní modlitba*, Misál na každý den liturgického roku, s. 1886.

¹²⁶ *11. února Panny Marie Lurdské*, Misál na každý den liturgického roku, s. 1885.

¹²⁷ Na Znojemsku se takovým centrem staly Hluboké Mašůvky, částečně Horní Dunajovice a Bohunice.

¹²⁸ Píseň č. 811, Kancionál s. 571.

¹²⁹ např. v Hlubokých Mašůvkách se zpívá pod názvem „*Kde v údolí ku řece*“. Má 60 slok.

2.3. Fatimská zjevení a jejich souvislosti

2.3.1. Zjevení anděla, Fatimská zjevení – výzva k pokání

Tato zjevení třem malým pasáčkům trvala od května do října 1917. Jejich předehra se však uskutečnila již v roce 1915 a potom na jaře a v létě roku 1916. Jednalo se o zjevení anděla. Byl to anděl pokoje, strážný anděl Portugalska. Ten je vybízel: „*Přinášejte stále Pánu modlitby a oběti za smír za mnohé hříchy, jimiž je urážen a prostě za obrácení hříšníků.*“¹³⁰ Vybízel je k trpělivému snášení utrpení. Po třikrát opakované smírné modlitbě, kterou děti naučil, jim podal Hostii a kalich s Krví Páně. Již v tomto přípravném zjevení zaznívá velký apel na pokání a odčiňování hříchů. To je jedním z nejdůležitějších poselství Fatimy.

2.3.2. Rozhovor se sestrou Lucíí

Ve zprávě, kterou Páter Fuestes, postulátor při procesu svatořečení Hyacinty a Františka, dětí – vizionářů z Fatimy, uveřejnil v „*Messagero del Cuore di Maria*“ číslo 8/9, jsou mimo jiné tato slova, která mu řekla sestra Lucie, Ta v té době žila v karmelitánském klášteře v Coimbre v Portugalsku: „Otče, Madona je velmi nespokojená, její výzvu z roku 1917 lidé nevnímali vážně. Každý kráčí svou cestou. Věřte mi, otče, Bůh potrestá svět. Myslete na ty duše, které se řítí do pekla a to jen proto, že se lidé nemodlí a nečiní pokání. To je důvod zármutku Matky Boží.“¹³¹

Ve zmíněném rozhovoru Lucie dále říká: „Otče, řekněte všem, co mi Madona oznámila. Výslovně mi řekla: Blížíme se k posledním dnům naší doby. Tato slova mi opakovala třikrát. Poprvé zdůrazňovala, že satan rozpoutal rozhodující bitvu, to znamená poslední. Z ní vyjde jeden vítěz a jeden poražený. Bud' jsme s Bohem nebo jsme se satanem. Při druhém opakování uvedla, že poslední záchranný prostředek daný světu je růženec a úcta k Neposkvrněnému Srdci Panny Marie.“¹³² Při třetím opakování řekla, že když lidé těmito prostředky pohrdnou, nabídne jim s bázní a starostí poslední možnost záchrany: sebe samu a její početná zjevení, své slzy, svá poselství misionářům ve všech částech světa. A ještě jednou mi řekla, že jestli to nebudeme chtít slyšet a budeme pokračovat v urážení Boha, odpuštěno nám už nebude. Je naléhavé, důstojný otče,

¹³⁰ FELICI, I., *Fatima*, s. 23 -24.

¹³¹ Srov. *Tvoje dni sú počítané*, s. 8-9.

¹³² Srov. Tamtéž, s. 8-9.

abychom vzali na vědomí tuto strašnou realitu. (...) Je to úpěnlivá výzva k obrácení.¹³³

Také vizionářka Conchita z Garabandalu vypověděla, že jí Panna Maria řekla, že nastane konec časů. Toto vypověděla po své reakci na smrt papeže Jana XXIII v roce 1963, kdy prohlásila, že „zbývají už jen tři“. Tyto informace vedly mnoho teologů i laiků k závěru, že nás čtná mariánská zjevení na mnoha místech světa připravují na *Konec časů*, jak jej předpověděl svatý Ludvík M. Grignion z Montfortu. Nejedná se o konec světa, ale o konec jedné určité historické epochy lidstva.¹³⁴

2.3.3. Požadavky Fatimy (Fatimské výzvy)

Z Fatimy také zaznívá výzva ke každodenní modlitbě růžence. Na přání Panny Marie je do něho přidána vložka, která se opakuje na konci každého desátku: „Pane Ježíši, odpusť nám naše hříchy, uchraň nás pekelného ohně a doved' do nebe všechny duše, zvláště ty, které tvého milosrdenství nejvíce potřebují.“

Znovu zde zaznívá výzva, aby Bůh už nebyl více urážen, důležitost modlitby za hříšníky, protože mnoho jich přichází do pekla. Peklo P. Maria dětem také ukázala. Bylo to při zjevení 13. července. Byl to pro děti hrozný zážitek. Řekla jim: „*Viděli jste peklo, kam se dostávají duše ubohých hříšníků. Aby je zachránil, chce Bůh ve světě zavést úctu k mému Neposkvrněnému srdci. Jestliže lidé udělají, co vám řeknu, mnoho duší se zachrání a bude mír.*“¹³⁵

Požadavek věnovat první soboty v měsíci smíru za urážky Boha a Mariina Neposkvrněného srdce Panna Maria sdělila Lucii 10. prosince 1925. Ukázala Lucii své trním obklopené srdce a žádala ji, aby ji potěšila. Připojila zaslíbení: „*Slibuji, že zprostředkuji v hodině smrti milost nutnou ke spáse všem, kteří vždy na první sobotu po pět měsíců jdoucích po sobě se vyzpovídají a přistoupí ke svatému přijímání.*“¹³⁶ K těmto podmínkám připojila ještě modlitbu sv. růžence a čtvrt hodinové rozjímání nad jeho tajemstvími s úmyslem podat zadostiučinění. O uctívání Neposkvrněného srdce mluvil už anděl při svém zjevení. Maria o něm mluvila v prvních třech zjeveních. „*Uctívání Neposkvrněného srdce je podstatným a ústředním bodem fatimských tajemství.*“¹³⁷

Zasvěcení se Neposkvrněnému srdci je dalším ústředním bodem Fatimy. V roce 1929 žádala Matka Boží, aby Svatý Otec společně s biskupy světa zasvětil Rusko jejímu

¹³³ Srov. Tamtéž, s. 9.

¹³⁴ Srov. PRESS, F., *Maria....Mariánská zjevení a poselství lidem 20. století*, s. 125.

¹³⁵ MANTKE, W., *Zjevení Panny Marie ve Fatimě*, s. 18.

¹³⁶ DOKLÁDAL, P., *Doba Mariina je zde*, s. 41.

¹³⁷ DA FONSECA, G., *Fatima, Maria hovoří k světu*, s. 97.

Neposkvrněnému srdci.¹³⁸ „*Jestliže Rusko mé přání splní, Rusko se obrátí a bude mír. Jestliže ne, Rusko rozšíří své bludy a vyvolá tak války a pronásledování.*“¹³⁹

2.3.4. Dosud nevyjasněné skutečnosti

Podle některých kruhů nebylo doposud zasvěcení Ruska vykonáno. Uvádějí, že „*Od první konsekrace, kterou učinil v roce 1942 papež Pius XII., došlo k několika dalším konsekracím - zejména v roce 1982, 1984 a 2000, ale žádnou z těchto konsekrací nelze považovat za vyhovující, neboť konsekrční formule byly zaměřeny na svět jako celek, a tak byla zasvěcení provedena příliš všeobecně, neadresně, zatímco Panna Maria požaduje výhradní a konkrétní zasvěcení Ruska. RUSKA, NE SVĚTA.*“¹⁴⁰

Jako důkaz uvádějí stanovisko samotné sestry Lucie, která prý považovala obrácení Ruska nejen v tom, že opustí marxistický ateismus a vrátí se k pravoslaví, ale přilne ke katolické církvi.¹⁴¹ Uvádějí také postoje Ruska, které svědčí o tom, že se dosud ještě neobrátilo. Jsou to -1. Zákon o náboženské svobodě z roku 1997, který prakticky diskriminuje katolickou církev, -2. postoj Moskevského patriarchátu a celé pravoslavné církve vůči stanovisku katolické církve a za -3. nedávné spojení Ruska s komunistickou Čínou a Indií, která je kolébkou protikřesťanského New Age.¹⁴²

Pochybnosti o tom, že Rusko nebylo dosud zasvěceno Neposkvrněnému srdci P. Marie, vyjadřuje ve svém článku *Revoluce 20. století ve světle Fatimy* také Michal Semín. V něm zpochybňuje souvislost atentátu na Jana Pavla II., který se uskutečnil 13.5.1981 se třetím fatimským tajemstvím. Ptá se: „*Proč psala sestra Lucie Janu Pavlu II. v roce 1992 – tedy rok po atentátu – dopis, ve kterém varuje, že pokud se svět neodvrátí od cesty hříchu, bude třetí tajemství v nedaleké budoucnosti naplněno?*“¹⁴³

Tyto nevyjasněné skutečnosti by mohly být vyřešeny v dohledné době. Ve dnech

---

¹³⁸ Srov. Tamtéž, s. 95.

¹³⁹ MANTKE, W., *Zjevení Panny Marie ve Fatimě*, s. 19.

¹⁴⁰ Nové srdce [online]. 30.3.2009 [cit. 2009-02-10]. *Ještě fatimské zamyšlení*. Dostupné z WWW: <<http://www.novesrdce.estranky.cz/clanky/prosinec/jeste-fatimske-zamysleni>>. Srov. ALONSO, P. J. M., Nové srdce [online] *La vérité sur le Secret de Fatima – Pravda o fatimském tajemství*. 30.3.2009 [cit. 2009-02-10]. Dostupné z WWW: <<http://www.novesrdce.estranky.cz/clanky/prosinec/jeste-fatimske-zamysleni>>.

¹⁴² Srov. Nové srdce [online]. 30.3.2009 [cit. 2009-02-10]. *Ještě fatimské zamyšlení*. Dostupné z WWW: <<http://www.novesrdce.estranky.cz/clanky/prosinec/jeste-fatimske-zamysleni>>.

¹⁴³ SEMÍN, M., *Katolíkrevue.cz* [online]. 2009 [cit. 2009-08-24]. *Revoluce ve světle Fatimy*. Dostupné z WWW: <http://www.katolikrevue.cz/maria/revoluce_ve_svetle_fatimy_michal_semin.htm>.

3.-7. května 2010 se má v Římě konat symposium **Fatimská výzva**. Budou zde shromážděni světoví odborníci, spisovatelé a badatelé zabývající se proroctvími a sliby učiněnými při zjeveních ve Fatimě v roce 1917. Pozvání na toto fórum, pořádané Fatimským centrem v Kanadě,¹⁴⁴ obdržela Fatimská komise papeže Benedikta XVI., vatikánský státní sekretář kardinál Tarcisio Bertone, všichni katoličtí biskupové a mnozí kněží. Velkou důležitostí bude mít také návštěva papeže Benedikta XVI., která je plánovaná na květen letošního roku.¹⁴⁵

2.3.5. Mariánské kněžské hnutí

Velký význam měl vznik Mariánského kněžského hnutí, jehož poselství je v souladu s poselstvím Fatimy a posledních Petrových nástupců. Vzniklo na místě zjevení ve Fatimě 8.května 1972.. Založil je italský kněz Don Stefano Gobi. Při modlitbě za kněze, kteří nejen zradili své povolání, ale postavili se proti autoritě církve. „*Vnitřní síla ho nutí, aby měl důvěru v lásku Panny Marie, která ho použije jako skromného a chudého nástroje a shromáždí kněze, kteří přijmou její výzvu a zasvěť se jejímu Neposkvrněnému Srdci, aby se pevně sjednotili s papežem a s Církví s ním spojenou a aby přiváděli věřící do bezpečného útočiště jejího mateřského Srdce.*“¹⁴⁶

Toto hnutí se mimořádným způsobem rozšířilo v celé katolické církvi. Nejprve po Evropě a postupně do všech kontinentů a je v něm sdruženo více než 100.000 kněží, mnoho biskupů i kardinálů. Ti na sebe vzali povinnost žít zasvěcení Neposkvrněnému srdci P. Marie, být v jednotě s papežem a s ním sjednocenou církví a vést věřící k životu zasvěcenému Matce Boží.¹⁴⁷

S velkým množstvím věřících, laiků z ostatních katolických hnutí, částí řeholníků, kteří se k MKH připojili, dohromady tvoří mariánské hnutí. „*Prožívají zkušenost života cele zasvěceného nebeské Matce, snaží se jít s její pomocí cestou křesťního posvěcení, být spojeni s papežem a jeho Církví a šířit pravou mariánskou úctu.*“¹⁴⁸

Typickým znakem hnutí jsou modlitební setkání, tzv. večeradla. Jsou rozšířena po celém světě. Mnohé rodiny i skupiny se scházejí na těchto setkáních, která mohou být oblastní, farní nebo rodinná. Scházejí se měsíčně nebo týdně nebo i častěji ke společné

¹⁴⁴ The Fatima center, 452 Kraft Rd, Fort Erie, Ontario, L 2A4M7, Canada.

¹⁴⁵ Srov. Magnificat Slovakia o.z. [online]. 2010 [cit. 2010-03-12]. „*Fatimská výzva*“ v *Římě*. Dostupné z WWW: <<http://www.magnificat.sk/nd/clanky/fativy.html>>.

¹⁴⁶ Národní středisko MKH., Mkh.cz [online]. c2005 [cit. 2009-02-05]. *Co je Mariánské kněžské hnutí*. Dostupné z WWW: <<http://www.mkh.cz/cojemkh.php>>.

¹⁴⁷ Srov. POJAVNIK, I., *Mystérium koncilu*, s. 253.

¹⁴⁸ Tamtéž, s. 253-254.

modlitbě a bratrskému povzbuzení a výměně zkušeností z denního života.¹⁴⁹ Modlí se s Marií, Matkou Ježíše a církve, růženec. Svého vrcholu tato večeřadla dosáhnou tehdy, stanou – li se eucharistickými večeřadly. To je tehdy, když je při nich sloužena mše svatá a uctívá se zde Ježíš přítomný v eucharistii.¹⁵⁰

2.4. Zjevení v Amsterodamu a titul Spoluvykupitelka

Požadavek vyhlášení tohoto mariánského dogmatu pochází ze zjevení v Amsterodamu, které probíhalo v letech 1945 – 1959 a které přijala Ida Peerdemanová, úřednice. Panna Maria se zde zjevila 56krát jako Paní a Matka všech národů. Diecézní biskup Mons. H. J.A.Bomers povolil 31.května 1996 veřejnou úctu Paní všech národů a biskup Mons. J. M. Punt potvrdil 31.května 2002 nadpřirozený charakter zjevení.

2.4.1. Obraz a modlitba

Při 27.¹⁵¹ a 28.¹⁵² zjevení viděla Ida Pannu Marii stát na zeměkouli u kříže s nápisem: Matka všech národů. Přitom slyšela modlitbu:

*„Pane Ježíši Kriste,
Synu Otce,
sešli nyní svého Ducha na zem.
Dej ať Duch. Svatý přebývá
v srdcích všech národů,
aby byly uchráněny
před zkázou neštěstím a válkou.
Kéž Matka všech národů,
která byla kdysi Marií,
je naší Přímluvkyní! Amen.“¹⁵³*

Ida dostala za úkol nechat namalovat obraz podle tohoto vidění.

Přímo o novém dogmatu hovoří poselství z 31.května 1951: *„Moje nohy jsou pevně položené na zemi, protože Otec a Syn mě chtějí v této době poslat do světa v hodnosti Spoluvykupitelky, Prostřednice a Přímluvkyně. To bude předmětem velkého a posledního dogmatu. Dogmatu bude předcházet obraz, bude ho provázet mnoho sporů, ale bude*

¹⁴⁹ Srov. Národní středisko MKH., Mkh.cz [online]. c2005 [cit. 2009-02-05]. *Co je Mariánské kněžské hnutí*. Dostupné z WWW: <<http://www.mkh.cz/cojemkh.php>>.

¹⁵⁰ Srov. POJAVNIK, I., *Mystérium koncilu*, s. 254.

¹⁵¹ Toto poselství bylo vizionářce zjeveno v Německu 11.2.1951 a měla i vidění 2.vat. koncilu,

¹⁵² Poselství ze 4.3.1951

¹⁵³ Nadace Paní všech národů, Poselství Paní všech národů, s. 82.

vyhlášené.¹⁵⁴

Ve zjevení 31.května 1954 Panna Maria ukázala vizionářce papežovo vyhlášení uvedeného dogmatu a řekla: „Až vyhlásí toto dogma, poslední dogma dějin Marie, Matka všech národů přinese pokoj, opravdový pokoj všem.“¹⁵⁵

2.4.2. Možnost vyhlášení dogmatu „Spoluvykupitelka“

Titul „Spoluvykupitelka, Prostřednice a Zastánkyně“ je tématem posledního, pátého mariánského dogmatu, o jehož vyhlášení nebo nevyhlášení probíhá stále diskuse. Vyhlášení tohoto dogmatu bylo snahou již některých církevních otců II. vat. koncilu. 313 jich podepsalo tzv. votum, ve kterém žádali, aby koncil slavnostně definoval dogma o Panně Marii Prostřednici všech milostí a potvrdil její titul Spoluvykupitelky.¹⁵⁶

V nedávné době¹⁵⁷ o vyhlášení tohoto dogmatu – o P. Marii „duchovní Matce všeho lidstva, Spoluvykupitelce, Prostřednici všech milostí a Přímluvkyni za lidský rod“ požádalo Svatého otce 5 kardinálů (dva z Indie, po jednom z Filipín, Mexika a Portorika). Ti uvádějí, že stejnou prosbu vyslovilo již více než 500 biskupů a na 7 milionů věřících.¹⁵⁸

Podle slov profesora Ctirada Václava Pospíšila, OFM., toto dogma minimálně v následujících deseti letech nebude vyhlášeno. V tomto smyslu se vyjádřila i poslední komise,¹⁵⁹ která vydala 24.4.1997 deklaraci, ve které odmítá vyhlášení těchto dogmat.¹⁶⁰ Důvodem tohoto stanoviska je argument, že „obsah žádosti se neshoduje s orientací

¹⁵⁴ Srov. Magnifikat.sk [online]. [cit. 2009-08-20]. *Panna Mária Spoluvykupiteľka, Prostrednička, Orodovnička*. Dostupné z WWW: <http://www.magnificat.sk/htm02/zjav_026amsterdam.htm>.

¹⁵⁵ Srov. Nadace Paní všech národů, *Poselství Paní všech národů*, s. 146-150.

¹⁵⁶ Srov. RŮŽIČKA, O., *Panna Maria trnem v oku ekumenismu*, in *TeDeum* 2/08, s. 14-15.

¹⁵⁷ I nyní lze na internetu nalézt petici se žádostí o vyhlášení dogmatu. Odkaz na ni naleznete na stránkách hnutí Vox Populi Mariae Mediatrici: : <<http://www.fifthmariandogma.com/>>, samotný text petice je na: <http://www.fifthmariandogma.com/index.php?option=com_content&view=section&layout=blog&id=23&Itemid=560>, přeložená podoba stránky: <http://translate.google.cz/translate?hl=cs&sl=en&u=http://www.fifthmariandogma.com/&ei=ql74SqaxN8bG_gas-IC4Aw&sa=X&oi=translate&ct=result&resnum=1&ved=0CAcQ7gEwAA&prev=/search%3Fq%3Drelat+ed:www.christendom-awake.org/pages/miravalle/miravalle.htm%26hl%3Dcs%26rlz%3D1T4RNTN_csCZ336CZ337> [převzato 2010-02-20].

¹⁵⁸ Srov. Tamtéž.

¹⁵⁹ Tato komise byla ustanovena na žádost Svaté stolice v dubnu 1996 na mariologickém kongresu v Čenstochové.

¹⁶⁰ L' Osservatore Romano, 24.4.1997, francouzské vydání. Také: „I kdyby se připisoval (Prostřednice, Spoluvykupitelka, Přímluvkyně) ten obsah, jenž by bylo možno přijímat jako shodný s pokladem víry, jejich definice by se v současné situaci nejevila jako teologicky jasná, neboť tyto tituly a s nimi spjaté nauky mají zapotřebí dalšího prohloubení a nových zorných úhlů. Jedná se o tributární, ekleziologickou a antropologickou perspektivu.“ L' Osservatore Romano, 4. 6. 1997, s. 10. in *Matka Páně, Památka - přítomnost – naděje*, s. 79.

II.vat. koncilu“ a ekumenické ohledy, protože „Někteří teologové, zejména nekatoličtí se ukázali být citliví na ekumenické těžkosti, které by definování těchto titulů přineslo.“

Kardinál Vincenzo Fagiolo, papežův poradce pro kanonické právo se k výsledkům komise z Čenstochové vyjádřil takto: „Je to jen názor, i když velice odborný, nemá sám o sobě definitivní hodnotu. Tu mají jen nezměnitelné výroky římského papeže.“¹⁶¹

„I dnes jsou petice na podporu Marie Spoluvykupitelky pomocí ke studiu této otázky – to je myšlenka otce kardinála Ratzingera a tato iniciativa nebyla nikým z Říma ani z jiných částí světa výslovně zakázána.“- Tato slova napsal biskup Pavol Hnilica¹⁶² biskupům slovenských diecézí 24.května 1997.¹⁶³

K otázce možnosti vyhlášení tohoto dogmatu odpovídá v knize rozhovorů s Petrem Seewaldem Josef Ratzinger – Benedikt XVI. takto:

„Nemyslím si, že tomuto požadavku, který dnes vznáší dokonce již několik milionů lidí, bude v dohledné době učiněno zadost. Odpověď Kongregace pro nauku víry zní, že to, co je zde míněno, je již lepším způsobem vyjádřeno v jiných Mariiných titulech, zatímco výraz „Spoluvykupitelka“ se příliš vzdaluje od jazyka Písma a Otců, a vyvolává tak nedorozumění.

Co je na tom správně? Správně je, že Kristus nezůstává stát mimo nás nebo vedle nás, ale tvoří s námi hluboké, živé společenství. Všechno, co je jeho, je i naše, a všechno, co je naše, on přijal, takže je to i jeho. Tato velká vzájemnost je vlastním obsahem vykoupení, zbavuje nás hranic a my dosahujeme společenství s Bohem. Protože Maria předjímá církev a je takřkajíc církví v jedné osobě, uskutečňuje se v ní toto „spolu“ příkladným způsobem. Ale nad tímto „spolu“ nesmíme zapomenout „nejprve“ Krista: Všechno pochází od něj, jak to říkají zvláště listy Efesanům a Kolosanům; i Maria je vším, čím je, skrze něj.

Výraz „Spoluvykupitelka“ by tento původ zatemňoval. Dobrý záměr by se tak oděl do špatného slova. Pro věci víry je zásadní právě kontinuita s jazykem Písma a Otců; tímto jazykem nelze libovolně manipulovat.“¹⁶⁴

Na teologické konferenci konané v únoru roku 2003 v Hradci Králové, která byla pořádána Diecézním teologickým institutem Biskupství královéhradeckého se o výsledcích práce Čenstochovské komise vyjádřil Josef Dolista takto:

„Je zřejmé, že se jedná o zbožné patření na tyto tituly, ale systematické pojetí, které

¹⁶¹ Magnifikat.sk [online]. [cit. 2009-08-20]. *Panna Mária Spoluvykupitel'ka, Prostredníčka, Orodovnička* Dostupné z WWW: <http://www.magnificat.sk/htm02/zjav_026amsterdam.htm>.

¹⁶² Slovenský biskup Mons Pavol Mária Hnilica, SJ. (1921-2006), v r. 1950 tajně vysvěcen na kněze a 1951 na biskupa, v r. 1952 emigroval do Říma, účastník 2.Vat.koncilu, spolupracoval s hnutím Fokoláre

a s matkou Terezou z Kalkaty,

25.3.1984 přímo v Moskvě na Rudém náměstí tajně v době přehlídky zasvětil celé Rusko Panně Marii na žádost P. Marie (poselství z Fatimy r.1917) a papeže Jana Pavla II.

Byl prezidentem asociace papežského práva „Pro Deo et fratribus – Rodina Panny Marie“, která byla 25.3.2004 schválena papežem. (srov: Wikipedia : the free encyclopedia, *Pavol Hnilica* [online]. St. Petersburg (Florida) : Wikipedia Foundation, 8.10.2006, 28.10.2008 [cit. 2009-11-17]. Dostupné z WWW: <http://sk.wikipedia.org/wiki/Pavol_Hnilica>.

¹⁶³ Magnifikat.sk [online]. [cit. 2009-11-17]. *Panna Mária Spoluvykupitel'ka, Prostredníčka, Orodovnička* . Dostupné z WWW: <http://www.magnificat.sk/htm02/zjav_026amsterdam.htm>.

¹⁶⁴ RATZINGER, J., – Benedikt XVI., *Bůh a svět*, s. 209.

by vedlo k dogmatizaci těchto titulů bylo učitelským úřadem církve zamítnuto. I za pontifikátu Jana Pavla II. tyto skupiny ničeho nedosáhly, i když se ozývaly mnohokrát. Kongregace pro nauku víry v čele s kardinálem Josefem Ratzingerem dala jasnou odpověď. Podle 1 Tim.2,5 je jen jediný prostředník a vykupitel, Ježíš Kristus. Titul pro Matku Boží „ Spoluvykupitelka“ se jeví jako nebiblický a matoucí.“¹⁶⁵

2.4.3. Učení II. vatikánského koncilu o Marii v této otázce

Koncil měl v úmyslu vysvětlit Mariin úkol v tajemství vtěleného Slova a jeho tajemného těla a také objasnit povinnost vykoupených lidí k Matce Kristově a matce lidí, hlavně věřících. Nebylo však záměrem koncilu předložení úplné nauky o Marii v otázkách, které dosud nebyly teology plně objasněny. Proto zůstávají oprávněné názory jednotlivých katolických škol o Marii.¹⁶⁶

Jedním z teologů, který říká, že text koncilního dokumentu obsahuje bezpečné potvrzení toho, že je Panna Maria Prostřednicí a Spoluvykupitelkou, je i chorvatský teolog Karel Balič,¹⁶⁷ zakladatel Mezinárodní papežské mariánské akademie. Toto své přesvědčení vyjádřil na 1.světovém kongresu pokoncilové teologie, které se konalo v září roku 1966 v Římě za přítomnosti 1200 teologů.¹⁶⁸

Koncil učí, že Mariina úloha na díle spásy je v plném souladu s Boží vůlí a jeho plánem. Není překážkou ani nezastiňuje Kristovo působení a jeho činnost. Nejen že této jeho činnosti nebrání, ale naopak jí napomáhá a zdůrazňuje její velikost a sílu. Nikdo nemůže konkurovat ani se srovnávat s velikostí Vykupitele a s jeho dílem. To však nevylučuje různé druhy spolupráce na tomto jeho díle. Vykupitelská činnost tuto spolupráci v tvorech sama působí a ony vyplývají z jediného pramene. Je to podobné jako s Kristovým kněžstvím, které rovněž umožňuje, že se na něm různým způsobem podílí nejen posvátní služebníci, ale také věřící lid.¹⁶⁹

Maria byla vyvolena k jedinečné a velmi úzké spolupráci na Božím díle a velkoryse na toto Boží povolání odpověděla. V 60. článku konstituce *Lumen Gencium* to koncil popisuje těmito slovy:

¹⁶⁵ DOLISTA, J., *Reflexe o Matce Ježíšově v dějinném kontextu*, in *Maria z Nazareta*, s. 151.

¹⁶⁶ Srov. LG 54.

¹⁶⁷ Životní osudy a dílo tohoto teologa popisuje RÝZNER, J., *Zakladatel Mezinárodní papežské mariánské akademie Karel Balič*, in *Maria z Nazareta, Plnost člověka a jádro církve*, s. 22 -27.

¹⁶⁸ Srov. EYLER, J. P., *Neposkvrněná a její medaile*, s. 33 -34.

¹⁶⁹

„Blahoslavená Panna Maria byla od věčnosti předurčena (...) za matku Boží a z rozhodnutí Boží prozřetelnosti se stává na zemi slavnou matkou božského Vykupitele; přidružuje se k němu velkoryse, jiným způsobem než ostatní tvorové a je pokorná služebnice Páně. Její poslušnost, víra, naděje a vroucí láska spolupracovaly jedinečným způsobem při Spasitelově díle na obnově nadpřirozeného života v duších, když počala Krista, porodila ho, živila, představila Otci v chrámě a trpěla spolu se Synem umírajícím na kříži. Proto se stala v řádu milosti naší matkou.“¹⁷⁰

Církev doporučuje věřícím, aby pod mateřskou ochranou P. Marie více přilnuli k Ježíši Kristu, Prostředníku a Spasiteli a vyznává bez váhání toto podřízené poslání Mariino, a stále se o něm přesvědčuje.¹⁷¹

---

¹⁷⁰ Srov. LG 60

¹⁷¹ Srov. LG 62

3. Ekumenické aspekty

3.1. Možnosti a podmínky ekumenického dialogu

Z dokumentů II. vat. koncilu jasně vyplývá, že církev nejenže nezpochybňuje jediné prostřednictví Ježíše Krista (srov. 1Tim 2,5) a Mariina úloha prostřednice je plně závislá na Ježíši Kristu. Maria, i když je nejvýznačnější ze všech tvorů, není postavena na nebo dokonce nad Boha, ale zůstává, přes mnohé výsady, služebnicí Páně (Lk 1,38). „*Ona není popřením ani ohrožením výlučnosti Kristovy spásy, ale odkazem na ni.*“¹⁷² Její velikost spočívá ve velikosti Božího obdarování, protože na ni shlédl a učinil na ní velké věci (srov.Lk 1,48 – 49). V tomto Božím obdarování a v jejím souhlasu s plánem, který měl s ní a skrze ni s celým lidstvem, spočívá její velikost. Proto ji budou blahoslavít všechna pokolení (srov.Lk 1,48), zde je jeden z důvodů a kořenů mariánské úcty.

Koncil „napomíná všechny syny církve, aby horlivě podporovali mariánskou úctu, hlavně liturgickou, a aby si vážili mariánských modliteb a pobožností, které učitelský úřad během staletí doporučoval; je třeba též přesně zachovávat to, co bylo v minulosti rozhodnuto o úctě k obrazům Krista, blahoslavené Panny a svatých.“¹⁷³ Sněm vybízí též naléhavě teology a hlasatele Božího slova, aby se zdrželi při vysvětlování zvláštní důstojnosti Bohorodičky jak nezdravého přepínání, tak i příliš úzkého hlediska. Studium – pod vedením učitelského úřadu církve – Písma svatého, církevních Otců, učitelů a liturgie ať správně osvětlí poslání a výsady blahoslavené Panny, které jsou vždy zaměřeny ke Kristu, jenž je pramen každé pravdy, svatosti a božnosti. Úzkostlivě se musí vyhýbat všemu, co v jejich slovech nebo činech by mohlo uvést odloučené bratry i ostatní lidi v omyl o pravé církevní nauce.“¹⁷⁴

Mariánská úcta tedy musí být vyvážená. „*Přehánění a nepatřičnosti v oblasti mariánské úcty a mariologie mohou vyvolávat opačnou reakci, tedy jakýsi mariánský minimalismus ba dokonce antimariánský postoj.*“¹⁷⁵ Jak vyplývá z encykliky Pavla VI. *Marialis cultus*,¹⁷⁶ katolická teologie musí být teocentrická, christocentrická i pneumatocentrická. K tomu, aby byla ekumenická, je nutný respekt k biblickým údajům, a to nejen ze strany katolické, ale i ze strany jejich partnerů v ekumenickém dialogu. Ostrý antimariánský postoj, který se není schopen vyrovnat s údaji Nového zákona o Panně Marii jako „*Požehnané mezi všemi ženami*“, „*Milostiplné, Matce Páně, Matce Ježíšově a Ženě,*“

¹⁷² RATZINGER, J., *Úvod do křesťanství*, s.198.

¹⁷³ II. nicejský koncil, rok 787.

¹⁷⁴ LG 67.

¹⁷⁵ POSPÍŠIL, C.V., *Místo mariologie v dějinách, systematické teologii a v životě křesťanů*, in Teologické texty 5/2000, s. 206.

¹⁷⁶ Tato encyklika ze dne 2.2.1974

nelze to z katolického hlediska akceptovat.¹⁷⁷

Takové antimariánské postoje zastává např. Karel Barth, když hovoří o mariologii jako o rakovině, kterou je třeba z těla teologie chirurgicky odstranit, a jako o souhrnu všech bludů katolicizmu.¹⁷⁸

Podobné postoje, které popírají oprávněnost úcty k Panně Marii nalezneme např. na webových stránkách <http://www.prokrestany.cz/> s podtitulem: Křesťanský zdroj informací.¹⁷⁹ Zde se můžeme setkat s knihou s názvem *Je římskokatolické učení založeno na biblické pravdě?*¹⁸⁰ Na základě srovnání KKC a Písma svatého se zde autoři snaží dokázat, že se katolické učení úplně odchýlilo od pravdy a Písma. O Marii se zde například píše:

„Katolická církev konstruuje paralelu Marie k Ježíši Kristu. Učí, že právě tak, jako Kristus byl bez hříchu, tak to bylo i s Marií. Učí také, že i když milost přichází od Krista, Marie je matkou milosti. Právě tak, jako Pán zachraňuje svůj lid od hříchů, také je vyučováno, že i Marie může způsobit tuto záchranu. Přestože Bible zřetelně uvádí, že je jen jediný prostředník mezi Bohem a člověkem, překvapivě katechismus katolické církve vyučuje, že Marie je prostředníkem. Právě tak, jako Ježíš Kristus vstoupil do nebe a je Králem králů, církev učí, že Marie také vstoupila na nebesa tělem i duší a je Královnou nebes. Katolická církev jde ještě dále ve tvrzení, že Marie byla počata bez poskvrnění dědičného hříchu právě tak, jako byl počat Ježíš Kristus. V této části uvidíte, jak zde katechismus představuje paralelní strategii a jak Bible čistě toto vyvrátí a rezervuje tyto úlohy jen pro Ježíše Krista samotného. Všechno, co je zdokumentováno v katechismu katolické církve týkající se Marie je naprosto v rozpor k Svatému Písmu a výsadě jediného Spasitele, Pána Ježíše Krista. Dávání vaší důvěry Marii pro své spasení je ta nejnebezpečnější a průkazná bariéra k věčnému životu.“¹⁸¹

Taková a podobná vyjádření jsou obsahem celé knihy.

V podobném duchu hovoří i další kniha uveřejněná na těchto stránkách. Jedná se o knihu Jima Tetlowa *Zprávy z nebes* s podtitulem *Biblické srovnání přicházejících zpráv od Královny nebes v posledních časech.*¹⁸² Tato kniha podrobně popisuje mariánská zjevení, nauku církve, poselství ze zjevení, která srovnává s výroky Písma, aby nakonec

¹⁷⁷ Srov. POSPÍŠIL, C. V., *Místo mariologie v dějinách, systematické teologii a v životě křesťanů*, in *Teologické texty* 5/2000, s. 206

¹⁷⁸ Srov. Tamtéž, s. 206.

¹⁷⁹ V záhlaví těchto stránek, kde jsou podepsáni Jana a Pavel Bartoszovi, je napsáno „Účelem těchto stránek je poskytnout informace o bodech křesťanské víry dle Písma Svatého a zároveň konfrontovat různé náboženské směry (vydávající se za křesťanské) ve světle Božího Slova. Je naším přesvědčením, že lidé považující se za křesťany, by měli přijímat ústřední zdroj Pravdy - Bibli. Tudíž by neměli její učení přehlížet a podle své vůle si k ní další učení přidávat.“

¹⁸⁰ BARTOSZ, P., [www.prokrestany.cz: Křesťanský zdroj informací](http://www.prokrestany.cz/) [online]. [cit. 2009-09-18]. Dostupné z WWW: <<http://www.prokrestany.cz/katol/uvod.htm>>.

¹⁸¹ *Je římskokatolické učení založeno na biblické pravdě?* [online]. [cit. 2009-09-18]. Překlad BARTOSZ, P.. Dostupné z WWW: <<http://www.prokrestany.cz/katol/prokrestany.pdf>>. s. 30.

¹⁸² TETLOW, J., *Zprávy z nebes : Biblické srovnání přicházejících zpráv od Královny nebes v posledních časech* [online]. Fairport, NY : Eternal Productions, [cit. 2010-04-06]. Dostupné z WWW: <http://www.prokrestany.cz/zpravy/MFH_CZ.pdf>.

dokázala, že: „*Církvi uznaná zjevení Panny Marie – Královny nebes není nikým jiným než prorokem Jeremiášem zmiňovaná pohanská bohyně Išar.*“ Kniha se dále ptá a vzápětí dokazuje, že „*Královna nebes, ta, která v dnešní době klame mnoho lidí tak, jak to dělala za doby Jeremiášovy. Možná je tato falešná bohyně zlým duchem, který se přetvařuje za Pannu Marii.*“¹⁸³

V Dodatku „A“ této knihy, který je nadepsán „*Královnino zaměření se na eucharistii*“ se můžeme dočíst: „*Královna Nebes strávila mnoho času a energie sdělováním důležitosti eucharistie v posledních časech. Toto je Ježíš, kterého, jak říká, předchází. Ale je toto Ježíš Bible? Prvně prozkoumáme vztah Marie a Eucharistického Ježíše. Následně v dodatku B prozkoumáme biblické učení týkající se této věci,*“¹⁸⁴ kde je pochopitelně popřena skutečná Přítomnost v Nejsvětější Svátosti.

„*Jak je tragické, že podvodníci, kteří se vydávají za Marii a Ježíše, odkazují lidi k falešnému Kristu. Není to žádným překvapením pro ty, kteří čtou Bibli. Ježíš varoval, že v posledních dnech bude velké podvádění v Jeho jménu. Naší modlitbou je, abyste hledali Pána a Jeho Slovo celým svým srdcem. Jedině takto se setkáte s pravým Kristem.*“¹⁸⁵

Další kniha podobného zaměření má název „*Jiný Ježíš?*“ a všímá si rostoucího kultu eucharistické adorace a rostoucí trend eucharistické evangelizace. Její autor, Roger Oakland v ní podporuje čtenáře, aby se navrátili k „mnohem jistějšímu slovu proctví“ a „pravému Ježíši Bible“. Mimo jiné se zde můžeme dočíst toto:

„*V této knize jsme vysvětlili z Božího neomylného Slova, že zjevení Marie je démonického původu. Ona, neboli přesněji „to“ není Marii Bible, ale spíše satanským podvodníkem. Proč by se měli démoni namáhat, aby svět uctíval a věřil v pravého Ježíše, o kterém je psáno v Bibli? Nebo je spíše možné, že tito přísluhovači budou směřovat lidi k uctívání „jiného Ježíše“ nebo-li falešného Krista?*“¹⁸⁶

Jak vyplývá z výše citovaného článku prof. Pospíšila i z citovaného dokumentu *Lumen gentium*, takovéto přístupy nejsou z katolické strany akceptovatelné. Mariánská úcta má být vyvážená, bez přehánění nebo minimalizování a musí se vyhýbat všemu, co by mohlo uvádět v omyl. A akceptování podobných názorů by právě vedlo k omylu,¹⁸⁷

¹⁸³ TETLOW, J. *Zprávy z nebes : Biblické srovnání přicházejících zpráv od Královny nebes v posledních časech* [online]. Fairport, NY : Eternal Productions, [cit. 2010-04-06]. Dostupné z WWW: <http://www.prokrestany.cz/zpravy/MFH_CZ.pdf>.

¹⁸⁴ Tamtéž s. 109.

¹⁸⁵ Tamtéž s. 130.

¹⁸⁶ OAKLAND, R., *Jiný Ježíš* [online]. [cit. 2009-09-18]. Kapitola 10. - *Spojitosť s Marií*. Dostupné z WWW: <<http://www.prokrestany.cz/anotherjesus/10.htm>>.

¹⁸⁷ Hlavním argumentem pěti kardinálů žádajících vyhlášení 5. mariánského dogmatu, bylo ekumenické

ba dokonce k popření samotných základů katolické víry, jakým je např. víra v Eucharistii – reálnou přítomnost Krista.

O takovém ekumenismu, sblížování křesťanů za každou cenu, které by mělo za následek podobné popření pravdy samotných základů katolické víry, by platila slova sv. Maxmiliána M. Kolbeho: „*Není většího nepřítel Neposkvrněné a jejího Rytířstva, než je dnešní ekumenismus, proti němuž musí každý rytíř nejen bojovat, ale rovněž jej potírat náležitými prostředky a nakonec zničit. Musíme si co nejrychleji uvědomit cíl Rytířstva Neposkvrněné, tj. dobytí celého světa a každé jednotlivé duše, jež žije dnes nebo bude žít v budoucnu, a to do skonání světa, pro Neposkvrněnou a skrze ni pro Nejsvětější Srdce Ježíšovo.*“¹⁸⁸

Schválením takových stanovisek by totiž katolická víra už nebyla katolickou, což by asi nebylo v souladu s Boží vůlí. „*Teprve až všichni schismatici a protestanti vyznají s přesvědčením katolickou víru, až všichni židé požádají dobrovolně o svatý křest – teprve tehdy dosáhne Neposkvrněná svého cíle.*“¹⁸⁹ Tato ostrá slova sv. Maxmiliána M. Kolbeho a takový způsob ekumenismu dnes není obhajitelný, II. vatikánský koncil už touto cestou nejde. Na druhé straně nelze v ekumenickém dialogu přistupovat na kompromisy a přijímat učení, které odporuje tradici a víře církve.

Naštěstí ne všichni křesťané z odloučených církví zastávají takto vyhraněně negativní postoj k mariologii a k mariánské úctě a jsou otevření dialogu. Lze také zaznamenat vzrůstající zájem našich evangelických spolubratří ve víře o postavu a význam Marie z Nazareta. Někteří jsou jakoby v situaci svatého Josefa, který nevěděl, kam by svou manželku v Betlémě uložil. Matka Páně je však přitahuje, tak se někteří chovají jako Jan, který Ježíšovu Matku přijal do svého domu. Bylo by tedy chybou domnívat se, že všichni evangeličtí teologové zaujímají k Marii takový postoj jako kdysi K. Barth, který považoval mariologii za uschlou větev teologické reflexe.¹⁹⁰

3.2. Reformace a Mariánská úcta

---

hledisko – aby byla nauka Církve v této věci jasně definována, vysvětlena, aby nemohlo docházet k nedorozumění a mylnému pochopení účasti P. Marie na vykoupení. Je otázkou, zda by toto jasné definování pravdy víry přispělo k uklidnění situace a k vyloučení omylů, přesto (nebo právě proto), že jsou tyto pravdy vyjádřeny již v jiných mariánských titulech. (viz pozn. 163) Žádající kardinálové se domnívají, že ano, jiní se bojí přerušování ekumenického dialogu..

¹⁸⁸ Zázpis z deníku sv. Maxmiliána M. Kolbeho ze dne 23.4.1933, in TeDeum 2/08, s. 14.

¹⁸⁹ Sv. Maxmilián M. Kolbe, Rycerz Niepokalanej 4/1922, in TeDeum 2/08, s. 15.

¹⁹⁰ Srov. POSPÍŠIL, C. V., *Trojice a Marie z Nazareta*, poznámka pod čarou č. 80, In sborník *Maria z Nazareta*, s. 113.

Ekumenický dialog s našimi evangelickými bratry probíhá, ale není v něm taková shoda jako s pravoslavnými; přetrvává a projevuje se rozdíl v postavení Marie.

I když v evangelické teologii neexistuje formálně vypracovaná nauka o Marii, existuje evangelická „chvála Marie,“ která se udržela od dob reformace.¹⁹¹

Martin Luther ve svém výkladu Magnificat z r. 1521 nalézám upřímná a vroucí slova chvály a oslavy slavné Panny Marie. I když se v 17. století objevila polemika proti určitým bodům katolického učení, (např. Neposkvrněnému Početí), mariánská chvála opuštěna nebyla a držela se v protestantské zbožnosti více než 250 let. Nepochybovalo se o tom, že Marii přísluší vyšší stupeň svatosti než ostatním svatým a má být uctívána kvůli plnosti svých ctností.¹⁹² „*Tato chvála krouží stále kolem christocentrické myšlenky, že Maria, jako panenská matka Božího Syna, dostala mimořádnou milost, jejímž nejhlubším výrazem byla její víra.*“¹⁹³ Tak se ocitla na jedinečném místě dějin a stala se příkladem pro celé lidstvo.

Teprve v období osvícenství a racionalismu se ztrácí svědectví mariánské chvály. Je to způsobeno ztrátou víry v tajemství vtělení. Mariánská úcta je nahrazena pouhým uznáním Mariiných „dobrých vloh“. Tím je zastíněn i pohled na Krista.¹⁹⁴

Ale již od 19. století se začínají objevovat pozitivnější hlasy, i když slabě a sporadicky. Nelze je však bagatelizovat. Patří mezi ně vyvýšení Marie jako obraz církve, myšlenka reálného uskutečnění a ztělesnění spásy, založenou v mariánské úctě, což je vlastně základní katolická myšlenka nebo programová věta „Ježíše Krista nemáme bez Marie“ v díle H. Asmussena.¹⁹⁵

Marii jako příkladu autentické křesťanské existence ve smyslu Písma svatého se znovu, jako u Luthera, prokazuje veškerá úcta, a dokonce se usiluje o osobní duchovní vztah k ní v Evangelickém Mariánském sesterstvu, které po 2. světové válce založila v Darmstadtu Basilea Schiling.¹⁹⁶

V době negativních reakcí mnohých evangelických teologů na vyhlášení dogmatu o Mariině nanebevzetí se stává pro U. Wickerta Maria „základním symbolem církve – ženou, z níž se zrodil a znovu se musí rodit Boží lid.“ Základem jeho myšlenek, jak sám připouští, je zbožnost vůči Kristu podmíněná sv. Grignonem z Montfortu. Pro tohoto evangelického teologa není těžké „*modlit se s Marií společně k Otci, aby dokončil dílo,*

¹⁹¹ Srov. SCHEFFCZYK, L., *Katolická úcta a evangelická chvála*, in Teologické texty 5/2000, s. 208-209.

¹⁹² Srov. SCHEFFCZYK, L., *Katolická úcta a evangelická chvála*, in Teologické texty 5/2000, s. 208-209.

¹⁹³ Tamtéž, s. 208-209.

¹⁹⁴ Ludwig Feuerbach to vystihl slovy: „Kdo jednou obětoval rozumu Matku Boží, nemůže udělat nic víc, než obětovat také tajemství Syna Božího jakožto antropofornismus.“, in Teologické texty 5/2000, s. 208.

¹⁹⁵ Autor článku L. Scheffczyk se zde odvolává na tyto autory a jejich díla: Esther von Kirchbach v pojednání o „Matce církvi“, W. Stählin, H. Asmussen, *Maria, Matka Boží*, Stuttgart, 1950.

¹⁹⁶ Srov. SCHEFFCZYK, L., *Katolická úcta a evangelická chvála*, in Teologické texty 5/2000, s. 208-209.

*které s ní a s námi započal*¹⁹⁷.

Ještě blíže, ba přímo do souzvuku s katolickým proudem se dostává evangelický farář Richard Baumann, který z pravověrných reformačně evangelických východisek nachází duchovní vztah k Ježíšově Matce. Pro něho je Maria „Prostřednicí,“ „Spoluvykupitelkou“ a „Přímlovkyní“ ve smyslu, který nikdy nekonkuruje Kristu.

Tato svědectví, i když ne četná a mnohdy vyvolávající rozhořčení a odmítání, jsou důkazem, že mariánská myšlenka a z ní plynoucí chvála Marie se z evangelické zbožnosti neztratila a lze předpokládat, že ani v budoucnu neumlkne.¹⁹⁸

V českém prostředí vyrostla čtyři vyznání reformační víry,¹⁹⁹ ke kterým se hlásí Českobratrská církev evangelická, z nichž pouze Bratrské vyznání hovoří výslovně o Mariánské úctě.²⁰⁰ Církev Československá husitská sice zachovala ve své Liturgické agendě na den 15. srpna „Památku Marie, matky Páně,“ která se ale prakticky ve sborech neslaví.

3.2.1. Na cestě k jednotě

Stále existují rozdíly. I když v evangelické chvále nelze přehlédnout ocenění Panny Marie, díky, lásku a uznání jejích ctností, chybí zde přechod k přímému vzývání Marie a k prosebné modlitbě v přímém oslovení, ve kterém by byla Maria přímo žádána o pomoc při uskutečňování spásy. Tak tato chvála zůstává jen redukovanou formou kultovní mariánské úcty, která nachází svůj vrchol v přímém vzývání.²⁰¹

Toto rozlišování mezi přiznávanou Mariinou přímlovou (Mariina přímlova je skutečností v Bohu) a odmítáním prosby o tuto přímlovu se může zdát jako umělé. Ve skutečnosti jsou hlubší a spočívají v dosud nevyřešených problémech ekumenického rozhovoru. Ty se týkají způsobu lidské spoluúčasti na spáse a Mariina prostřednictví. Také sem patří otázky o postavení Kristova lidství, úkolu církve v události spásy a spolupráce člověka a milostí.²⁰²

Řešení těchto otázek vedoucích k úplné jednotě je třeba vytrvale podporovat, aniž se dá dosažení tohoto cíle vynutit. Je to těžká a namáhavá cesta, ale není nemožná - díky Boží milosti, a jak věří katoličtí křesťané, přímlovou Panny Marie – Matky jednoty křesťanů.

¹⁹⁷ Maria und Kirche, v. Theologie und Glaube 68 / 1978 / 407, in Leo Scheffczyk, *Katolická úcta a evangelická chvála*, in Teologické texty 5/2000, s. 208-209.

¹⁹⁸ Srov. SCHEFFCZYK, L., *Katolická úcta a evangelická chvála*, in Teologické texty 5/2000, s. 209.

¹⁹⁹ České, Bratrské, Augspurské, Helvetské vyznání.

²⁰⁰ *Bratrské vyznání XVII, 4*, in: Říčan, R., *Čtyři vyznání*, s. 169.

²⁰¹ Srov. SCHEFFCZYK, L., *Katolická úcta a evangelická chvála*, in Teologické texty 5/2000, s. 209.

²⁰² Srov. Tamtéž. s. 209.

O své cestě konverze od kalvínského vyznání k plné jednotě s katolickou církví vypráví ve své knize, která je autobiografickým svědectvím, teologickým thrillerem i románem manželé Scott a Kimberly Hahnovi.²⁰³ Kniha vypráví, jak těžká byla tato cesta, jak postupně a bolestně modlitbou a četbou katolických knih, poctivým srovnáváním a studiem přicházeli k přesvědčení, že „*neexistuje ani jedna katolická nauka, na kterou by nenašel biblické podklady.*“²⁰⁴

Protože toto jejich svědectví je velice pěkné, poučné a k tomuto tématu má mnoho co říct, necháme tyto manžele promluvit a projdeme s nimi nejdůležitějšími etapami jejich obrácení. Před chvílí jsem pojednal o tom, jak těžké je pro evangelíky přejít od uznání Mariiných ctností k jejímu přímému vyzvání. Proto nejdříve promluví Kimberly o tom, že je možné, správné a biblické prosit o přímiluvu svaté i Marii a jak k tomuto poznání dospěla.

Ona sama popisuje toto období jako období velikého Božího milosrdenství, i když prožívala velmi těžké období. V tom roce dvakrát samovolně potratila. Vypráví: „*Až do té doby jsem o nebi uvažovala jako o něčem, co se týká pouze Ježíše a mě. Byla jsem naučená, že když myslím na to, že budeme v nebi ještě s někým dalším, tak tím jaksi ubíráme ze slávy plynoucí z Ježíšovy přítomnosti.*“²⁰⁵ Když fyzicky i psychicky zraněná s pocitem prázdnoty ležela v nemocnici, uvědomovala si velikost daru dítěte, o který přišla a začala si představovat nebe skutečněji. Toužila být s těmito svými dětmi, držet je za ruku. „*Když jsem vylila své srdce Pánu a myslela na své děti, které byly ode mne odloučené, ale v jeho náručí, přišla mi na mysl pasáž z Písma, kterou jsem se už dávno naučila nazpaměť.*“²⁰⁶ *Byla to 11. a 12. kapitola Listu Židům.*²⁰⁷

Kimberly dále vysvětluje: „*Ve svém protestantském přesvědčení jsem se domnívala, že společenství svatých, ve kterém se mluví ve Vyznání víry, znamená, že svatí, kteří už zemřeli, sdílejí v nebi navzájem jedno společenství, a ti svatí, kteří ještě žijí, vytvářejí zde na zemi společenství druhé. Myslela jsem si, že kontakt mezi nebem a zemí spočívá pouze ve spojení každého jednotlivce s Pánem. Vždyť už Starý zákon jasně odsoudil nekromanii, pověrečné vyvolávání duchů zemřelých, většinou za účelem hádání a předvídání budoucnosti.*

Ale podle dvanácté kapitoly Listu Židům se zdálo, že jsme v našem pozemském běhu obklopeni (přítomný čas) všemi bratřími a sestrami, kteří náš předešli do nebe. Jinými

---

²⁰³ HAHN, Scott & Kimberly, *Naše cesta do katolické církve*, s. 168.

²⁰⁴ HAHN, Scott & Kimberly, *Naše cesta do katolické církve*, s. 69.

²⁰⁵ Tamtéž, s. 35.

²⁰⁶ Velkou výhodou odloučených křesťanů je jejich znalost Písma.

²⁰⁷ HAHN, Scott & Kimberly, *Naše cesta do katolické církve*, s.136.

slovy – *ve svém nemocničním pokoji jsem nebyla sama.*²⁰⁸ Uvědomovala si přítomnost svatých i důvod této jejich přítomnosti. „V mém nemocničním pokoji byli svatí ne proto, aby mne soudili a přetřásali mé neštěstí, ale aby se mnou soucítili a utěšovali, a aby se za mne modlili. Jestliže má velkou moc vroucí modlitba spravedlivého, jak se říká v Jakubově listu (5,16) , o kolik více modlitba těch, kteří jsou už ve stavu dokonalosti? Proč bych nemohla poprosit taky Ježíšovu Matku, aby se za mne modlila?“²⁰⁹

Podobných těžkostí v dialogu a chápání správného smyslu Písma je mnoho. Scott vypráví: „*Někdo mi poslal růženec z umělé hmoty. Když jsem se díval na jeho korálky, cítil jsem, že jsem konfrontován tou nejobtížnější překážkou, jejíž jméno znělo: Maria. Katolíci nemají ani zdání, jak těžko snesitelná je mariánská nauka a zbožnost pro tzv. biblické křesťany.*“²¹⁰ Na cestě Kimberlyny osobní konverze ke katolické víře byly stále velké překážky, zvláště Maria.²¹¹ Nedorozumění vznikají např. v odlišném chápání bohoslužby. I když katolická církev zbožňování P. Marie jasně odsuzuje, protestanté ji z toho obviňují. „*Protestanté totiž definují bohoslužbu jako písně, modlitby a kázání. Takže když katolíci zpívají Marii písně, prosí ji o přimluvu nebo o ní kází, připadá to protestantům z jejich hlediska jako zbožňování. Ovšem katolíci definují bohoslužbu jinak: pro ně je to oběť Těla a Krve Kristovy. Katolíci by nikdy nemohli nabízet Bohu na oltáři Mariinu oběť místo Kristovy, ani by nemohli nabízet Kristovu oběť Marii namísto Bohu.*“²¹² Pochopení tohoto rozdílu mělo pro cestu konverze Kimberly velký význam.

3.2.2. Následování Ježíše vede k mariánské úctě

Úcta k Marii je vlastně napodobování Ježíše, který jako člověk dokonale plnil Boží přikázání „cti otce svého i matku svou.“ Prokazovat někomu úctu, ctít ho, se hebrejsky řekne kabodah, což doslova znamená oslavovat, velebit. Kristus dokonale ctil svou pozemskou matku tím, že ji zahrnul svou vlastní Boží slávou. My se snažíme ctít každého, koho ctil on.²¹³

Ježíš je darem Otce adresovaný lidstvu, neboť „*dal svého jednorozeného Syna, aby žádný, kdo v něho věří, nezahynul* (Jan 3,16) a darem Otce a Syna lidstvu je Duch svatý, protože Ježíš prosil Otce o Přimluvce, aby s námi zůstal navždy. (Srov. Jan 14,16; 14,25;

²⁰⁸ Tamtéž s. 136 -137.

²⁰⁹ Srov. HAHN, Scott & Kimberly, *Naše cesta do katolické církve*, s. 137.

²¹⁰ Tamtéž, s. 71, To nebyl první růženec, který dostal, ten první, který dostal dříve, Scott roztrhal.

²¹¹ Srov. Tamtéž s. 132.

²¹² Tamtéž s. 134.

²¹³ Srov. HAHN, Scott & Kimberly, *Naše cesta do katolické církve*, s. 72-73.

15,26; 16,7; Lk 24,49; Sk 1,4-5). Člověk je schopen ve své svobodě tyto největší dary přijmout nebo i odmítnout. Ježíš, který je jedno s Otcem a Duchem sv. dal své církvi četné dary, také svou vlastní Matku, kterou dal učedníkovi a v něm zároveň všem těm, kdo jsou učedníky, když umíral na kříži.²¹⁴ Tento text (Jan 19,27) exegeté hodnotí jako scénu zjevení. Mariino mateřství v řádu milosti je zásadním prvkem Božího spasitelského záměru spočívajícím v jeho sebezjevení v Ježíši z Nazareta. Přijetím tohoto Božího zjevení je tedy výrazem „poslušnosti víry“ vůči Bohu, jenž se zjevuje. Přijmout Ježíše tedy znamená projevovat úctu Otcí, který ho poslal a odmítnutí Ježíše, Otcův dar, znamená urazit Dárce.²¹⁵

„Rovněž Maria ve svém specifickém postavení Matky je darem Boha a Ježíše lidstvu. Přijmout takový dar - jak to učinil milovaný učedník, když k sobě přijal Ježíšovu Matku – znamená vykonat úkon kultu, jenž můžeme definovat jako křesťanský, poněvadž má základ v ustanovujícím slovu Kristově: 'To je tvá matka'.“²¹⁶

V síle přijetí tohoto obdarování se ustanovuje poměr mezi matkou a učedníky, který pramení z hloubky velikonočního tajemství a vztahuje se k životu v milosti. **Mariánská úcta je tak výrazem „poslušnosti víry“** a je také vyjádřením životní zkušenosti poměru matka – syn, který existuje mezi Pannou Marií a Ježíšovými učedníky. **Mariánská úcta takto zakořeněná ve velikonočním tajemství patří do životního programu učedníka a je tak naplněno přikázání (Ex 20,12).** Tak učedník spolu se svým Mistrem naplňuje toto přikázání (Lk 2,51)²¹⁷ s radostnou samozřejmostí. Vědom si toho, že má takovou Matku, snaží se ze všech sil, aby jeho život odpovídal postavení syna takové Matky.²¹⁸

Budeme – li dále sledovat cestu Kimberly Hahnové popisovanou v knize Naše cesta do katolické církve, zjistíme, že významným krokem na její cestě konverze byla pro ni účast na přednášce katolického teologa a odborníka na mariologii Dr. Marka Miravalleho.²¹⁹ Jeho přednášku o Marii si Kimberly shrnula do těchto pěti bodů:

- 1) Maria není žádná bohyně – je hodna cti a úcty, nikoli však klanění a zbožňování, které přísluší jedině Bohu.
- 2) Maria je bytost tak jedinečně utvořená svým Synem, jako žádná jiná matka na světě.

²¹⁴ Srov. Mezinárodní papežská mariánská akademie. *Matka Páně, Památka – přítomnost – naděje*, čl. 75. též srov. Jan Pavel II., *Redemptoris Mater*

²¹⁵ Srov. Mezinárodní papežská mariánská akademie. *Matka Páně, Památka – přítomnost – naděje* čl. 75, s.117.

²¹⁶ Tamtéž, 75, s.118.

²¹⁷ Lk 2,51 (Pak se s nimi vrátil do Nazareta a poslouchal je.)

²¹⁸ Srov. *Matka Páně, Památka – přítomnost – naděje*, 75, s.118.

²¹⁹ Dr. Mark Miravalle, profesor teologie a mariologie na Františkánské univerzitě Steuvenville, Ohio, USA.

- 3) Mariina bezhříšnost byla darem milosti a tato bezhříšnost ji uchránila před hříchem ještě dříve, než ona sama mohla zhřešit.
- 4) Mariin titul 'Královna nebes' nevychází z toho, že byla provdána za Boha, ale je založen na důstojnosti Matky Ježíšovy, protože Ježíš je Král králů a Syn Davidův. Od Ježíšova titulu je tedy odvozena hodnost Královny – Matky.²²⁰ On ji posadil po své pravici v nebi. To je pro nás výzvou, abychom ji také my uctívali jako Matku a Královnu nebes (Zj 12,1).
- 5) Mariino poslání záleželo v tom, že neustále ukazovala na svého Syna a říkala: „Udělejte, cokoli vám nařídí.“

V tomto okamžiku si Kimberly uvědomila, že jisté **projevy mariánské úcty, které se zaměřují na Marii do takové míry, že opomíjejí a přehlížejí samotného Ježíše, vlastně nejsou věrné katolickému učení o Marii.**²²¹ O příčinách takových projevů a možnostech jejich minimalizace pojedná následující kapitola.

3.3. Příčiny nedorozumění spočívají v nesprávném pojetí mariánské úcty

Tohoto si byl vědom i sv. Otec Jan Pavel II., který připomněl slova koncilu²²² na jedné z generálních audiencí těmito slovy: Kvůli potřebě zachovávat v uctívání Marie vyváženost, vybízí koncil všechny, aby se zdrželi nesprávného přepínání. Přepínání vychází z radikálních požadavků, aby všechna výsostná práva Kristova a veškerá charismata církve byla vztahována také k Marii.

V mariánském učení je však vždy nutné zachovávat nekonečný rozdíl mezi lidskou osobou Mariinou a božskou osobou Ježíšovou. Přiznání 'maxima' Marii se nesmí stát normou mariologie! Obdobně koncil varuje před umenšováním Marie. Takových extrémních pozic se lze vždy vyvarovat s pomocí věrohodné a opravdové věrnosti pravdě, jak je vyjádřena v Písmu a apoštolském předání. Opravdová úcta k Boží Matce musí být naprosto kristocentrická, hluboce zasazena do tajemství Boží Trojice, vtělení a vykoupení.²²³

²²⁰ Podobně ve SZ král Šalomoun posadil svoji matku Bat-šebu na trůn a vzdal jí tak hold jako královně – matce.

²²¹ HAHN, Scott & Kimberly, *Naše cesta do katolické církve*, s. 133.

²²² Srov. LG 67.

²²³ Srov. JAN PAVEL II., generální audience 3.1.1996, in *Maria.cz : Vyvarovat se extrémů* [online]. Praha :

Je v celku pochopitelné, že některá přehánění a nepatřičnosti v oblasti mariánské úcty mohou vyvolávat jakýsi mariánský minimalismus, ba dokonce antimariánský postoj.²²⁴ Tento problém se netýká pouze odloučených křesťanů, ale i lidí hlásících se ke katolické církvi.

Pro nezanedbatelný počet těchto mariánských minimalistů je nepřekonatelným problémem panenské početí. Pokud není důvod tohoto postoje v ironii, akademickém odstupu, znechucení nad středověkými představami, ale ve skutečné mariánské nouzi, lze snad tuto nesnáz rozptýlit zdařilým poučením. Příčinou je totiž nedorozumění v chápání předložené nauky. I zde platí slova koncilu o ateizmu. Vinu na neradostném přijímání mariánských hodnot mají sami věřící, kteří předkládají nauku špatným způsobem.²²⁵

C. V. Pospíšil k tomuto problému uvádí: „*Společným jmenovatelem mariánských „excesů“ je zejména nerespektování základních údajů Zjevení i teologických principů. Maria nesmí být prezentována jako kdosi milosrdnější než je Bůh Otec, jako konkurenční prostřednice mezi Bohem a člověkem vedle jediného prostředníka Ježíše Krista. Mariánské přehánění tohoto druhu však ukazují na nedostatky teoretické teologie i katecheze především v oblasti tajemství Trojjediného Boha a christologie. Když se stává postava Boha Otce příliš vzdálenou, když se zapomíná na „mateřské rysy Boha Otce,“²²⁶ když se nedostatečně prezentuje lidství Ježíše Krista, pak pochopitelně v mariánské zbožnosti nastupuje jakési kompenzační mariánské přehánění. Opravdu katolická mariologie musí být teocentrická, christocentrická i pneumatocentrická.“²²⁷*

3.4. Zakotvení mariologie v teologických disciplínách

Zdravá nauka, správný pohled na osobu Boha Otce, zakotvení mariologie v ostatních teologických disciplínách jsou nezbytnými podmínkami, aby mariánská úcta

---

Arcibiskupství pražské, Patořační středisko, 2005 - 2008 [cit. 2010-01-10]. Maria - matka Ježíše Krista. Dostupné z WWW: <<http://www.maria.cz/>>.

²²⁴ Srov. POSPÍŠIL, C. V., *Místo mariologie v dějinách, v systematické teologii a v životě křesťanů*, in Teologické texty, 5/2000, s.206

²²⁵ Srov. SKOBLÍK, J., *Mariánská úcta a etika*, [online]. 14.1.2001 [cit. 2009-08-23]. Dostupné z WWW: <<http://ktf.cuni.cz/~skoblik/komentare/marianska.htm>>.

²²⁶ Tuto problematiku rozvíjí C.V. Pospíšil ve své knize: *Maria – mateřská tvář Boha*, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2004, 71 s., ISBN 80-7192-949-2.

²²⁷ POSPÍŠIL, C. V., *Místo mariologie v dějinách, v systematické teologii a v životě křesťanů*, in Teologické texty 5/2000, s.206

byla zdravá, vyvážená a prospěšná. Taková, která nerozděluje, ale přivádí ke Kristu.

Toto zakotvení mariologie v ostatních teologických disciplínách, o kterém mluví prof. Pospíšil, ukazuje list Mezinárodní papežské mariánské akademie „**Matka Páně, památka - přítomnost - naděje**“, ve kterém je mimo jiné poukázáno i na některé nové pohledy na dogma o neposkvrněném početí.²²⁸ Protože tyto pohledy vnášejí nové světlo a hlubší vhled do těchto tajemství, blíže se s nimi seznámíme.

Trinitární pohled nahlíží na neposkvrněné početí jako na plod milosti, která byla bezvýhradným darem Otce, Syna i Ducha Svatého. Z toho vyplývá, že Maria nebyla obdarována na základě svých zásluh. Spíše než jako výsada jedné stvořené bytosti, Marie z Nazareta, vyplývá tento požadavek z Božské osoby Krista a jeho poslání.

Z christologického hlediska se neposkvrněné početí „*jeví jako předpoklad požadovaný vtělením Slova, jde o přípravu jeho důstojného příbytku.*“²²⁹ Zdůvodnění tohoto požadavku vyjadřují liturgické texty ze slavnosti Panny Marie počaté bez poskvrny dědičného hříchu.²³⁰

Soteriologický zřetel podtrhuje univerzalitu vykoupení a připomíná, že Maria je nejvznešenějším plodem vykoupení,²³¹ že i ona byla vykoupena, i když vznešenějším způsobem.²³² Vykoupení je tak nahlíženo ne už jako náprava, ale spíše jako dar milosti, který uvádí Mariinu bytost pod svrchovanou vládu lásky.²³³

Paschální zřetel poukazuje na výraz dogmatické definice – s ohledem na zásluhu Ježíše Krista - který se vztahuje k velikonoční události. „*Mariino neposkvrněné početí je tak anticipací a prvotinou spasitelské působnosti Velikonoc.*“²³⁴

Z pneumatologického pohledu je teology zdůrazněna přítomnost Ducha Svatého při Mariině neposkvrněném početí. Negativní pojetí spočívající v uchránění od dědičného hříchu je doplněno pozitivním náhledem. Ten spočívá v plnosti daru milosti od Ducha Svatého. Tento náhled více odpovídá senzibilitě východní teologie.²³⁵

Při eklezionálním nahlížení na neposkvrněné početí církev uznává naplnění Božího záměru s novým mesiášským lidem a vyjadřuje se o Marii jako o prototypu tohoto Božího

---

²²⁸ Mezinárodní papežská mariánská akademie, *Matka Páně, Památka – přítomnost – naděje*, čl. 47, s. 64 – 66.

²²⁹ Mezinárodní papežská mariánská akademie, *Matka Páně, Památka – přítomnost – naděje*, čl. 47, s. 64.

²³⁰ Slavnost se slaví 8. prosince,

²³¹ Srov. SC 103.

²³² Srov. LG 53.

²³³ Srov. Mezinárodní papežská mariánská akademie, *Matka Páně, Památka – přítomnost – naděje*, čl. 47, s. 65.

²³⁴ Tamtéž.

²³⁵ Srov. Tamtéž.

záměru.

V neposkvrněném početí Bůh učinil Marii „*počátkem církve a jejím obrazem, vždyť i církev bude jednou přijata jako nevěsta čistá a neposkvrněná.*“²³⁶ Církev také vnímá uvedené tajemství z pohledu Krista – Ženicha církve, který si ji, církev, připravil slavnou, bez poskvrn (Srov. Ef 5,25 -27).

Snoubenecký a synovský vztah církve, jejíž je Maria zosobněním a prorockým předobrazem se netýká jen církevní komunity jako takové, ale i jejich jednotlivých členů. V něm si nás vyvolil ještě před stvořením světa, abychom byli před ním svatí a neposkvrnění (Ef 1,3 – 6.11 – 12).²³⁷

Z tohoto hlediska křest ponořením do Kristovy paschy (Srov. Řím 6,3 -5) odpovídá na svátostné rovině události Mariina neposkvrněného početí.²³⁸ Právě k radikálnímu plnění svých křestních závazků, jako formu připodobnění se Marii, vybízí Ludvík Maria Grignion. U jeho myšlenek se krátce zastavíme v následující poslední kapitole této třetí části.

3.5. Myšlenky sv. Ludvíka M. Grigniona o mariánské úctě a sjednocení s Kristem

I když nás od tohoto středověkého kazatele dělí propast více než tři staletí a jeho způsob vyjadřování se zdá, alespoň na první pohled, pro moderního člověka dnešní doby nepřijatelné, přece mariánské úctě, které učí a ke které vybízí, je pravou cestou ke Kristu. „*Tato mariánská úcta spočívá v tom, že se úplně celí oddáme Panně Marii, abychom skrze ni úplně celí patřili Kristu.*“²³⁹

Křtem, před kterým jsme byli všichni otrokem hříchu, L. Grignion píše otrokem satanovým, přijal každý křesťan Ježíše Krista za svého Mistra a nejvyššího Pána. Přijal úplnou závislost na něm – jako nevolník, ale dobrovolně, z lásky.

V úplném odevzdání Panně Marii se vlastně děje totéž. Plně se odevzdat Kristu rukama Panny Marie.

Svatý otec Jan Pavel II. měl nejdříve obavu, aby takto pojatá mariánská úcta neodváděla křesťany od úcty ke Kristu. Podle jeho slov však, po přečtení Grignionovy knihy „*O pravé mariánské úctě*“ zjistil, že je to jinak, že náš otevřený vztah k Matce Boží

²³⁶ *Preface slavnosti „Maria neposkvrněná je počátkem a obrazem církve“*, Český misál s. 659.

²³⁷ Tato perikopa je 2. čtení ze slavnosti 8.12.

²³⁸ Mezinárodní papežská mariánská akademie, *Matka Páně, Památka – přítomnost – naděje*, čl. 47, s. 64

²³⁹ GRIGNION Z MONTFORTU, L. M, sv., *O pravé mariánské úctě*, s. 88.

je výsledkem našeho začlenění do tajemství Kristova.²⁴⁰

Maria se totiž celá vztahuje k Bohu, žije jediné ve vztahu k němu.²⁴¹ Lze říci, že Maria je Boží ozvěnou: „Řekneš – li Maria, ona řekne Bůh.“ „*Když člověk chválí Marii, miluje Marii, uctívá Marii nebo se dává Marii, pak je chválen Bůh, je milován Bůh, je uctíván Bůh a skrze Marii a v Marii se člověk dává Bohu.*“²⁴² Touto mariánskou úctou, jak ji učí Ludvík M. Grignion, se Kristu vzdává nejvíce slávy a úcty.

Srovnání neposkvrněného početí a svátosti křtu, jak o ní píše výše zmiňovaný list MPMA, má paralelu v učení Ludvíka M. Grigniona. Maria je Neposkvrněná, nikdy se jí nedotkl hřích. Je služebnicí Páně, pokorná, odevzdaná, plnicí Boží vůli. Je nejsvětější, je proto Bohu ze všech tvorů nejbliže. I my se můžeme, máme přibližovat Bohu skrze ni a s ní. Máme se jí připodobňovat.

„*Sv. Augustin nazývá Pannu Marii formou Boží.*“²⁴³ Grignion tuto myšlenku dále rozvíjí. „*Kdo je vlit do této Božské formy, brzy je utvořen a odlit v Krista a Kristus v něm. S malými výlohami a za krátkou dobu se stane „bohem“, protože byl vlit do stejné formy, která už ztvárnila jednoho Boha.*“²⁴⁴

Ti, kteří si zvolili tuto mariánskou úctu Grignion přirovnává ke slévačům, kteří našli a plně důvěřují krásné formě – Marii (ve které byl odlit už Kristus) a vlévají se do Marie, ztrácejí se v ní, aby se tak stali věrným obrazem Ježíše Krista.²⁴⁵ Je to mnohem rychlejší a téměř bezpracný způsob ve srovnání s prací tesařů, kteří kladivem a dlátem vytvářejí podobu sochy.²⁴⁶ Podmínkou vlití do formy však je tekutý, roztavený stav látky. „*To znamená, že je zapotřebí, abys v sobě zničil a roztavil starého Adama, chceš – li se v Marii stát Adamem novým.*“²⁴⁷

Není možné na tomto místě shrnout všechny myšlenky sv. Ludvíka M. Grigniona o Marii a mariánské úctě. Připomenu pouze, že sv. otec Jan Pavel II. si velice vážil duchovního odkazu tohoto velkého učitele mariánské úcty a často se o něm zmiňoval i ve svých listech. Ve svém apoštolském listu o růženci píše: „*Ludvík Maria Grignion Mariinu roli v procesu připodobňování každého z nás ke Kristu vysvětloval takto: „Celá naše dokonalost spočívá vtom, že jsme připodobněni Kristu, s Ním spojeni a Jemu zasvěceni. Proto je nesporně ze všech úkonů zbožnosti nejdokonalejší ten, který nás nejdokonaleji připodobňuje Kristu, s Ním spojuje a Jemu zasvěcuje. Jestliže je tedy Maria*

²⁴⁰ Srov. Tamtéž, s. 222.

²⁴¹ Srov. LG 67.; také PAVEL VI., *Marialis cultus*, čl. 25.

²⁴² GRIGNION Z MONTFORTU, L. M, sv., *O pravé mariánské úctě*, s. 165.

²⁴³ GRIGNION Z MONTFORTU, L. M, sv., *O pravé mariánské úctě*, s.162.

²⁴⁴ Tamtéž, s.162.

²⁴⁵ Srov. Tamtéž, s. 162.

²⁴⁶ Srov. Tamtéž, s. 161.

²⁴⁷ Tamtéž, s. 163.

*Kristu připodobněna nejvíce ze všech stvořených bytostí, vyplývá z toho, že úkonem zbožnosti, který člověka nejvíce Pánu Ježíši zasvěcuje a Jemu připodobňuje je dokonalá úcta k Marii, jeho svaté Matce. Čím více bude člověk zasvěcen Marii, tím více bude zasvěcen Kristu.*²⁴⁸

V této, třetí části jsem se zabýval pohledem na mariánskou úctu očima jiných křesťanských církví, pojednal o možnostech ekumenického dialogu a nastínil mariánskou úctu, jak ji učí sv. Ludvík M. Grignion. V následující části se už ale zaměříme na stručnou charakteristiku a zmapování mariánské úcty a jejich projevů na Znojemsku. Pro lepší přiblížení situace tohoto regionu nejprve uvedu několik slov ke Znojemsku jako takovému.

---

²⁴⁸ JAN PAVEL II., Rosarium Virginis Mariae, čl. 15

4. Mariánská úcta na Znojemsku

4.1. Stručná charakteristika Znojemska

Pod výrazem Znojemsko si můžeme představit buď okres Znojmo,²⁴⁹ který je umělým útvarům v rámci územního členění naší země, nebo v širším slova smyslu může výraz Znojemsko zahrnovat celé okolí města Znojma, případně území, ze kterého obyvatelé spádově ke Znojmu tíhnou.

Z historického hlediska je třeba zmínit dvě skutečnosti, které mají vliv na současný život Znojemska, a tím také do jisté míry na mariánskou úctu na Znojemsku. První z nich je skutečnost, že Znojmo je královské město.²⁵⁰ Skutečnost existence královského města má nezpochybnitelný vliv na utváření celého regionu.

Druhou neopomenutelnou skutečností je fakt, že z podstatné části Znojemska byli odsunuti původní obyvatelé sudetští Němci. Oni a jejich předkové vytvářeli v minulých generacích náboženský a kulturní život, z něhož nám pro současnost zbyly mnohé stavby. Ty svědčí o jejich hluboké mariánské úctě. Nové obyvatelstvo se do jisté míry pokusilo navázat, ale ne ve všem je možno přijmout německý typ zbožnosti původních obyvatel a ne ve všem je zbožnost a její forma současných obyvatel tak velká, jako zbožnost obyvatel původních. Bylo by možno připomenout i další ovlivňující faktory,²⁵¹ tyto dva však můžeme považovat za nejpodstatnější.

V současné době se převážná většina obyvatel okresu Znojmo hlásí k české národnosti.²⁵² Při sčítání lidu v roce 2001 se jako věřících přihlásilo 46.928 obyvatel, což je 44,1%.²⁵³ Že je bez vyznání, uvedlo 56.945 obyvatel.

Ke katolické víře se přihlásilo 43.136 obyvatel, což je 37,82 % obyvatel. K Církvi československé husitské 267, Českobratrské církvi evangelické 775, k Pravoslavné církvi

---

²⁴⁹ Okres Znojmo patří rozlohou 1 637 km² mezi největší okresy České republiky. Současnou podobu a velikost získal v roce 1961 sloučením okresu Znojmo a Moravský Krumlov s částí okresu Moravské Budějovice. Sousedí s okresy Břeclav, Brno - venkov, Třebíč a Jindřichův Hradec. V délce 105 km sousedí svou jižní hranici s Rakouskem. Ve 148 obcích a městech žije 114 048 obyvatel, z nichž více než 57% žije na venkově. V porovnání s ostatními okresy nejen Jihomoravského kraje má i jednu z nejnižších hustot zalidnění v rámci České republiky, a to 70 obyvatel na 1 km². (Český statistický úřad, *Charakteristika okresu a vývoj sídelní struktury*, [online]. 29.4.2005 [cit. 2010-03-10]. Dostupné z WWW: <http://www.brno.czso.cz/xb/edicniplan.nsf/o/13-6229-03-2001-1__charakteristika_okresu_a_vyvoj_sidelni_struktury>.).

²⁵⁰ Status královského města byl spojen s významnými privilegii.

²⁵¹ Například vliv šlechty (Vranov n. D., Jaroslavice...; vliv budování poutního místa Hl. Mašůvky v době nastupující totality („spolupráce“ P. Parmy s Klementem Gottwaldem Srov. ADÁMEK, Z.; PECHOVÁ, E., 400 let úcty, s.33); existence mariánsky orientovaných řeholních společenství (dominikáni) atd.

²⁵² Podle Sčítání lidu, domů a bytů z roku 2001 se k české národnosti hlásí 106342 obyvatel, tj. 83,9%.

²⁵³ v roce 1991 to bylo 54,7%.

v čs. zemích 269, k Adventistům 7.dne se přihlásilo 222 obyvatel, k Apoštolské církvi 100 obyvatel. Celkem je na Znojensko přítomno 21 církví a náboženských společností.²⁵⁴

Neopomenutelnou skutečností současného Znojemska je i vysoká nezaměstnanost. Dosáhla již 17,2%,²⁵⁵ nejvyšší v celém kraji a není výhled na zlepšení situace. Obyvatelstvo se věnuje z velké části zemědělství a také zemědělské podniky v současné době kvůli neúnosným ekonomickým podmínkám z velké části omezují nebo i ruší odvětví živočišné výroby.

Od roku 2005 má Znojmo i svou vysokou školu.²⁵⁶ Donedávna bylo Znojensko neoficiálně označováno jako bašta komunismu a komunisté se svými příznivci zde mají velký vliv i nyní.²⁵⁷

Znojensko patří do brněnské diecéze, sousedí s rakouskou diecézí Vídeň. To otevírá možnost příhraniční spolupráce s rakouskými věřícími.

Okres Znojmo podle současného členění Brněnské diecéze zahrnuje tři děkanáty. Jsou to znojemský, moravsko-krumlovský a vranovský. Děkanství znojemské obsahuje 32 farností, děkanství moravsko-krumlovské 27 a vranovské 20.²⁵⁸ Zvláště pohraniční vesnické farnosti jsou často tvořeny pouze jednou nebo několika malými vesničkami, které bývaly před odsunem Němců živými farnostmi, nyní jsou však typickými pohraničními farnostmi, které bychom dnes spíše hledali v severních nebo západních Čechách.

Nejvýznamnější současnou všeobecně uznávanou duchovní osobností je dlouholetý děkan znojemský a vranovský P. Jindřich Bartoš od sv. Mikuláše ze Znojma. Právě on je duchovním otcem nynější podoby mariánské úcty na Znojensku. Blíže se u této osobnosti zastavíme v samostatné kapitole.²⁵⁹

4.2. Mariánské svatyně na Znojensku

O velikosti mariánské úcty na Znojensku svědčí i množství kostelů a kaplí Panně

---

²⁵⁴ Srov. Český statistický úřad, *Sčítání lidu, domů a bytů 2001 - okres Znojmo 2001*, A. 8. Obyvatelstvo podle pohlaví a náboženského vyznání, [online]. 29.3.2005 [cit. 2010-03-12]. Dostupné z WWW: <[http://www.brno.czso.cz/xb/edicniplan.nsf/t/F200300B5E/\\$File/627a08.xls](http://www.brno.czso.cz/xb/edicniplan.nsf/t/F200300B5E/$File/627a08.xls)>.

²⁵⁵ ČTK, *Nezaměstnanost na jižní Moravě je nejvyšší za posledních šest let*, [online]. 8.2.2010 [cit. 2010-03-25]. Dostupné z WWW: <http://brno.idnes.cz/brno-zpravy.asp?c=A100208_130627_brno_trr>.

²⁵⁶ Jedná se o Soukromou vysokou školu ekonomickou s.r.o. Je to vysoká škola neuniverzitního typu s bakalářským studijním programem s presenční i kombinovanou formou studia.

²⁵⁷ Svědčí o tom i výsledek senátních voleb v roce 2008, kdy jako jediná v republice zde zvítězila kandidátka KSČM. RNDr. Marta Bajerová získala v 1. kole 41,39% a ve 2. kole 69,24% hlasů, což je při volební účasti 33,04 % 20900 hlasů. (iDnes.cz/zpravy, *Senátní volby 2. kolo, Znojmo konečné výsledky – potvrzené*, [online]. 2008 [cit. 2010-03-25]. Dostupné z WWW: <<http://volby.idnes.cz/senat-2008-2k.asp?obvod=54&typ>>.)

²⁵⁸ Srov. GERBRICH, J., *Katalog brněnské diecéze*, s. 25-28.

²⁵⁹ Viz 4.3.1. Vliv P. Jindřicha Bartoše na utváření a podobu mariánské úcty

Marii zasvěcených. Kromě poutních míst regionálního významu je zde řada farních a filiálních kostelů, kaplí a kapliček.²⁶⁰

Zde uvedu jejich stručný výčet podle děkanátů, ve kterém se nacházejí.

Děkanát znojemský: kostely Nanebevzetí Panny Marie se nacházejí v obci Hevlín a v Tasovicích. Rotunda v areálu zámku v Plavči má zasvěcení sv. Františka Xaverského a Nanebevzetí Panny Marie. Znojemská rotunda sv. Kateřiny a Panny Marie z 11. století byla původně zasvěcena Nanebevzetí Panny Marie. Poutní kostely Navštívení Panny Marie jsou v Hlubokých Mašůvkách a v Lechovicích. Jména P. Marie je ve Slupí. Kostely v Načeraticích, Mramoticích a kaple v Popicích u Znojma jsou zasvěceny P. Marii Bolestné. V Břežanech je kostel Zvěstování Páně a v Makovicích Zasnoubení P. Marie.

V tomto výčtu míst s mariánskou úctou ve znojemském děkanátu stojí za zmínku také zázračný obraz Panny Marie Znojemské ze 17. století, který se nachází v dominikánském kostele sv. Kříže ve Znojmě a pozdněgotická soška Chlebové Madony v chrámu Sv. Mikuláše, která se těší velké lidové úctě.

Děkanát moravsko – krumlovský: Kostely Nanebevzetí Panny Marie se nacházejí v Jamolicích, Olexovicích, Balticích a Bohunicích. V Práčích je kostel Neposkvrněného Početí P. Marie, ve Vémyslicích Narození P. Marie. Kostel P. Marie Bolestné je v Kubšicích, v Čejkovicích mají kostel P. Marie Sněžné. Nejnovější kostel moravskokrumlovského děkanátu je kostel Panny Marie, Matky jednoty křesťanů v Tavíkovicích, o kterém bude ještě pojednáno níže.

Významnými místy mariánské úcty krumlovského děkanství jsou Lurdské jeskyně v Horních Dunajovicích²⁶¹ a Bohunicích. Tam byla Lurdská jeskyně vybudována k 70.výročí zjevení v Lurdech. Výstavbu zamýšleného poutního areálu²⁶² ukončila 2. světová válka a již se je nepodařilo zrealizovat. Přicházely sem tisíce poutníků. Dnes zde bývá pout' o slavnosti Nanebevzetí P. Marie za účasti asi 200 poutníků.²⁶³

---

²⁶⁰ Vzhledem k omezenému rozsahu této práce není možné vyjmenovat všechna mariánská místa na Znojemsku.

²⁶¹ O ní bude pojednáno níže

²⁶² Snahy faráře Práška vysvěcením Lurdské jeskyně neskončily. Další metou mělo být vybudování Svatováclavského parku, kde na polích pod hřbitovem chtěl zřídit 14 zastavení „Křížové cesty“, pro něž objednal celkem 54 soch v životní velikosti. Výroba těchto soch byla roku 1930 zadána sochaři Bohumilu Bekovi z Kutné Hory. Ten roku 1937 předal poslední kus unikátního díla z cedrového a lipového dřeva.

(propagační materiál: *Bohunická křížová cesta, stálá expozice zámek Bohunice*, www.bohutice.cz)
Prohlídky Expozice Bohutické křížové cesty pro skupiny i jednotlivce po dohodě na tel. 724 183 293 nebo na tel. 732 860 587.

²⁶³ Srov. ČERNÝ, J., *Poutní místa jihozápadní Moravy, milostné obrazy, sochy a místa zvláštní zbožnost*,

Děkanství vranovské: Mimo farního kostela Nanebevzetí Panny Marie ve Vranově nad Dyjí mají toto zasvěcení také kostely v Milíčovicích, Stálkách a v Olbramkostele, který je zapomenutým poutním místem, a hradní kaple na Bítově.

Na některých těchto místech je mariánská poutní úcta rozšířená mimořádným způsobem. Zastavíme se u nejvýznamnějších z nich.

4.2.1. Hluboké Mašůvky

Nejvýznamnějším poutním místem Znojemska jsou Hluboké Mašůvky.

Poutní kaple zde stávala již od roku 1680 a P. Maria zde byla horlivě ctěna. O kapli se staral poustevník, který se ubytoval v sousedství. Duchovní sem byl povolán až v roce 1701 z premonstrátského kláštera z Louky nad Dyjí. Jeho působení mělo takový užitek, že již roku 1724 sem přišlo více než 20 velkých procesí nejen z okolí, ale i z Rakouska.²⁶⁴

Hluboké Mašůvky se staly vyhledávaným poutním místem, kam putovaly generace našich předků. *„Od r. 1972 však nastal největší politický tlak na pořádání mašůveckých poutí, které do té doby stále kvetly, mimořádně v letech 1969 - 70. Státní úřady nedovolovaly konat oficiálně cokoli mimo budovu kostela, nesměly přijíždět poutní autobusy aj.“*²⁶⁵ Poutní areál postupně chátral.

V roce 1990 se Hluboké Mašůvky staly znovu v pravém slova smyslu duchovním centrem Znojemska, duchovním středem pro Znojemsko, část Krumlovska a Třebíčska i pro jiná vzdálenější místa. Duchovní střed kraje, jak píše P. Jindřich Bartoš, *„nelze vytvořit uměle, ten se musí zrodit, najít, jako se nachází pramen. Kraj má svůj duchovní střed v poutním místě, které je posvěcené mimořádnou náboženskou zkušeností mnoha generací, jež stále přitahuje a dává naději.“*²⁶⁶

O pozvednutí tohoto poutního místa se již v 50. letech 20. století významně zasloužil P. Josef Parma. Nejen že pořádal mnohé poutě, ale vybudoval celý poutní areál.²⁶⁷ Jeho snaha byla naplněna až díky pravidelnému setkávání věřících při měsíčních poutích.

Pravidelnými účastníky poutí jsou věřící nejen z téměř celého Znojemska, ale

---

s. 61 – 62.

²⁶⁴ Srov. ADÁMEK, Z.; PECHOVÁ, E., *400let úcty Panny Marie de Foy a Hluboké Mašůvky*, s. 29.

²⁶⁵ Srov. Tamtéž. s. 37.

²⁶⁶ ADÁMEK, Z.; PECHOVÁ, E., *400let úcty Panny Marie de Foy a Hluboké Mašůvky*, s. 39.

²⁶⁷ Poutní areál je částečně popsán níže v souvislosti se světelným průvodem o hlavní pouti.

i z Třebíčska a vzdálenějších regionů. Pravidelnými účastníky bývají také věřící z Rakouska, kteří mají odpoledne německou mši svatou. Věnuje se jim P. Gerhard M. Walder, Rakušan, který byl v letech 2000 – 2003 správcem této farnosti. Byl a je velmi oblíben u místních obyvatel. Pokračoval v obnově a zvelebení poutního místa.²⁶⁸ Tuto obnovu hned po roce 1989 započal dlouholetý duchovní správce farnosti P. Ludvík Tichý,²⁶⁹ který zde byl farářem v letech 1972 – 2000.

K jeho zásluhám patří velký podíl na zahájení pravidelných měsíčních poutí prvních sobot, které se uskutečnilo díky spolupráci s P. Jindřichem Bartošem. Atraktivnost těchto poutí velmi zvýšil tím, že k jejich vedení vytrvale zval do Hlubokých Mašůvek mnoho kazatelů z řad biskupů. Tím vytvořil ovzduší, které přitahovalo stovky a tisíce věřících. Ti postupně začali do Mašůvek přicházet pravidelně, bez ohledu na to, který kazatel pouť povede. Mezi nezanedbatelné zásluhy P. Ludvíka Tichého patří i to, že v Mašůvkách vytvořil rodinné zázemí pro věřící i kněze, kteří se sem rádi vrací.

Rád se sem vrací i již zmíněný nástupce P. Tichého P. Gerhard M. Walder, který s tímto poutním místem nadále spolupracuje. Ve „2. setkání na cestách“²⁷⁰ v listopadu roku 2003, tři měsíce od nástupu na nové působiště – kláštera servitů ve Vídni, napsal: *„Ukázalo se, že tento způsob spolupráce v pastorační činnosti přes hranice je nejen možný, nýbrž do budoucna velmi pěkný a důležitý úkol. Obě biskupské konference, česká i rakouská, jsou připraveny intenzivněji než doposud spolupracovat, aby se upevňovaly základy křesťanství v Evropě.“*

Častěji příjíždívá i P. Robert Bösner z rakouského poutního místa Tři Duby u Hornu. Toto poutní místo v blízkosti moravských hranic bývalo v minulosti častým cílem pěších poutníků i z naší vlasti, kteří tam po mnoho generací putovali.²⁷¹

Měsíční poutě a jejich průběh

První měsíční pouť se zde konala v sobotu 3. srpna 1990. Hlavní část těchto poutí začíná pravidelně v zimním období v 17 hodin a v letním v 18 hodin. Začíná se společnou

---

²⁶⁸ Ve spolupráci s obcí bylo vybudováno nové sociální zařízení pro poutníky, 7 kapliček Sedmibolestné cesty s obrazy Bedřišky Znojenské, na místo setkávání byla upravena farní zahrada a vybudovány chatky pro ubytování a klubovna, z kůlny vytvořena výstavní síň. (Srov. ADÁMEK, Z.; PECHOVÁ, E., *400 let úcty Panny Marie de Foy a Hluboké Mašůvky*, s. 37).

²⁶⁹ P. Tichý, narozen 1925. V r. 1975 se mu obdivuhodně podařilo uskutečnit další plán P. Parmy- přistavět nedostačující sakristii kostela o novou část V dalších letech pořídil nové varhany a na průčelí kostela instaloval mozaiku P. Marie de Foy s adorujícími anděly. (Srov. ADÁMEK, Z.; PECHOVÁ, E., *400 let úcta Panny Marie de Foy a Hluboké Mašůvky*, s.35.).

²⁷⁰ *2.setkání na cestách*, Příloha farního dopisu č. 2, Hluboké Mašůvky, listopad 2003.

²⁷¹ Svědčí o tom např. obraz P. Marie Třídubské v kostele ve Štítarech, soška P. Marie Třídubské v kosele. v Lančově a další podobná ztvárnění na mnoha místech Znojemska.

modlitbou růžence, které se zúčastňují i celebující kněží a přísluhující. Pak následuje mše svatá. Při ní bývá poutní kázání. Většinou bývá zván jako hlavní celebrant některý významný kazatel. Není výjimkou, že přijede i někdo z biskupů nebo opatů.²⁷² V zimním období bývá cyklus promluv jednoho kazatele na jedno aktuální téma. Letos, v roce kněží, zde pravidelně promlouval děkan brněnský P. Václav Slouk. Hovořil na téma povolání.²⁷³

Po mši svaté jsou ohlášky a společná modlitba „Pod ochranu tvou“ za členy Společenství čistých srdcí. Celá pobožnost vrcholí eucharistickou adorací před Nejsvětější Svátostí. Při ní jsou z lístečků přednášeny prosby i díky, které si poutníci napsali.

Společné úmysly těchto měsíčních poutí jsou celkem čtyři²⁷⁴

- za obnovu víry,
- za kněžská a řeholní povolání,
- za laické spolupracovníky kněží a
- za mír ve světě.

Po celou dobu pouti je zde příležitost ke svátosti smíření, kterou věřící hojně využívají. Tímto způsobem, jako i na mnoha poutních místech, zde Panna Maria, která je zde uctívána jako Matka víry, přivádí věřící blíže ke svému Synu.

Po dvaceti letech by někdo čekal už viditelné, hmatatelné výsledky. Jak však říká sám zakladatel těchto poutí P. Jindřich Bartoš, někdy Bůh neřeší vždy modlitbu prosících tak, že by hned udělal zázraky, ale spíše dá milost, aby konkrétní lidé viděli, co oni sami mohou pro konkrétní věc udělat. Přes toto konstatování ne jeden z poutníků svědčí o tom, že byl v Mašůvkách vyslyšen.

Hlavní pout' a popis poutního areálu.

Hlavní pout' v Hlubokých Mašůvkách „je zároveň měsíční poutí první soboty spojená s nedělí s bohatší náplní.“²⁷⁵ Koná se každoročně o prvním červencovém víkendu. I když se termín konání této pouti často kryje s Národní poutí na Velehradě, bývá velice hojně navštěvovaná. Do Mašůvek na ni směřují mimo desítek autobusů a množství aut i menší i větší skupinky pěších poutníků z blízkého i vzdálenějšího okolí. V 16,30h. vychází procesí od mašovického rybníka, které se připojuje k pěším poutníkům z Jevišovic

²⁷² V.Kodet ,arcibiskup J.Graubner, A. Pekárek, V. Malý, kard. M. Vlk, kard. Gröer, P. Posád, P. Konzul, prof. P. Piřha, K. Simandl, opati E. Martinec a M. R. Kosík, O Praem..a mnozí další duchovní.

²⁷³ V minulých letech zde promlouvali např. mons Karel Janoušek, jáhen Petr Šmeral, P Marek Dunda a další.

²⁷⁴ Srov. ADÁMEK, Z.; PECHOVÁ, E., *400 let úcty Panny Marie de Foy a Hluboké Mašůvky*, s. 40.

²⁷⁵ Tamtéž, s. 40.

a v 17 hodin se koná přivítání poutníků před kostelem a mariánská pobožnost. V 18 hodin začíná na prostranství před kostelem modlitba růžence a po ní v 19 hodin mše svatá,²⁷⁶ která je sloužena u Pomníku padlých.²⁷⁷ Po mši svaté se koná za zpěvu písně „Kde v údolí“ a modliteb světelný průvod se svíčkami. V té době se již stmívá, tak světélka svíčí krásně vynikají a tvoří „nekonečnou řeku.“ Průvod prochází mezi kostelem a farou do poutního areálu kolem sochy Krista v Getsemanské zahradě a dále směřuje kolem zastavení křížové cesty na Kalvárii. Na tomto vrcholu kopce se k nebi tyčí Kristův kříž a kříže obou lotrů. Potom průvod sestupuje kolem Božího hrobu v boku skály a sochy Plačící P. Marie z La Sallety na Mariánskou cestu. Tato cesta začíná vlastně touto sochou a je tvořena obrazy poutních míst Čech, Moravy, Slovenska i Rakouska a Polska. Dnes je těchto obrazů 60.²⁷⁸ Jsou namalovány na plech a zavěšeny na stromech podél cesty. Na konci této cesty průvod odbočí k Lurdské jeskyni. Lurdská jeskyně se sochou P. Marie a sv. Bernadety na skále, se studánkou, s oltářem a prostranstvím na konání bohoslužeb tvoří nádherné místo poutního areálu. Byla vybudována v údolí za kostelem k 90. výročí zjevení P. Marie v Lurdech. Posvětil ji 10. října 1948 brněnský biskup Karel Skoupý. Od Lurdské jeskyně, kde se průvod zastaví k modlitbě, k adoraci Nejsvětější Svátosti a Svátostnému požehnání, dále pokračuje kolem kaple se Svatou studní zpět do kostela. Ta byla postavena v roce 1949 „nad klenutým podzemním prostorem bývalého lázeňského pramene.“²⁷⁹ Také zde byla „zbudována kolonáda se stříškou, pod níž jsou 3 velké lunetové reliéfy s biblickými výjevy o vodě.“²⁸⁰

V neděli jsou slouženy mše svaté od ranních hodin. Hlavní bývá v 10,30h. v Lurdské jeskyni. Ve 13. hodin se koná pobožnost Křížové cesty na Kalvárii. Pout' končí svátostným požehnáním v kostele a rozloučením s poutníky. Po celé její trvání je možnost přistoupit ke svátosti smíření. Zpovídá se nejen v kostele a ve zpovědnících za ním, ale zpravidla na různých místech dle možností, potřeb a počtu kajícníků i zpovědníků.

Panna Maria je po staletí v Hlubokých Mašůvkách uctívána jako Matka víry. Při každé měsíční pouti se na jejího Syna věřící obracejí touto modlitbou:²⁸¹

²⁷⁶ Např. v roce 2002 ji celebroidal Mons. Josef Ender, apoštolský nuncius.

²⁷⁷ V Hlubokých Mašůvkách jsou celkem tři místa, kde bývá sloužena mše svatá. Mimo kostela a Lurdské jeskyně v údolí za kostelem je to Pomník padlých na prostranství před kostelem, kde je sloužena mše svatá o hlavní pouti.

²⁷⁸ Obrazy maloval lidový malíř Alois Zika z Plenkovic. Nejstarším obrazem je P. Marie ze Svaté Hory u Příbrami. Později obrazy obnovovala a některé dotvářela Terezie Příbylová – Veselá. V současné době obrazy obnovuje Karla Florianová ze Staré Říše. (Srov. ADÁMEK, Z.; PECHOVÁ, E., *400let úcty Panny Marie de Foy a Hluboké Mašůvky*, s. 32.).

²⁷⁹ ADÁMEK, Z. PECHOVÁ, E., *400let úcty Panny Marie de Foy a Hluboké Mašůvky*, s. 31.

²⁸⁰ Tamtéž, s. 31.

²⁸¹ Tato modlitba byla v roce 1995 schválena biskupstvím brněnským.

*„Pane Ježíši Kriste,
tys nám dal Pannu Marii,
kterou po staletí uctíval tvůj lid jako Matku víry.
Dej, prosíme,
ať její mateřská přímluva
upevní víru v našich rodinách,
vyprosí milost obrácení všem hledajícím,
rozmnoží počet duchovních povolání,
daruje kněžím dobré spolupracovníky,
přinese požehnání našemu národu, mír celému světu
a bezpečně nás dovede do věčné radosti,
kde ty žiješ a kraluješ na věky věků. Amen“²⁸²*

4.2.2. Lechovice – poutní místo mládeže

Původně německé poutní místo Znojemska bylo po 2. světové válce zachráněno díky P. Karlu Poulovi, který obnovil kostel zničený granátem. Velké předválečné poutě se již na tomto místě nepodařilo obnovit. Místo nich byly v roce 1995 zahájeny poutě mládeže. Ty dostaly název Ain Karim, podle místa, kam přišla mladičká Panna Maria navštívit Alžbětu. Tyto poutě se konaly třikrát do roka, a to až do roku 2009, kdy byly dočasně přerušeny. V současné době se hledá řešení, jakým způsobem v těchto setkáních pokračovat.

Po úvodním přivítání následuje společná modlitba růžence. V jeho průběhu je příležitost ke svátosti smíření. Po mši sv. s promluvou bývají dlouhé, ne však nudné ohlášky, kde se mladí dovědí o mnohých aktivitách, které se jich mohou týkat. Po následné přestávce s malým pohoštěním následují svědectví, scénka a adorace. Celé setkání hudebně provází rytmická skupina POKR a setkání provázejí moderátoři. Pro každého účastníka je připraven zpravodaj Ain Karim, který je zaměřen k tématu setkání.²⁸³

---

²⁸² *Modlitba v Hlubokých Mašůvkách.*

²⁸³ 13.6.2009 bylo téma setkání „Obnovte se v Duchu“

Celé setkání mládeže na poutním místě v Lechovicích je setkání u Panny Marie, dobré pastýřky. Mládež se tak setkává s formou mariánské úcty, která je jí blízká a zároveň i nosná. Nejenom při tomto setkání, ale i jindy se mládež modlí modlitbu, která se jmenuje Ain Karim.

*„Maria, naše dobrá matko,
Tvoje bezvýhradné přijetí Boží vůle tě učinilo nositelkou živého Krista,
a proto se stal tvůj příchod do Ain Karim
pro Alžbětu zdrojem radosti a naplnění Duchem svatým.
Zveme tě, vstupuj do našeho života
a pomáhej nám do něho stále nově uvádět Krista, ať se můžeme radovat z toho,
že Bůh v nás koná veliké věci
a stáváme se šířiteli této radosti při každém společném setkání.
Duch svatý ať nás učí rozpoznávat dary, které jsme obdrželi,
a nabízet je ochotně k práci na Boží vinici,
aby i skrze nás mohl Bůh přivádět k pravdě ostatní lidi
a všechny utvrzoval ve víře až do konce pozemského života.
Amen.²⁸⁴*

Tato modlitba je k tomuto účelu sestavená a schválená biskupstvím brněnským. Počet těch, kteří se zde setkávají v současné době poklesl. Nyní se pohybuje kolem čtyřiceti, v začátcích těchto poutí přesahoval sto. Věkový průměr mládeže je kolem 18let.

4.2.3. Popice u Znojma

Jak bylo zmíněno výše, popická kaple dříve stávala v prostoru hraničního pásma, byla nejen zpustlá, ale i rozbořená. Zbyly pouze zbytky obvodových zdí. Zasluhou otce Jindřicha byla obnovena včetně poutního pramene a milostné sochy. Ta byla zrestaurována ze zachovaného torza v roce 1993. Kapli posvětil mons. František Lobkowitz, biskup ostravsko – opavský, v té době byl pomocným

---

²⁸⁴ *Modlitba Ain Karim*

biskupem pražské arcidiecéze.

Každou druhou neděli v měsíci sem odpoledne putují věřící ze Znojma a okolních farností, aby se zde společně modlili za obnovu víry v pohraničí.

V popické kapli je uctívána socha Panny Marie, Královny života. K tomuto účelu byla sestavena modlitba „Bolestná Matko Maria, Královno života.“ P. Milan Těžký tuto modlitbu zhudebnil. Přestože je popická kaple pouze místního významu, mnohým přirostla k srdci. Stává se místem soukromých i rodinných vycházek, chviliek zastavení ke spočinutí v modlitbě. K tomu napomáhá i pěkné okolní prostředí okolí řeky Dyje.

4.2.4. Poutě „Nový Jeruzalém“ ve Vranově nad Dyjí

Tyto poutě u Panny Marie, Matky naděje,²⁸⁵ se konají pravidelně od května roku 1997 každého 15. v měsíci. Toto datum má souvislost se slavností Nanebevzetí P. Marie. Farní kostel ve Vranově nad Dyjí, kde se tyto poutě konají, má totiž toto zasvěcení. Hlavní pouť je zde 15. srpna. Měsíční poutě, které mají název „Nový Jeruzalém“ mají podobný charakter i strukturu jako poutě v Hlubokých Mašůvkách. Jsou však skromnější a jsou určeny především pro farnosti FATYMu. Také úmysly těchto poutí jsou podobné jako v Hlubokých Mašůvkách:

- za znovuoobnovení víry v celé oblasti, která je spravovaná Farním týmem,
- za nová kněžská a řeholní povolání a spolupracovníky kněží z řad laiků,
- za rodiny.

V současné době probíhá oprava farního kostela, který je největší a umělecko – historicky nejvýznamnější vranovskou církevní památkou postavenou v první polovině 13. století.²⁸⁶ Po dobu oprav jsou zde tyto poutě a veškeré bohoslužby přerušeny.

4.2.5. Horní Dunajovice, lokalita v Rybnicích

Tato lokalita se nachází 1,5 km západně od obce v údolí potoka. Je zde přírodní

---

²⁸⁵ Jedná se o kopii sochy P. Marie Bítovské, Matky naděje, originál této sochy – dřevořezby Trůnící Madony s Ježíškem pochází z Hradní kaple Nanebevzetí Panny Marie a jedná se o nejstarší předmět náboženské úcty ve Vranovském kraji. Pochází z 2/4 14. století. (Srov. ČERNÝ, J., Poutní místa jihozápadní Moravy, milostné obrazy, sochy a místa zvláštní zbožnosti, s. 58).

²⁸⁶ Srov. DOBEŠ, J.; STOKLASA, R., *Kostely na Moravě, II. díl*, s. 76.

Lurdská jeskyně. Poutní místo založila roku 1897 rodina Kuchyňkova ze mlýna v Horních Dunajovicích. Sochu Panny Marie Lurdské a sv. Bernadety zde 8. září 1897 za účasti asi 2,5 tisíce poutníků vysvětil tehdejší prosiměřický farář, spisovatel P. V. Kosmák. Poutě se zde konaly až do roku 1960, kdy bylo jejich konání znemožněno komunistickým režimem.²⁸⁷

Po Sametové revoluci zde poutě obnovil současný správce farnosti P. Václav Kamenický z Mikulovic. V neděli 2. září 1990 se konala první pout' za účasti asi 1000 poutníků. Poutě se zde konají pravidelně. V květnu zde bývá májová pobožnost pro farnosti Mikulovice a Horní Dunajovice, které spravuje P. Kamenický. O první neděli v září se zde koná Mariánská poutní slavnost. V 15 hodin vychází průvod z farního kostela v Horních Dunajovicích k Lurdské jeskyni. V průvodu je nesena soška P. Marie Hostýnské, zpěv doprovází hudba. Po mši svaté s kázáním se průvod vrací zpět do kostela, kde je zakončení poutě.

Toto pěkné místo slouží i k vycházkám a zastavení se. Jak jsem se dočetl ve farní kronice *„13.6.ve14 hodin byla v Rybnicích první svatba od roku 1897, kdy bylo poutní místo založeno. Obřad bez mše svaté sloužil P. Pavel Buchta.“*²⁸⁸ I tato událost svědčí o oblíbenosti tohoto místa.

4.2.6. Kostel Panny Marie, Matky jednoty křesťanů v Tavíkovcích

Tento kostel není poutním chrámem v pravém slova smyslu. Je však živým svědectvím touhy křesťanů po opětovném sjednocení. Je druhým nejmladším²⁸⁹ kostelem vybudovaným na Znojemsku. Jeho základní kámen požehnal Sv. Otec Jan Pavel II. při své návštěvě naší republiky 21.5.1995 na Velehradě. Tento kámen byl slavnostně položen 1. června 1997 a je osazen poblíž vstupu do kostela. Mši svatou na místě budoucího kostela celebroidl znojemský děkan P. Jindřich Bartoš. Kostel byl slavnostně vysvěcen brněnským otcem biskupem Vojtěchem Cirklem o slavnosti Seslání Ducha Svatého 18. května 2002.

Obec Tavíkovice s více než 500 obyvateli je nejvzdálenější z osmi obcí, které

---

²⁸⁷ Srov. ČERNÝ, J., *Poutní místa jihozápadní Moravy, milostné obrazy, sochy a místa zvláštní zbožnosti*, s. 111.

²⁸⁸ Farní kronika Horních Dunajovic, s. 59, U této zprávy je připojena zajímavá poznámka: „Pro matriční úřad ve Višňové je uvedeno místo obřadu s tímto úředním záznamem: Lurdská jeskyně v Rybnicích p.č.137/3 k.ú. HD“.

²⁸⁹ Nejmladším kostelem je chrám Sv. Ducha v Šumné. Posvětil ho 14.září 2008 biskup Vojtěch Cikrle.

do farnosti Běhařovice patří. Snaha vybudovat zde kostel zde byla již po I. světové válce. Také v roce 1969 již bylo vše pro stavbu, včetně stavebního místa, připraveno. Přišla však normalizace a v roce 1970 zákaz, který na dlouhá léta stavbu kostela oddálil. Až v roce 1993 bylo vydáno povolení stavět. To bylo však záhy zrušeno a znovu povoleno až 25. září 1995 a s výkopy a budováním podzemní části bylo započato na jaře 1996.²⁹⁰ Stavba, jejíž náklady se vyšplhaly na 8 mil. Kč. byla zrealizována za cenu velkého úsilí a finančních příspěvků organizací i drobných dárců z celé republiky.

Velkou zásluhu na vybudování kostela měl dlouholetý duchovní správce farnosti Běhařovice P. Josef Fiala. Tento prostý a obětavý kněz působil v Běhařovicích od roku 1956 až do srpna 2008.²⁹¹ V roce 2006 byl jmenován monsiñorem. K jeho velkým zásluhám patří také péče o společenství mládeže v Běhařovické farnosti, které obětavě vedl.

4.2.7. Fatimské dny v Moravském Krumlově

V Moravském Krumlově, druhém největším městě na Znojemsku, se konaly v době zdejšího působení²⁹² pana děkana P. Pavla Kopeckého Fatimské dny. P. Kopecký přišel do Mor. Krumlova na podzim roku 1993 ze Znojma. Hned v následujícím roce uspořádal tyto poutě k počtě P. Marii Fatimské. Ty se konaly po celou dobu jeho působení v Moravském Krumlově, tedy celkem třikrát, v letech 1994 -1996 vždy od května do října 13. dne v měsíci.

Pout' měla tento průběh. Začala večerní modlitbou svatého růžence a mší svatou ve farním kostele Všech svatých. Po ní následoval světelný průvod městem. V průvodu nesli mládenci sochu P. Marie Fatimské, kterou doprovázely družičky, hudba a věřící s hořícími svícemi. Průvod prošel náměstím a byl zakončen v kostele sv. Bartoloměje.

Na mši svatou byli zváni významní kazatelé. Mši svatou o prvním Fatimském dnu 13.5.1994 sloužil předseda Fatimského apoštolátu P. Pavel Dokládál z Třebíče.²⁹³ Dalšími kazateli byli např. P. Stanislav Krátký, Tomáš Prnka, děkan ze Křtin, P. Milan Vavro, opat

²⁹⁰ *Tavíkovice, kostel Panny Marie Matky jednoty křesťanů*, Farní úřad v Běhařovicích, 2002.

²⁹¹ Mons. Josef Fiala se narodil v r. 1925. Na kněze byl s ostatními 35 bohoslovci vysvěcen tajně a předčasně v kapli biskupské rezidence biskupem K. Skoupým v Brně před 60 lety, 16.4.1950, v době stupňujícího se útlaku krátce po likvidaci klášterů Státní bezpečností. (V současné době z těchto vysvěcených kněží žije 9. Jedním z nich je P. Ladislav Tichý, dlouholetý děkan v Hlubokých Mašůvkách, viz. kap. 4.2.1.) Nyní P. Fiala působí u sester sv. Hedviky v Břežanech u Znojma.

²⁹² P. Pavel Kopecký byl s platností od 15. listopadu 1996 přeložen do farnosti Žarošice, okr. Hodonín, jako farář a děkan. Přichází Slavoj Alexa, děkan z Bohdalic, okr. Vyškov. (Kronika farnosti Mor. Krumlov), Nyní působí P. Kopecký v Letovicích.

²⁹³ V té době bylo středisko Fatimského apoštolátu v Třebíči, nyní je v Koclířově u Svitav.

M. Pojezdny ze Strahova, Alois Pekárek a další kněží. Na 13. květen 1996 je ve farní kronice tato vzpomínka: Mši svatou. sloužili oba místní kněží.²⁹⁴ Byl deštivý den. Přijelo 12 autobusů poutníků. „*Během průvodu městem do klášterního kostela přestalo pršet. Když skončilo poděkování v kostele, opět vydatně pršelo. Ukázala se přímluva Panny Marie.*“²⁹⁵ Další duchovní správce Fatimské dny v Moravském Krumlově již neobnovili.

4.3. Specifické projevy mariánské úcty na Znojemsku.

4.3.1. Vliv P. Jindřicha Bartoše na utváření a podobu mariánské úcty

Kdybychom pátrali po kořenech současné podoby mariánské úcty na Znojemsku, došli bychom zcela určitě ke znojemskému děkanovi P. Jindřichu Bartošovi. Svým postojem a přirozenou autoritou postupně nenásilně předává celému regionu svůj mariánsky laděný typ spirituality. Je možno bez nadsázky říci, že v mnohém ovlivnil duchovní tvář Znojemska a také současnou mariánskou úctu. Když se pozastavíme jen u několika významnějších skutečností, které jsou s ním spojeny, jasněji vynikne, jakou nenahraditelnou úlohu v celé oblasti sehrává.

Děkanem je od roku 1993. V předchozím členění diecéze, kdy byla navíc rozdělena ještě na vikariáty, byl biskupským vikářem pro oblast, která se rovná přibližně znojemskému okresu. Je tedy důvěrně obeznámen nejen se všemi kněžími a jáhny, kteří na Znojemsku působí, ale i s jednotlivými věřícími a jejich farnostmi. Jako rodák z Vysočan, jehož rodina dříve bydlela ve Starém Bítově, který byl při stavbě přehrady zatopen, má blízký vztah k celé oblasti – svému rodnému kraji.

V srpnu roku 1990 byl hlavním iniciátorem pravidelných měsíčních poutí u Panny Marie, Matky víry v Hlubokých Mašůvkách. Těmto poutím vtiskl nezaměnitelný ráz a podobu. Pod názvem „Nový Jeruzalém“ probíhají tyto poutě bez přerušení pravidelně každou první sobotu v měsíci.²⁹⁶

V roce 1993 dokončil obnovu zničené poutní kaple P. Marii Bolestné v Popicích u Znojma. Od té doby tam pravidelně vede setkání věřících. Ta jsou zaměřena na modlitbu

---

²⁹⁴ Mimo pana děkana P. Kopeckého zde působil i bývalý děkan P. František Komárek.

²⁹⁵ Kronika farnosti Moravský Krumlov.

²⁹⁶ 6.3.2010 se konala již 236.měsíční pouť,celebroval Mons. Štefan Sečka, pomocný biskup ze Spiše.

za obnovu víry v celém regionu.

Právě on dal významný a rozhodující impuls k tomu, aby v květnu 1997 začaly ve Vranově nad Dyjí pravidelné měsíční poutě Nový Jeruzalém u Matky Naděje a to s obdobnými úmysly jako v Hlubokých Mašůvkách.

Výrazně ovlivnil vydání poutnického zpěvníku s názvem „Salve Regina, poutnický kancionál pro poutě a laické pobožnosti.“²⁹⁷ Tento zpěvník má na titulní straně obalu obrázek Panny Marie de Foy z Hlubokých Mašůvek a je neodmyslitelnou pomůckou pro poutníky nejen na Znojemsku. Se současným duchovním správcem P. Miloslavem Čamkem vytvořili pro potřeby poutí v Mašůvkách dodatek, který vytiskl FATYM ve svém Tiskovém apoštolátu A.I.M.I.S.

V roce 2000 spolu s pěti dalšími poutníky vykonal 1178km dlouhou pěší pout' z Vranova nad Dyjí do Říma.²⁹⁸ Tato pout' byla velmi sledována především obyvateli Znojemska. Díky tomuto zvýšenému zájmu vznikl nápad každoročně na konci srpna uspořádat pěší pout' z Vranova nad Dyjí na Velehrad. Je to pout' k Panně Marii – Matce Unie a ke kořenům víry našeho národa. V cíli poutě, které se každoročně zúčastňuje několik set z větší části mladých poutníků, bývá vždy před mozaikou P. Marie- Matky Unie obnoveno zasvěcení našeho národa Kristu prostřednictvím Panny. Marii.²⁹⁹

Ve svém děkanském chrámu u sv. Mikuláše obnovil P. Bartoš úctu k P. Marii, Matce Chleba. Sestavil modlitbu nejen k Matce Chleba, ale i další modlitby k P. Marii, které jsou spojeny s mariánskou úctou na Znojemsku.

V roce 2002 věnoval obraz P. Marie Bolestné ze zničené poutní kaple v pohraničí v Dvorcích na Bruntálsku FATIMu Vranov nad Dyjí. Tento obraz mu před časem odkázaly řeholní sestřičky Božského Spasitele, které ho s pomocí dvou vysokoškolaček, mediček, zachránily před jistým zničením. Věnoval ho pro kostel farnosti Jeníkov v Severních Čechách, kterou FATYM přijal jako adoptivní farnost. Tím byla po mnoha letech obnovena mariánská úcta na místě, kde se dříve děla mnohá vyslyšení.³⁰⁰ Nyní je zde P. Maria

---

²⁹⁷ Ze starších kancionálů a z ústního podání vybral a sestavil PhDr. František Malý. (MALÝ, F., *Salve Regina, Poutnický kancionál*. Brno: Hudební nakladatelství Salve, 1992. 512 s. ISBN 80 – 901240 – 1 – 1).

²⁹⁸ Byli to P. Jan Peňáz, P. Marek Dunda, jáhen František Řezníček, Jan Klíma, v té době pastorační asistent ve FATYMu ve Vranově nad Dyjí, nyní kněz a laik, malíř Miloš Sláma; průběh této pouti je popsán v knize, kterou napsali sami poutníci: PEŇÁZ, J., *Pout' do Říma od A do Z, Vranov nad Dyjí – Přímětice – Bítov*: Tiskový apoštolát FATYMA.M.I. M.S., 2000.

²⁹⁹ Text tohoto zasvěcení je např. v brožurce pro poutníky na Velehrad: *Směr Velehrad 2009*, s. 70, vydal A.M.I.M.S. Vranov nad Dyjí – Přímětice – Bítov, 2009.

³⁰⁰ DUNDA, M., *Pracovní překlad knihy Vyslyšení proseb u P. Marie v Jeníkově*, [online]. 15.8.2007 [cit. 2010-03-26]. Dostupné z WWW: <<http://www.fatym.com/view.php?navezclanku=pracovni-preklad-knihy-vyslyseni-proseb-u-p-marie-v-jenikove&cislocclanku=2007080006>>.

uctívána jako Matka důvěry a stává se cílem řady poutníků. Již pravidelně sem směřuje pěší pout' z Prahy nebo např. cyklopout' z Vranova nad Dyjí.

Pan děkan nepřímou také ovlivnil Tiskový apoštolát FATYMu, který je zasvěcen P. Marii, Matce naděje. On totiž a několik dalších kněží významnou finanční částkou umožnili FATYMu zakoupit první tiskařský stroj. Tak se začal další významný počin Farního týmu ve Vranově - Tiskový apoštolát – A.M.I.M.S.³⁰¹ V tomto apoštolátu už bylo vydáno více než 120 titulů, které jsou stále velmi žádané a průběžně dotiskovány. A to nejen kvůli povzbudivému obsahu, ale i kvůli finanční dostupnosti.³⁰² Pod ochranu P. Marie, Matky naděje, světil FATYM i internetovou křesťanskou televizi TV-MIS³⁰³ www.tv-mis.cz.

Pokud by si někdo kladl otázku, jak je možné, že P. Jindřich Bartoš v tak velké míře ovlivnil tvář mariánské úcty, a to nejen na Znojemsku, a hledal na tuto otázku odpověď, došel by postupně k poznání jeho opravdové a pravdivé mariánské úcty, která je nejen hluboká a oslovující, ale také snadno přijatelná.

4.3.2. Společenství čistých srdcí. (SČS)

Původní název tohoto sdružení je „Čistá láska.“ Podnět pro vznik tohoto sdružení dal P. Marek Dunda, koordinátor FATYMu ve Vranově nad Dyjí.³⁰⁴ Inspiroval ho k tomu článek v časopise *Immaculata*,³⁰⁵ který vyšel v roce 1993 pod názvem „*Opravdová láska čeká*.“³⁰⁶ Článek pojednává o hnutí „True Love Waits,“ které propaguje předmanželskou čistotu a manželskou věrnost až do smrti. K tomuto hnutí se ve Spojených státech přihlásilo již několik milionů mladých lidí. Toto hnutí je velmi rychle se rozvíjícím „*znamením nového životního stylu*“.³⁰⁷ Článek také hovoří o mladé Erice Herold, Miss Ameriky roku 2003, která je velkou propagátorkou tohoto hnutí.

Otec Marek Dunda s tímto článkem oslovil mládež. Mladí měli zájem, a tak se začala hledat přijatelná forma tohoto hnutí, která by odpovídala místním českým

³⁰¹ A.M.I.M.S –Apostolatus Mariae Immaculatae Matris Spei = Apoštolát P. Marie, Matky naděje.

³⁰² Cena brožurek nepřesahuje 20 Kč., aktuální seznam knih je k dispozici www.fatym.com.

³⁰³ MIS = Mater Immaculata Spei = Matka Neposkvrněná Naděje.

³⁰⁴ FATYM se neváže k poutnímu místu Fatimě, ale je to zkratka pro Farní Tým, společenství kněží, jáhnů a laických spolupracovníků, kteří hledají nové cesty evangelizace a starají se o pohraniční oblast Znojemska. V současné době má FATYM dvě centra, ve Vranově nad Dyjí a v Přimětcích..

³⁰⁵ Časopis (dvouměsíčník) Rytířstva Neposkvrněné vydávaný Konventem minoritů v Brně.

³⁰⁶ Srov. *Immaculata* 3/2003, s. 19 – 20.

³⁰⁷ Bohdan, B., *Opravdová láska čeká*, *Immaculata* 3/2003, s. 19.

podmínkám.

Na srpnové měsíční pouti roku 2005 u Lurdské jeskyně v Hlubokých Mašůvkách bylo přijato prvních 15 členů Čisté lásky.

V roce 2006 začalo existovat hnutí „Pravá láska čeká“ také v ČR. Iniciátorem byl P. Vilém Štěpán, O.Prem. z Liběšic u Žatce.³⁰⁸ Na setkání mládeže, které se konalo toho roku o Velikonocích v Medžugorje, přijal tento kněz první členy tohoto hnutí pocházející z naší republiky.

Spojením obou hnutí „Čistá láska“ a „Pravá láska čeká“ vzniklo roku 2007 jediné. Dostalo název „Společenství čistých srdcí“ a tři jednoduchá pravidla pro své členy.

Jsou to: 1.- chtít usilovat o ideál čistého srdce včetně sexuální čistoty,

2.- nestydět se za to a podle možností vydávat svědectví,

3.- denně se modlit modlitbu „Pod ochranu Tvou“ za členy SČS.

Ideál čistého srdce je mnohem širěji pojatý závazek, než má ve svém programu hnutí „True Love Waits.“ Nejedná se pouze o zachování fyzického panenství (panictví) až do svatby, ale o mnohem víc. Ideál čistého srdce v sobě zahrnuje celkový pohled na člověka, nejenom na jeho sexualitu. Pohled, jednání, které je oproštěno od sobeckých myšlenek, kalkulací, jak druhého využít, jak ho ovládnou, manipulovat pro svůj vlastní prospěch.

I přes averzi, skepsi a předsudky mnohých, že se jedná o zbytečné formality nebo vytváření skupiny nějakých „elitních křesťanů,“ kteří budou pyšní na to, že jsou „něčím víc,“ se toto hnutí u nás povzbudivě rozrůstá.

I když mladí na sebe berou závazek, který je již obsahem Desatera (a tím se může zdát být vlastně zbytečný), není tomu tak. Veřejným přijetím tohoto závazku vydávají svědectví o své víře a deklarují svou snahu a odhodlání podle této víry žít. Tím mohou být (a mnohdy také jsou) živou výčitkou a tím i trnem v oku těm, kteří se ve své víře ukolébali a žijí více podle tohoto světa. Toto jejich veřejné vyjádření a vstup do společenství je jim též vzájemnou posilou v jejich snaze žít podle těchto ideálů. Nejen proto, že o sobě vědí, setkávají se a vzájemně se podporují, ale i modlitba, kterou se každý den za sebe vzájemně modlí, je zdrojem povzbuzení a duchovní síly k tomuto životu.

Prvních 15 členů Čisté lásky začalo vydávat svůj zpravodaj, který mezi sebou rozšiřovali. Po vydání prvních několika čísel se tento zpravodaj dostal do rukou P. Tomáši Vyhnálkovi, OMI.. Tomuto znojenskému rodákovi se tento počín mladých velice zalíbil.

Vznik časopisu Milujte se.

---

³⁰⁸ náleží do Litoměřické diecéze.

P. Tomáš Vyhnálek se domluvil s mezinárodní redakcí časopisu Milujte se v Poznani a dojednal s P. Mydzyslawem Piotrowskim, šéfredaktorem tohoto časopisu, spolupráci.³⁰⁹ Tak začal u nás vycházet časopis Milujte se, který je přednostně určen jako zpravodaj SČS. Je však distribuován i ostatním zájemcům. Vychází v tisícových nákladech³¹⁰ a lze ho nalézt i na internetových stránkách <http://www.milujte.se/>

Toto společenství má nejen svůj zpravodaj, ale i své internetové stránky <http://www.spolcs.cz>. Tyto stránky společenství představují jako „volné uskupení mladých lidí od 15 let, kteří se snaží žít podle zásad formulovaných v 6.a 9. přikázání Desatera“³¹¹ Jsou na nich nejen informace o tomto společenství a potřebné kontakty, ale i články, svědectví, informace, pozvánky, inspirace, povzbuzení pro duchovní život a různé zajímavosti.

Dvakrát do roka probíhá celostátní setkání SČS a členové se mohou účastnit i dalších akcí, např. pěší pouti na Velehrad. Společenství čistých srdcí má i své vlastní poutní místo. Je jím kaple Nejsvětější Trojice ve Vranově nad Dyjí. Na celostátním setkání v roce 2008 sem byla umístěna socha Panny Marie, Matky čisté lásky. Ta je darem z Belgie a byla přinesena v průvodu, který vyšel z vranovského farního kostela.

Panna Maria je nedostižným vzorem, který se mladí snaží napodobit a jí se přiblížit. Je také mocnou pomocnicí, přímluvkyní a ochránkyní. I proto je toto jejich společenství svěřeno její ochraně a oni se k ní každodenně s důvěrou obracejí modlitbou „Pod ochranu Tvou.“ A tato modlitba má velkou sílu. Vždyť mladých, kteří jsou sdruzeni v SČS, je již 1050.

4.3.3. Marianky

V roce 2001 se začaly scházet Marianky. Vytvářejí skupinky po 8 – 12 děvčatech s věkovým rozdílem do tří let. Scházejí se pravidelně po 1 – 2 měsících na formačních setkáních. Hlavním vzorem Marianek je Panna Maria. Marianky ji poznávají, modlí se k ní

---

³⁰⁹ Česká verze časopisu Milujte se je jiná. Má z velké části vlastní obsah, přebírá pouze 1/3 – 1/5 obsahu. Ostatní země, jako např. Slovensko, přebírají polskou verzi časopisu.

³¹⁰ Dosud (únor 2010) vyšlo 12 čísel časopisu Milujte se! Počty výtisků v tisících u jednotlivých vydaných čísel : 1. číslo 34.; 2. číslo 24.; 3. číslo 10.; 4. číslo 20.; 5. číslo 22; 6. číslo 32; 7. číslo 18; 9. číslo 23; 10. číslo 50+10 dotisk; 11. číslo 27 a 12. číslo 35 (ZAHRADNÍČEK, P., *V jakém nakladu časopis Milujte se! vychází?*, [online]. 20.1.2010 [cit. 2010-02-10]. Dostupné z WWW: <<http://www.milujte.se/view.php?navezclanku=v-jakem-nakladu-casopis-milujte-se-vychazi-aktualizovano&cisloclanku=2008050003>>.).

³¹¹ *Společenství čistých srdcí* [online]. 2008-2010 [cit. 2010-02-10]. Dostupné z WWW: <<http://www.spolcs.cz/>>.

a snaží se ji následovat.

Nejdříve po prvním roce formování dospívají k prvnímu „rozhodnutí“. Ta jsou celkem tři. Do skupinek jsou přibírána děvčata od 5. třídy ZŠ a starší, jen ta, u kterých je předpoklad, že vyrostou ve zdravou lidskou i křesťanskou osobnost. Problematické typy, které by narušovaly skupinku a práci s ní, jsou odmítnuty.

První rozhodnutí děvčata učiní, jak bylo řečeno, nejdříve po roce základního setkávání. Rozhodnutí nejsou totéž jako řeholní slib. Děvčata jsou si však vědoma toho, co obsahuje. Koná se veřejně mezi ostatními Mariankami při mši svaté. Někdy si k prvnímu rozhodnutí mohou děvčata pozvat i rodiče a přátele.

Druhé rozhodnutí je nejdříve rok po prvním. Třetí je opět s minimálně ročním odstupem po druhém rozhodnutí.

Obřad Rozhodnutí probíhá tak, že P. Marek Dunda, duchovní otec a iniciátor Marianek, položí kandidátkám tři otázky – jestli chtějí poznávat P. Marii, následovat ji a modlit se k ní. Po těchto otázkách následuje žehnací modlitba. Děvčata dostanou posvěcenou medailku na obyčejném koženém řemínku. Počet uzlíků na tomto řemínku označuje počet rozhodnutí, které kandidátka učinila.

V prvním roce formačních setkání ještě nejsou děvčata Mariankami. Těmi se stávají až po prvním rozhodnutí. Znamená to pro ně celoživotní snahu následovat příklad P. Marie, učit se od ní a snažit se žít jako ona. Do doby prvního rozhodnutí jsou děvčata tzv. „budky“, budoucí Marianky.

Druhým rozhodnutím děvčata přebírají postoj Panny Marie – postoj služby. Ten mají uplatňovat ve své farnosti. Mají se stát pomocnicemi kněze a věnovat se takové činnosti, která je ve farnosti potřebná.

Třetí rozhodnutí vykonávají děvčata minimálně v 17 letech. Je to zvláštní zasvěcení P. Marii. Stává se z ní „sodalka“ – zvláštním způsobem zasvěcená osoba. Jejich úkolem je podle svých možností pomáhat při vedení mladých Marianek.

Všeobecně mají Marianky za úkol modlit se denně modlitbu Anděl Páně, jsou povzbuzovány, aby se modlily za svého budoucího manžela. Třetím úkolem je modlit se za to, aby Bůh povolal některé z jejich dětí ke kněžskému nebo řeholnímu stavu.

Celkové pojetí formace Marianek byla dlouhá cesta hledání, která se za pochodu dotvářela. Na formačních setkáních se děvčata zúčastní mše svaté, svátosti smíření nebo rozhovoru s knězem. Na každém setkání probírají daná témata, jedno s otcem Markem,

druhé s vedoucí Marianek, Lídou Juřenovou - Vasil'ovou. Na setkáních nechybějí různé hry, zpěv a děvčata jsou také vedena k práci.

Zvláštním specifikem Marianek jsou písničky. Jejich autorkou je vedoucí Marianek Lída Juřenová – Vasil'ová.³¹² Tato obětavá dívka, dnes už manželka a maminka, od začátku vede všechny skupiny Marianek. Dnes ji v této činnosti pomáhá a podporuje i její manžel. Také již některé Marianky – sodalky se zapojují do vedení mladších skupinek děvčat.

Se svými písničkami, které jsou svým způsobem krásnými modlitbami, Marianky čas od času koncertují. Jeden z takových koncertů se uskutečnil v neděli 6.9.2009 v kostele P. Marie, Matky jednoty křesťanů v Tavíkovcích.³¹³ Na tomto koncertě Marianky představily už své třetí³¹⁴ CD. Má název „K Ježíši“ a obsahuje 11 písní. Bylo natočeno v nahrávacím studiu CH-RECORDS v Čermákovcích v květnu 2009³¹⁵

Mimo to jezdí Marianky společně na hory, zúčastňují se exercicií,³¹⁶ zúčastňují se pěších poutí na Velehrad i dalších akcí. Centrem Marianek je Olbramkostel, kde se uskutečňuje nejvíce jejich společných aktivit. Panna Maria je zde uctívána jako Matka dobrých rozhodnutí.

4.3.4. Soluňáci

Asi rok po vzniku Marianek, v roce 2002, byli založeni Soluňáci. Vznikli jako obdoba pro chlapce. Název Soluňáci vymyslel P. Stanislav Krátký,³¹⁷ probošt v Mikulově. Řekl tehdy: „Musí se jmenovat Soluňáci. Ti přinesli víru a oni ji přinesou znovu.“ Název Soluňáci je tedy odvozen od sv. Cyrila a Metoděje. Jsou také hlavními patrony a vzory

---

³¹² Lída Juřenová, ročník 1983, je autorkou i hlavního nástěnného obrazu P. Marie, Matky jednoty křesťanů a obrazů křížové cesty v kostele v Tavíkovcích.

³¹³ Srov. TICHÁ, D., *Nepřehlédněte! Marianky zpívající*, [online]. 7.11.2009 [cit. 2010-03-10]. Dostupné z WWW: < <http://www.fatym.com/view.php?navezclanku=neprehlednete-marianky-zpivajici&cislocclanku=2009110020> >.

³¹⁴ starší CD mají název „s Marií“ a „Přicházíš“. Je možno si je poslechnout na stránkách < <http://www.tv-mis.cz/titul.php?id=1> a <http://www.tv-mis.cz/titul.php?id=148> >.

³¹⁵ HUBÁČKOVÁ, B., *Nové CD Marianek – objednejte si*, [online]. 31.8.2009 [cit. 2009-03-15]. Dostupné z WWW: < <http://www.fatym.com/view.php?navezclanku=nove-cd-marianek-objednejte-si&cislocclanku=2009070010> >.

Na těchto stránkách je i kontakt pro objednání CD.

³¹⁶ Letošní duchovní cvičení pro Marianky se uskutečnilo od 11. do 14.3. v Prosiměřicích. Vedl je P. Marek Dunda. Zde se také letos uskutečnilo první rozhodnutí (už) Marianek.

³¹⁷ P. profesor Stanislav Krátký byl dlouhá léta farářem v Hrádku na Znojemsku. Je biskupem podzemní, skryté církve. Přes svůj vysoký věk (nar. r. 1922) je stále aktivní a svěží. V lednu 2010, jako každý rok, opět vedl v Prosiměřicích duchovní cvičení pro ženy.

Jeho vzpomínky, názory, některé dokumenty, svědectví a fotografie vyšly v knize: KRÁTKÝ, S., *K plnosti, rozhovory Jana Mazance s dobrým bratrem a biskupem skryté církve*, Cesta 2004, ISBN 80-7295-064-9.

Soluňáků.

Na rozdíl od Marianek jsou Soluňáci přijímáni v každém věku a stávají se jimi hned, bez přípravného období. Scházejí se asi po dvou měsících. Podobnost náplně jejich setkání je s Mariankami podobná jen částečně. Jsou více zaměřena na práci, na vzdělávání. Místo her jsou Soluňáci uváděni do duchovního života. Jedním z témat je např. uvádění do lekcí divina. Soluňáci nejsou rozděleni podle věku, ale jsou všichni pohromadě. Je tak mezi nimi i větší věkový rozdíl. Malí se učit od starších, pozorují je, starší jsou mladším příkladem.

Mají tři cíle (úkoly):

- 1- Poznávat sv. Cyrila a Metoděje a následovat je.
- 2- Modlit se a pracovat pro evangelizaci našeho národa.
- 3- Modlit se za to, aby z řad Soluňáků, tj. z jejich řad³¹⁸ vzešla duchovní povolání.

Zakladatelem a duchovním otcem Soluňáků je P. Marek Dunda, který je s jáhnem Františkem Řezníčkem jejich hlavním koordinátorem. V této činnosti jim pomáhají také někteří bohoslovci olomouckého semináře. Vedoucím Soluňáků je komtur.³¹⁹ Jsou dva komtuři, jeden pro Moravu, ten má podkomtury, a jeden pro Slovácko. Soluňáci působí po celé republice.³²⁰ V současné době je jich aktivních asi 30.

Mimo obvyklých formačních setkání mají během roku tři společné akce. Jsou to duchovní cvičení,³²¹ misijní týden v Jeníkově a pěší pouť na Velehrad. Vždy po několika letech na závěr pěší pouti na Velehradě probíhá přijímání Soluňáků do Mariánské družiny. Členové jsou si vědomi, že jsou pod zvláštní ochranou Panny Marie a snaží se žít podle jejího příkladu.

4.3.5. Doplnění pohledu na mariánskou úctu na Znojemsku

Uvedené formy mariánské úcty jsou sice podstatné pro charakteristiku podoby této úcty na Znojemsku, nevystihují ji však v celé její rozmanitosti. Mariánská úcta je v tomto regionu, i přes velký vliv komunistické ideologie a jiných negativních vlivů, pestrá a živá.

³¹⁸ Zde je další rozdíl s Mariankami, které se modlí, aby některé z jejich dětí dostalo duchovní povolání.

³¹⁹ Komtur byla hodnost uvnitř řádu německých rytířů, byl velitelem komendy, základní správní jednotky Státu německých rytířů v Prusku.
Srov. *Komtur*. Wikipedia : the free encyclopedia [online]. St. Petersburg (Florida) : Wikipedia Foundation, 15.12.2009, 30.1.2010 [cit. 2010-03-18]. Dostupné z WWW: <<http://cs.wikipedia.org/wiki/Komtur>>.

³²⁰ např. Praha, Lanškroun

³²¹ Duchovního cvičení na téma „Životní výzvy“ se pod vedením P. Marka Dundy zúčastnilo letos na konci února v Prosiměřicích 25 Soluňáků.

Svědčí o tom řada společenství, která se pravidelně scházejí k modlitbě.

Např. společenství mládeže v běhařovické farnosti, o kterém byla zmínka výše, bylo velmi živým společenstvím. Nebylo sice zaměřeno vysloveně „mariánsky,“ ale tento prvek zde měl své místo. Společenství existovalo od začátku 80.let, v utajení, jinak to v té době nebylo možné. Uvedu zde **několik vzpomínek na toto společenství mládeže.**

Scházel jsem se každý pátek, vždy v jiné rodině, v jiné vesnici, auta zaparkovaná tak, aby nebudila podezření. V tomto společenství nebo jeho prostřednictvím jsem našel nejlepší přátele. Příklad jejich víry a obětavosti byl velkou posilou pro moji víru. Najednou jsem byl mezi lidmi – vrstevníky, se kterými jsem mohl sdílet svou víru, kteří mi i byli v mnohém příkladem. Také prostřednictvím tohoto společenství moje víra rostla a získával jsem i cenné vědomosti. Místní pan farář, Mons. Josef Fiala z Běhařovic, pravidelně dojížděl na biblickou hodinu. Zúčastnil jsem se také několika duchovních cvičení. Z nich to první bylo v soukromém domě za naprostého utajení. Členové společenství se zúčastnili mnoha společných poutí. Např. na slavné pouti na Velehradě v roce 1985. S tímto společenstvím jsem poprvé navštívil poutní místo Hluboké Mašůvky v Mariánském roce 1987. Byla to pěší pouť, samozřejmě neoficiální. Šla s námi a vedla nás sestra františkánka Agáta Ondřejková ze Skalice u Znojma,³²² která byla pro nás mladé velkým příkladem živé víry a velmi obětavě se nám věnovala. Na této pouti jsme se také zasvětili (svěřili do ochrany P. Marii). Pan farář L. Tichý nás pěkně, byť v tichosti přijal a nechal nás přespát na farní zahradě.

Po Sametové revoluci jsme se společenstvím jezdili na Evropská setkání mládeže organizované komunitou z Taize i na jiné akce. Společenství mělo i velký vliv na život farnosti. Schola, vedení adorací i jiné aktivity. Rodiny vzešlé z tohoto společenství jsou tam i v místech, kde jsou, živými buňkami, které (mohu-li to tak říct) tvoří zdravé jádro farností. Z tohoto společenství vzešla i řeholní povolání. Asi nejznámější z nich je sestra Ludmila Němcová, salesiánka, nyní působící v Televizi Noe. Během let „prošlo“ tímto společenstvím více než 40 mladých lidí.

A ani nyní není existence tohoto společenství tak úplně minulostí. Po asi dvouleté pauze, před 7 lety, jsme je znovu obnovili. Scházíme se asi po čtrnácti dnech v naší farnosti, u nás. Pravidelně se scházíme k modlitbě růžence i k setkání, přátelskému posezení.

Existuje zde řada společenství, která se pravidelně schází k modlitbě růžence, společenství Večeřadel, jsou zde kněží patřící do MKH, věřící, kteří jsou členové Rytířstva Neposkvrněné, Mariiných legií.³²³ Věřící zde mají upřímnou lásku k Panně Marii. Předemší svatou se v mnoha farnostech modlí růženec. O živé mariánské úctě svědčí i rozšířená poutní tradice. A přece na poutních místech je více než Maria oslavován Ježíš v Nejsvětější Svátosti oltářní a mnoho lidí zde přistupuje ke svátosti smíření. I to je znak právě

³²² V té době působily slovenské řádové sestry v Charitním domově důchodců ve Skalici u Znojma.

³²³ Mariina legie je mezinárodní katolická laická organizace. Byla založena v roce 1921 v irském Dublinu a velmi rychle se rozšířila po celém světě. Má dva cíle: jednak chce pomáhat svým členům v růstu ve víře a v sebeposvěcování, a jednak usiluje svým apoštolátem pod vedením Panny Marie o rozšíření Kristova království. Jednotlivé skupiny Mariiny legie musí mít duchovní vedení a mohou existovat pouze se svolením faráře. Její spiritualita vychází z učení sv. Ludvíka M. Grigniona z Montfortu, tzn. Vše je zakotveno v hlubokém vztahu k Panně Marii, na napodobování Jejích ctností a cestou za Kristem s Ní a pod Jejím vedením. Toto společenství působí ve Znojmě a vede je P. Stanislav Krátký.

mariánské úcty, která nevyvyšuje Marii nad Ježíše, ale jejíž slávou je adorace Boha a dosažení spásy člověka.³²⁴ Vždyť mnoho lidí znovu, třeba po mnoha letech, našlo např. v Hlubokých Mašůvkách Boha ve svátosti smíření.³²⁵

---

³²⁴ Srov. MPMA, *Matka Páně, Památka, Památka – přítomnost – naděje*, čl. 76; POSPÍŠIL, C. V., *Trojice a Marie z Nazareta, sborník Maria z Nazareta, plnost člověka a jádro církve*, s. 102.

³²⁵ O mnohých obráceních by jistě mohli vyprávět kněží – zpovědníci. Jeden takový případ se stal začátkem 90. let i v naší rodině.

ZÁVĚR

Ve své práci jsem se snažil zaměřit na mariánskou úctu. Na její oprávněnost, důvody, na její nezbytnost i četné formy, kterými se projevuje. Její existence je v církvi od počátku, její kořeny nalezneme už v Písmu svatém a dávné tradici prvotní církve. Tato úcta se během staletí utvářela a vyvíjela, hledala a nacházela během staletí stále nové formy. Také někdy odbočila ze správné cesty buď na jednu, nebo na druhou stranu, tj. buď s tendencí se až příliš umenšovat, nebo naopak přehánět. Byla a zůstala však v církvi stále živá. A přináší jednotlivcům i církvi veliké obohacení, velké milosti a ochranu od té, ke teré se obrací, protože „*nebylo slycháno, aby ji někdo nadarmo vzýval.*“³²⁶

Ve své práci jsem se snažil dokázat, že Matka Boží si tuto úctu opravdu zaslouží. Ona je největší a nejvznešenější z celého stvoření. Ji si Bůh vyvolil, aby dala světu Spasitele a aby nejvíce možným způsobem s ním spolupracovala na díle spásy, záchraně lidského pokolení. Její spojení s Ježíšem je tak těsné, že ji nelze od něho oddělit. I když její velikost zůstává závislá na něm (bez něho by nebyla ničím a zůstává nekonečný rozdíl mezi ní, stvořenou bytostí, a nekonečným Bohem), přece byla vyvolena ke spoluúčasti na Božím díle záchrany jako Prostřednice všech milostí a Spoluvykupitelka, jejíž úloha na tomto díle stále trvá. Ona je nanebevzatá, v nebeské slávě. Ona je prototypem a obrazem církve, která rodí k novému životu, která stále znovu dává lidstvu Krista, ukazuje na něj a přivádí k němu. To je Mariina úloha, to je i úloha církve. Maria ani církev tu není pro sebe samu, ale pro Boha a pro nás. Ukazuje na Krista a říká: „Učiňte všechno, co vám řekne.“

Církev v současné změněné a složité situaci po II. vatikánském koncilu hledá formy své činnosti. Musí opustit staré způsoby pastorace zaměřené na vlastní obnovu, na utváření praktikujících křesťanů. Křesťané sice potom vědí, jak se mají v kostele chovat, kdy si mají kleknout a kdy stát, ale nevědí to nejpodstatnější. Nevědí, proč by měli přicházet. Chybí jim zážitek opravdového setkání s Kristem, ze kterého vyrůstá opravdový vztah – víra a důvěra.

Toto konala a koná Maria. Přivádí ke Kristu, zprostředkovává setkání s ním. Už v Káni zprostředkovala jeho zázrak, když předtím nabádala k tomu, aby ho poslechli. To vyvolalo tak velký zážitek, že „*jeho učedníci v něho uvěřili*“. To činí stále na velkých poutních místech svých zjevení, kde nabádá k tomu, co on řekl – k obrácení, k pokání a zprostředkovává setkání s ním. Vede k modlitbě, mši svaté, adoraci a svátosti smíření.

---

³²⁶ *Matko Boží neslycháno*, Kancionál, číslo písně 807.

Lidé tak činí setkání s ním, obracejí se, modlí, mění své životy. Setkávají se s Boží láskou a poznávají, *proč* tak mají žít – proč chodit do kostela, setkávat se s ním v modlitbě a ve svátostech, proč správně žít.

Podobně se tomu děje i na našich regionálních poutních místech. I zde Maria vede k Ježíši podobně jako na poutních místech světového významu. I to hovoří o správnosti mariánské úcty, kterou lidé v našem kraji Panně Marii vzdávají. Protože „*slávou mariánské úcty je adorace Boha a dosažení spásy člověka. V cílovém bodu putování úcty k svaté Panně zjišťujeme, že v našem srdci hoří kadidlo adorace živého Boha*“.³²⁷

V tom vidím oprávněnost a správnost mariánské úcty, úcty k té, která si žádnou chválu nenechává pro sebe, ale snaží se naplňovat Boží vůli – aby všichni byli spaseni. A má k tomu také náležité vybavení, dokáže zprostředkovat každou milost. Jako Prostřednice všech milostí, Pomocnice křesťanů a Přímluvkyně. Proto se k ní můžeme a máme utíkat, svěřovat se do její ochrany a do její péče, to je i důvod důvěry, se kterou se k ní a na ni věřící obracejí. Patří sem i osobní zasvěcení, svěření se do její péče, úplné odevzdání se do její rukou, jak to doporučuje L. M. Grignon a M. Kolbe.

Budeme – li totiž pod její ochranou, pod jejím vedením, bezpečně nás povede ke Kristu a do jeho království. To se týká nejenom jednotlivců a malých společenství, ale jak ukazují fatimská zjevení, také církve a celého světa.

---

³²⁷ MPMA, *Matka Páně, Památka, Památka – přítomnost – naděje*, čl. 76; POSPÍŠIL, C. V., *Trojice a Marie z Nazareta, sborník Maria z Nazareta, plnost člověka a jádro církve*, s. 102

RESUME

Práce se věnuje Mariánské úctě na Znojemsku. Tato úcta zde však není pojata samostatně, ale v širším kontextu vzniku a vývoje mariánské úcty, rozvoje církevní nauky o Panně Marii, vlivu soukromých zjevení na vývoj, podobu, formy a intenzitu mariánské úcty a teologie.

Je zde také uveden pohled na přístup nekatolických církví k postavě Panny Marie a k mariánské úctě a naznačeny možnosti ekumenického dialogu.

Mariánská úcta na Znojemsku zde není, ani nemůže být popsána vyčerpávajícím způsobem, přece však tento popis poskytuje dostatečný vhled na situaci v tomto regionu. Ukazuje, že mariánská úcta zde má hluboké kořeny ve zjeveném Božím slově a je pevně zakotvená v pravdách katolického učení. Tato mariánská úcta vede k oslavě Boha, k adoraci, což je její slávou a dokladem její správnosti a pravosti.

SUMMARY

This thesis deals with the veneration of Our Lady in Znojmo region. This veneration is covered here in a broader context of its origination and development, as well as the advancement of the Church doctrine of Our Lady and the influence of personal revelations on the form and intensity of this veneration and theology as such.

There are also introduced approaches of non-Catholic Churches to Our Lady and this veneration and outlined possibilities of ecumenical dialog.

The veneration of Our Lady in Znojmo region is not, and even cannot be described to the full, nevertheless, this description provides sufficient insight into the situation in this region. It shows that this veneration is deeply rooted in the revelation of God's Word and is firmly established in the truths of Catholic doctrine. The veneration of Our Lady leads to the celebration of God and to adoration, which is its glory and proves its rightness and authenticity.

BIBLIOGRAFIE

ADÁMEK, Zdeněk; PECHOVÁ, Eliška. *400 let úcty Panny Marie de Foy a Hluboké Mašůvky*. Brno: Kartuziánské vydavatelství, 2009. 56 s. ISBN 978 – 80 – 86953 – 50 – 2

Alberich, Emilio; DŘÍMAL, Ludvík. *Katechetika*. 1. vyd. Praha: Portál, 2008. 216 s. ISBN 978 – 80 – 7367 – 382 – 6

BEINERT, Wolfgang. *Slovník katolické dogmatiky*. 1.vyd. Olomouc: MCM, 1994. 480 s.

Bible : Písmo svaté Starého a Nového zákona. Podle ekumenického vydání z r. 1985. Praha: Biblická společnost v ČR, 1990

Cantalamesa, Raniero. *Maria, zrcadlo církve*, 1. vyd. Kostelní Vydří: KN, 1995. 206 s. ISBN 80 – 85527 – 80 – 4

ČERNÝ, Jiří. *Poutní místa jihozápadní Moravy, milostné obrazy, sochy a místa zvláštní zbožnosti*. 1. vyd. Pelhřimov: Nová tiskárna Pelhřimov, 2005. 306 s. ISBN 80 – 86559 – 15 – 7

Česká biskupská konference. *Misál na každý den liturgického roku*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2003 2482 s. ISBN 80 – 7192 – 846 – 1

DA FONSECA, Gonzaga. *Fatima, Maria hovoří k světu*. 1.vyd. Český Těšín: Cor Jesu, 1993. 186 s.

DOBEŠ, Jiří; STOKLASA, Radovan. *Kostely na Moravě, II. díl*. 1. vyd. Rožnov pod Radhoštěm: Nakladatelství, grafické studio Radovan Stoklasa, 2009. 146 s.

Dokumenty II. vatikánského koncilu. 2. vyd. Kostelní Vydří : Karmelitánské nakladatelství, 2002. 603 s. ISBN 80-7192-438-5.

DOKLÁDAL, Petr. *Dokládá, Doba Mariina je zde*. Starý Jičín: vlastním nákladem, 2007. 304 s.

DOMAŇSKI, Jerzy. *Myšlenky sv. Maxmiliána M. Kolbeho o Panně Marii*. Olomouc: MCM, 1997

DOLISTA, Josef. *Reflexe o Matce Ježíšově v dějinném kontextu*. In *Maria z Nazareta, plnost člověka a jádro církve. Sborník přednášek*. 1. vyd. Svitavy: Trinitas, 2003. 178 s. ISBN 80 – 86036 – 91 – X

EYLER, J.P. *Neposkvrněná a její medaile*. 1.vyd. Olomouc: MCM, 2000. 62 s. ISBN 80 – 7266 – 059 – 4

Farní kronika farnosti Moravský Krumlov

Farní kronika farnosti Horní Dunajovice

Farní úřad v Běhařovicích. *Tavíkovice, kostel Panny Marie, Matky jednoty křesťanů*. Třebíč: Akcent, 2002. 10 s.

FELICI, Icilio. *Fatima*. 1. vyd. Brno: Salve regina, 1994. 148 s. ISBN 80-901240-4-6.

Gerbrich, Josef. *Katalog brněnské diecéze*. Brno: Biskupství brněnské, 2009

GUARDINI, Romano. O modlitbě : *Uvedení do školy křesťanské modlitby*. Reprint vyd. z r. 1970. Praha : Zvon, 1991. 271 s.

HAHN, Scott & Kimberly. *Naše cesta do katolické církve*. Ronov nad Doubravou: Triality, 2000. 168 s. ISBN 80 – 902786 – 4 – 7

HAVRILLA, Mikuláš. *Tvoje dni sú spočítané*. Košice: Typo-Pres, 1995. 44 s. ISBN 80 – 85291 – 16 – 9

JAN PAVEL II. *Dar a tajemství*. 1.vyd. Praha: Nové Město,1997. 128 s. ISBN 80 – 902084 – 4 – 4

JAN PAVEL II., *Ecclesia de Eucharistia*. Encyklika Jana Pavla II. o eucharistii a jejím vztahu k církvi ze 17. dubna 2003.1. vyd. Česká biskupská konference , 2003. 27 s.

JAN PAVEL II., *Fidei depositum*. Apoštolská konstituce ze 2. října 1992., vydáno v KKC

JAN PAVEL II. *Redemptoris Mater*. Encyklika Jana Pavla II. Praha: Zvon, 1995. 80 s. ISBN 80 – 7113 – 116 – 4

JAN PAVEL II. *Růženec Panny Marie*. Apoštolský list Jana Pavla II. Olomouc: MCM, 2002. 40 s. ISBN 80 – 7266 – 124 – 8

Kancionál, společný zpěvník českých a moravských diecézí, Praha: Zvon, 1992

Katechismus katolické církve. 1. vyd. Praha : Zvon, 1995. 793 s. ISBN 80-7113-132-6.

Kongregace pro bohoslužbu a svátosti. *Direktář o lidové zbožnosti a liturgii*, Směrnice a zásady, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2007. 232 s. ISBN – 978 – 80 – 7195 – 152 – 0 .

MALÝ, Radomír. Církvi uznaná mariánská zjevení po II.světové válce. *Immaculata č.30*. 1997, 2, Brno: konvent Minoritů s. 22-23. ISSN 1210-5732

MAREČEK, Petr. Maria u synoptiků a v pavlovských listech. . In *Maria z Nazareta, plnost člověka a jádro církve. Sborník přednášek*.1. vyd. Svitavy: Trinitas, 2003. 178 s. ISBN 80 – 86036 – 91 – X

MAXA, J., Syn a Matka, podle prof. ThDr. Federico Suáreze, *Srdíčko*, zpravodaj farností Husovice, Lesná a Obřany. roč. XII., č. 2/2008, s. 2-3.

MENTKE, Wolfram. *Zjevení Panny Marie ve Fatimě*, Praha: Societa Fatime, 2000.64 s.

Mezinárodní papežská mariánská akademie. *Matka Páně, Památka – přítomnost – naděje*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2003. 172 s. ISBN 80 – 7192 – 762 – 2

MINAŘÍK, Metodej. *Mariánská dogmata*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1991. 52 s. ISBN 80 – 85527 – 00 – 6

Misál na každý den liturgického roku. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství ve spolupráci s Liturgickým institutem v Praze, 2003. 2480 s. ISBN 80 – 7192 – 846 – 1

Nadace Paní všech národů. *Poselství Paní všech národů*. Dotisk 1. vyd. Olomouc: MCM, 2002. 208 s. ISBN 80 – 7266 – 049 – 7

Obecní úřad Bohunice, *Bohunická křížová cesta, stálá expozice zámek Bohunice.*, propagační materiál, Bohutice 8, 671 76

PAVEL VI. *Marialis cultus*, O mariánské účtě : Apoštolská exhortace Pavla VI., in Mezinárodní papežská mariánská akademie. *Matka Páně, Památka – přítomnost – naděje*.

Pius X., *Pascendi Dominici gregis*. Encyklika Pia X. z 8.září 1907. O naukách modernistů, in ŠVUBOVÁ, Helena. *Mariánská zjevení*, Farní zpravodaj Šumperk, č. 1, leden 2009, ročník 7.

POJAVNIK, Ivan. *Mystérium koncilu*. 1.vyd. Olomouc: MCM, 1998. 438 s.

POSPÍŠIL, Ctirad Václav . Místo mariologie v dějinách, systematické teologii a v životě křesťanů. *Teologické texty*. 2000, 11, 5, s. 205 – 207 ISSN 0862 – 6944

POSPÍŠIL, Ctirad Václav. *Nanebevzetí Bohorodičky ve světle dokumentů magistera*. Olomouc: MCM, 2000. 68 s. ISBN 80-7266-061-6

POSPÍŠIL, Ctirad Václav. Trojice a Marie z Nazareta. In *Maria z Nazareta, plnost člověka a jádro církve. Sborník přednášek*. 1. vyd. Svitavy: Trinitas, 2003. 178 s. ISBN 80 – 86036 – 91 – X

PRESS, František. *Maria...: Mariánská zjevení a poselství lidem 20. století*. 1.vyd. Brno: Mariánské nakladatelství, 1991. 208 s. ISBN 80-901553-5-9.

RATZINGER, Josef. *Úvod do křesťanství – výklad apoštolského vyznání víry*. 1.úplné české vydání. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2007. 285 s. ISBN 978 – 80 – 7195 – 012 – 7

RATZINGER, Josef – BENEDIKT XVI. *Bůh a svět*. 2. vyd. Brno: Barrister & Principál, 2005. 320 s. ISBN 80 – 7364 – 008 – 2

RŮŽIČKA, Oskar . Panna Maria trnem v oku ekumenismu. , *TeDeum* . 2008, 2, s. 14 -15.

ŘÍČAN, Rudolf. *Čtyři vyznání: vyznání augsburské, bratrské, helvetské a české : se čtyřmi vyznáními staré církve a se Čtyřmi články pražskými*. Praha: Komenského Evangelická

fakulta bohoslovecká, 1951. 412 s.

Sekretariát české liturgické komise, *Nový zákon*, Text používaný v českých liturgických knihách přeložený z řečtiny se stálým zřetelem k nové vulgátě. Praha: Thaurdruck, Thaur in Tirol, 1989.

Sekretariát české liturgické komise. *Denní modlitba církve*. Česká liturgická komise, Praha: vydáno ve Vatikáně, 1987

2.setkání na cestách, Příloha farního dopisu č. 2, Hluboké Mašůvky, listopad 2003

SCHEFFCZYK, Leo . Kapitoly z mariologie. *Teologické texty* . 2000, 11, 5, s. 191 - 196. ISSN 0862 - 6944.

SCHEFFCZYK, Leo . Katolická úcta a evangelická chvála. *Teologické texty* . 2000, 11, 5, s. 208 - 209. ISSN 0862 - 6944.

ŠPIDLÍK, Tomáš. *Znáš Boha Otce, Syna i Ducha Svatého?*. 2.vyd. Olomouc : Refugium Velehrad-Roma, 2005.182 s. ISBN 80 – 86715 – 45 - 0

WEIS, Martin. *Mariánské zrcadlo*.Tišnov: Katolický týdeník, 2002. 222 s. ISBN 80 – 902 708 – 8 – 3

INTERNETOVÉ CITACE

Srov.ALONSO, P. J. M., Nové srdce [online] *La vérité sur le Secret de Fatima – Pravda o fatimském tajemství*. 30.3.2009 [cit. 2009-02-10].. Dostupné z WWW:

<<http://www.novesrdce.estranky.cz/clanky/prosinec/jeste-fatimske-zamysleni>>

BARTOSZ, Pavel. *www.prokrestany.cz: Křesťanský zdroj informací* [online]. [cit. 2009-09-18]. Dostupné z WWW: <<http://www.prokrestany.cz/katol/uvod.htm>>.

Český statistický úřad, *Charakteristika okresu a vývoj sídelní struktury*, [online].

29.4.2005 [cit. 2010-03-10]. Dostupné z WWW:

<http://www.brno.czso.cz/xb/edicniplan.nsf/o/13-6229-03-2001-1__charakteristika_okresu_a_vyvoj_sidelni_struktury>.

Český statistický úřad, *Sčítání lidu, domů a bytů 2001 - okres Znojmo 2001, A. 8.*

Obyvatelstvo podle pohlaví a náboženského vyznání, [online]. 29.3.2005 [cit. 2010-03-12].

Dostupné z WWW:

<[http://www.brno.czso.cz/xb/edicniplan.nsf/t/F200300B5E/\\$File/627a08.xls](http://www.brno.czso.cz/xb/edicniplan.nsf/t/F200300B5E/$File/627a08.xls)>.

ČTK, *Nezaměstnanost na jižní Moravě je nejvyšší za posledních šest let*, [online]. 8.2.2010

[cit. 2010-03-25]. Dostupné z WWW: <http://brno.idnes.cz/brno-zpravy.asp?c=A100208_130627_brno_trr>.

DUNDA, Marek, *Pracovní překlad knihy Vyslyšení proseb u P. Marie v Jeníkově*, [online].

15.8.2007 [cit. 2010-03-26]. Dostupné z WWW:

<<http://www.fatym.com/view.php?navezclanku=pracovni-preklad-knihy-vyslyseni-proseb-u-p-marie-v-jenikove&cislocclanku=2007080006>>.

HUBÁČKOVÁ, Bohumila, *Nové CD Marianek – objednejte si*, [online]. 31.8.2009 [cit.

2009-03-15]. Dostupné z WWW: <<http://www.fatym.com/view.php?navezclanku=nove-cd-marianek-objednejte-si&cislocclanku=2009070010>>.

iDnes.cz/zprávy, *Senátní volby 2. kolo, Znojmo konečné výsledky – potvrzené*, [online].

2008 [cit. 2010-03-25]. Dostupné z WWW: <<http://volby.idnes.cz/senat-2008-2k.asp?obvod=54&typ>>.

Inštitút Nepoškvrneného Srdca Panny Márie, *P. Mária vo sv. Písme*. [online]. [cit. 2009-12-

12]. Dostupné z WWW:

<<http://www.maria.sk/index.php?link=pismo&sublink=pismo>>.

Inštitút Nepoškvrneného Srdca Panny Márie, *Učiteľský úrad cirkvi*. [online]. [cit. 2009-12-

12]. Dostupné z WWW: <<http://www.maria.sk/index.php?link=ucurad&sublink=ucurad>>.

Je rímskokatolícké učenie založeno na biblické pravde? [online]. [cit. 2009-09-18].Překlad

BARTOSZ, Pavel. Dostupné z WWW: <<http://www.prokrestany.cz/katol/prokrestany.pdf>>.

Magnifikat Slovakia o.z. [online]. 5.3.2010 [cit. 2010-03-09]. *Benedikt XVI. ustanovil*

komisiu pre Medžugorie!. Dostupné z WWW:
<<http://www.magnificat.sk/nd/clanky/bustan.html>>.

Magnifikat Slovakia o.z. [online]. 2009 [cit. 2010-03-12]. „*Fatimská výzva*“ v Římě. Dostupné z WWW: <<http://www.magnificat.sk/nd/clanky/fativy.html>>.

Magnifikat.sk [online]. [cit. 2009-08-20]. *Panna Mária Spoluvykupiteľka, Prostředníčka, Orodovnička*. Dostupné z WWW:
<http://www.magnificat.sk/htm02/zjav_026amsterdam.htm>.

Maria.cz : *Jádro mariánské úcty* [online]. Praha : Arcibiskupství pražské, Patorační středisko, 2005 - 2008 [cit. 2010-04-02]. Maria - matka Ježíše Krista. Dostupné z WWW:
<<http://ww.maria.cz/>>.

Maria v Písmu svatém, [online]. Mariina doba 2/2001, [cit. 2009-08-29]. Dostupné z WWW:
< <http://vasekmacek.sweb.cz/md/muster10.htm> >.

Maria.cz : *Vyvarovat se extrémů* [online]. Praha : Arcibiskupství pražské, Patorační středisko, 2005 - 2008 [cit. 2010-01-10]. Maria - matka Ježíše Krista. Dostupné z WWW:
<<http://ww.maria.cz/>>.

Národní středisko MKH., Mkh.cz [online]. c2005 [cit. 2009-02-05]. *Co je Mariánské kněžské hnutí*. Dostupné z WWW: <<http://www.mkh.cz/cojemkh.php>>.

Nové srdce [online] *Ještě fatimské zamyšlení*. 30.3.2009 [cit. 2009-02-10].. Dostupné z WWW: <<http://www.novesrdce.estranky.cz/clanky/prosinec/jeste-fatimske-zamysleni>>.

OAKLAND, Roger, *Jiný Ježíš* [online]. [cit. 2009-09-18]. Kapitola 10. - Spojitost s Marií. Dostupné z WWW: <<http://www.prokrestany.cz/anotherjesus/10.htm>>.

Pastorační poselství, [online]. [cit. 2009-08-27]. Dostupné z WWW:
<<http://vasekmacek.sweb.cz/medailka/medailk6.htm>>

Společenství čistých srdcí [online]. 2008-2010 [cit. 2010-02-10]. Dostupné z WWW:
<<http://www.spolcs.cz/>>.

SEMÍN, Michal. *Katolikrevue.cz* [online]. 2009 [cit. 2009-08-24]. *Revoluce ve světle Fatimy*. Dostupné z WWW:
<http://www.katolikrevue.cz/maria/revoluce_ve_svetle_fatimy_michal_semin.htm>.

SKOBLÍK, Jiří, *Mariánská úcta a etika*, [online]. 14.1.2001 [cit. 2009-08-23]. Dostupné z WWW: <<http://ktf.cuni.cz/~skoblik/komentare/marianska.htm>>.

Společenství čistých srdcí [online]. 2008-2010 [cit. 2010-02-10]. Dostupné z WWW:
<<http://www.spolcs.cz/>>.

TETLOW, Jim. *Zprávy z nebes : Biblické srovnání přicházejících zpráv od Královny nebes v posledních časech* [online]. Fairport, NY : Eternal Productions, [cit. 2010-04-06]. Dostupné z WWW: <http://www.prokrestany.cz/zpravy/MFH_CZ.pdf>.

TICHÁ, Dana, *Nepřehlédněte! Marianky zpívající*, [online]. 7.11.2009 [cit. 2010-03-10].

Dostupné z WWW: < <http://www.fatym.com/view.php?navezclanku=neprehlednete-marianky-zpivajici&cisloclanku=2009110020> >.

VLK, Miloslav, *Právě začínáme*, [online]. Kardinal.cz 18.12.2008 [cit. 2009-09-04]. Dostupné z WWW: <<http://www.kardinal.cz/index.php?cmd=article&articleID=310>>. Wikipedia : the free encyclopedia, *Komtur*. [online]. St. Petersburg (Florida) : Wikipedia Foundation, 15.12.2009, 30.1.2010 [cit. 2010-03-18]. Dostupné z WWW: <<http://cs.wikipedia.org/wiki/Komtur>>.

Wikipedia : the free encyclopedia, *Pavol Hnilica* [online]. St. Petersburg (Florida) : Wikipedia Foundation, 8.10.2006, 28.10.2008 [cit. 2009-11-17]. Dostupné z WWW: <http://sk.wikipedia.org/wiki/Pavol_Hnilica>.

ZAHRADNÍČEK, Pavel, *V jakém nakladu časopis Milujte se! vychází?*, [online]. 20.1.2010 [cit. 2010-02-10]. Dostupné z WWW: <<http://www.milujte.se/view.php?navezclanku=v-jakem-nakladu-casopis-milujte-se-vychazi-aktualizovano&cisloclanku=2008050003>>.

SEZNAM ZKRATEK

- KKC – Katechismus katolické církve
CIC – Kodex církevního práva
DS - H. Denzinger, A.Schönmetzer....Enchiridion
- II. vat. koncil – II. vatikánský koncil
SC – Konstituce o posvátné liturgii Sacrosanctum Concilium
LG – Věřoučná konstituce o církvi Lumen gentium
GS – Pastorální konstituce o církvi v dnešním světě Gaudium et spes
- Mt – Evangelium podle Matouše
Mk – Evangelium podle Marka
Lk – Evangelium podle Lukáše
Jan – Evangelium podle Jana
Řím – List sv. apoštola Pavla Římanům
1 Kor – 1.list sv. apoštola Pavla Korint'anům
Flp – List sv. apoštola Pavla Filipanům
1 Tim – 1. list sv. apoštola Pavla Timotejovi
Žid – List Židům
Zj – Kniha Zjevení sv. apoštola Jana
- SZ – Starý zákon
Gn – 1. kniha Mojžíšova
Ex – 2. kniha Mojžíšova
Joz – Kniha Jozue
Sd – Kniha Soudců
Rt – Kniha Rút
1Král – 1. kniha Královská
1Sam – 1. kniha Samuelova
2 Sam – 2. kniha Samuelova
Jdt – Kniha Judit
2 Mak – 2. kniha Makabejská
Iz – Kniha proroka Izariáše
Jer – Kniha proroka Jeremiáše
- OFM – Ordo Fratrum Minorum (františkáni)
OMI – Congregatio Missionarum Oblatorum Mariae Immaculatae (obláti P. Marie Neposkvrněné)
O. Pream. – Ordo Praemonstratensis (premonstráti)
SJ. - Societas Jesu (jezuité, též TJ – Továřství Ježíšovo)
- A.M.I.M.S – Apostolatus Mariae Immaculatae Matris Spei = Apoštolát P. Marie, Matky naděje
MIS - Mater Immaculata Spei = Matka Neposkvrněná Naděje

Dr.	–	doktor
Mons.	–	monsignor
MKH	-	Mariánské kněžské hnutí
MPPA	-	Mezinárodní papežská mariánská akademie
P.	–	Panna (Maria)
P.	–	Pater (otec, kněz)
Prof.	–	profesor
FATYM	-	FARNÍ Tým ,společenství kněží, jáhnů a laických spolupracovníků
ČR	–	Česká republika
čl.	–	článek
km	-	kilometr
např.	–	například
r.	-	rok
SČS	–	Společenství čistých srdcí
Sv.	–	svatý
tj.	–	to je
ZŠ	–	základní škola